
EL PROCÉS D'UNIÓ I TRASLLAT DE MONESTIRS A BARCELONA, ANY 1423. SANT PERE MÀRTIR, SANTA EULÀLIA DEL CAMP, ALIAS DELS SACHS, SANTA ANNA «SEPULCRI DOMINICI».

JOSEP HERNANDO DELGADO és doctor en Història Medieval i catedràtic emèrit de la Universitat de Barcelona. Ha treballat el món medieval en diversos camps de recerca de manera extensa: Coautor en l'edició de *Diplomataris i llibres de privilegis*, ha escrit sobre l'activitat notarial, el cristianisme, islam i judaisme, teoria i praxis econòmica, la lletra de canvi, les biblioteques, el llibre i l'ensenyament, l'esclavitud, els processos inquisitorials i teoria política.

RESUM

L'Arxiu Parroquial de Santa Maria del Pi posseeix un manuscrit que conté el procés canònic (*Processus*), per a la unificació i el trasllat de monestirs o convents a principi del segle XV, des del dia 27 de maig de 1423 fins el dia 14 de juliol del mateix any. Aquest procés va ser redactat pel notari de la ciutat del Barcelona Gabriel Canyelles (1394-1449). El trasllat de la comunitat dels canonges o frares agustins de Santa Eulàlia del Camp i la seva fusió amb els canonges regulars de Santa Anna, i el trasllat de les monges Predicadores o Predicadores al monestir de Santa Eulàlia es deu, segons el *Processus*, a la iniciativa del rei Alfons el Magnànim i de la seva esposa Maria, obligats pel desig del Rei Ferran (1380-1416), pare del Rei Alfons.

Els tres monestirs objecte del procés varen ser el monestir de Santa Eulàlia del Camp, el monestir de Santa Anna *Sepulchri Dominici* i el monestir de Sant Pere Màrtir. Són nombroses les notícies que dona el procés sobre la geografia urbana de la Barcelona d'aquesta època. En la primera part d'aquest treball s'exposen els fets històrics de la unificació i trasllat dels monestirs en la Barcelona del primer terç del segle XV. En la segona part es transcriu el text del manuscrit del procés, que es guarda a l'arxiu de Santa Maria del Pi, i 18 documents solts o notes en paper que es varen redactar en la notaria de Gabriel Canyelles i que es conserven gràcies al notari Pere Miquel Carbonell (1434-1517). Acaba el treball amb un índex onomàstic i un altre toponomàstic i un tercer bibliogràfic.

PARAULES CLAU: Procés canònic; trasllat i unificació de monestirs; Santa Maria del Pi; Santa Eulàlia del Camp; Santa Anna; frares agustins; canonges regulars; monges predicadores; Alfons el Magnànim; Maria de Castella; Papa Martí V; Juan Martínez de Mengucho; Gabriel Canyelles.

ABSTRACT

The Parish Archive of Santa Maria del Pi has a manuscript containing the canonical process (*Processus*), for the unification and transfer of monasteries or convents at the beginning of the 15th century, from May 27 to July 14 of 1423. This process was drawn up by the notary of Barcelona Gabriel Canyelles (1394-1449). The transfer of the community of the Augustinian canons or friars of Santa Eulàlia del Camp and its merger with the regular canons of Santa Anna, and the transfer of the preaching nuns to the monastery of Santa Eulàlia is due, according to the *Processus*, to the initiative of King Alfonso the Magnificent and his wife Maria of Castile, obliged by the wishes of King Ferdinand (1380-1416), King Alfonso's father.

The three monasteries subject to the process were the monastery of Santa Eulàlia del Camp, the monastery of Santa Anna *Sepulchri Dominici* and the monastery of Sant Pere Màrtir. The process gives a valuable amount of news about the urban geography of Barcelona at that time. In the first part of this work, the historical facts of the unification and relocation of the monasteries in Barcelona in the first third of the 15th century are presented. In the second part, the text of the manuscript of the process, which is kept in the Archive of Santa Maria del Pi, and 18 loose documents or notes on paper that were drawn up in the notary of Gabriel Canyelles and that are preserved thanks to the notary Pere Miquel Carbonell (1434-1517). The work ends with an onomastic and toponymic index and a third bibliographic one.

KEYWORDS: Canonical process; transfer and unification of monasteries; Santa Maria del Pi; Santa Eulalia del Camp; Santa Anna; Augustinian friars; regular canons; preaching nuns; Alfonso the Magnanimous; Maria of Castile; Pope Martin V; Juan Martínez de Mengucho; Gabriel Canyelles.

1. INTRODUCCIÓ

1.1. El manuscrit

A l'Arxiu Parroquial de Santa Maria del Pi (d'ara en endavant APSMP) es troba un manuscrit (APSMP-C565) que conté el procés (*Processus*), és a dir, el conjunt d'actuacions fetes per a la unificació i el trasllat de monestirs o convents, és a dir, comunitats, a Barcelona a principi del segle XV, des del dia 27 de maig de 1423 fins el dia 14 de juliol del mateix any, malgrat que, com veurem, les actuacions havien començat ja abans, al menys des de l'any 1416.

Aquest manuscrit escrit en paper i enquadernat en pergamí està format per 38 folis, o 76 pàgines, sense numerar, escrites en lletra cursiva de l'època. En la coberta del manuscrit, en pergamí, està escrit, en lletres capitals, el títol del procés, en realitat la descripció del seu contingut: *Processus fulminatus per reverendum abbatem monasterii Populeti, commissarium apostolicum, super mutatione domine priorisse et conventus Sororum Predicatricum Barcinone, scilicet a loco ubi erant constitute, sito prope Hospitale Sancte Crucis, ad monasterium Sancte Eulalie de Campo, situm in platea Sancte Anne predictae civitatis, atque aliis in ipso processu exaratis*. El monestir de les Sors Predicadores o Predicadoreses era el de Santa Pere Màrtir. El mot *aliis* fa referència a la unificació dels monestirs Santa Eulàlia del Camp, de canonges regulars, i Santa Anna de l'orde del Sant Sepulcre (*Sepulchri Dominici*), de canonges jerosolimitans, com veurem.

El procés va ser redactat pel notari de la ciutat del Barcelona, Gabriel Canyelles (1394-1449), del qual en un llatí renaixentista, se'ns fa un envejable elogi: *Huiusmodi processus apostolici fuit scriba ille probus celeberrime fame Gabriel Canyelles, regia auctoritate notarius publicus Barcinone, sue quidem tempestatis et etiam nostre tabellionum huius urbis Barcinone nulli secundus*. Gabriel Canyelles

va actuar com a notari en el procés fet a iniciativa de la reina Maria (1401-1458), lloctinent del seu marit el rei Alfons el Magnànim (1396-1458).

L'enquadrernació del procés es deu al notari de Barcelona i arxiver de l'Arxiu Reial Pere Miquel Carbonell (1434-1517), al qual es deu també que hom n'evités la pèrdua a causa de la poca cura dels notaris posteriors a Gabriel Tant és així que Pere Miquel Carbonell els descriu amb duresa i menyspreu, com hom pot veure en les anotacions fetes en les cobertes del manuscrit del Procés:

Aquest procés e moltes altres scriptures del venerable notari en Gabriel Canyelles són stades maltractades e perdudes e occultades per alguns idiotes e de mala consciència notaris [...] lur insuficiència en loch de formulari que's pusquen ajudar ordinations e notes que fan e faran dels instruments furtats, en lur poder fermats e fermadors. Se són atrevits furar e tenir en llur poder com a mals hòmens, no solament processos, notes e llibres de vendes, comuns, particulars, manuals e testaments, e non solament del dit Gabriel Canyelles, màs encara de son gendre Mateu de Theserach, Joan Ginebret, màs encara moltes altres scripturas d'altres, dels quals yo tenc ací les scriptures axí maltractades E tant quant en mi és e serà, ço que és perdut, per mercè de nostre Senyor Déu, les arreglaré e hi faré cobertes noves.

I encara més:

En aquest llibre és la unió del monastir de Sancta Eulàlia de Campo, alias dels Sachs, al monastir de Sancta Anna [...] trahent tot en forma pública [...] ho fet [...] volgut [...] axí sa [...] salaris ni [...] ha pagat bé com han tengut alguns descurats notaris. E gos dir ab veritat e sens arrogància que, si no fossen aquestes scriptures de tant pèrits e famosos notaris vengudes en poder de mi Pere Michael Carbonell, dexeble del dit Joan Ginebret, que no sò digne solvere corrigias calciamentorum² tam proborum et peritorum notariorum, forte maior pars illorum non reperirentur. E tant fas publicar letres de vet per trones, no-n pusch aconseguir sinó poques. E com les restituexen, metten excuses incredibles e bestials. Aquest procés faent per lo monastir de Sancta Anna de Barcelona, ab lo farciment que és en les cobertes, forte se fora perdut, si no fos vengut en poder meu. E Déu sap, com hi és veritat e crech yo, que per no pagar lo gran salari en què recau e per negligència dels priors passats de dit monestir, may és tret en forma pública. E he denunciat tot açò al prior de dit monastir de Sancta Anna apellat Barthomeu de Gualbes. Ham respost que'l per... mas no veu seu ---- ara com los altres.³

1. Indiquem amb [...] aquelles parts del text il·legibles.

2. Lc. 3,16; Mc. 1,7.

3. En el volum 337 de la notaria de Gabriel Canyelles hom pot llegir la nota següent deguda a l'esmentat Pere Miquel Carbonell, a qui es deu la salvació dels protocols de Gabriel Canyelles: «De XXIII llibres de vendes no n'he rebut sinó XV, fets de contractes rebuts e testificats per lo venerable e discret Gabriel Canyelles, no n'he rebut yo Pere Miquel Carbonell, scrivà del senyor rey e notari públich de Barçolona, d'en Joan Vilar, notari, qui-ls tenia ab títol impertinent e contra la ordinació testamentària del venerable e discret en Joan Ginebret, mestre meu, e lo qual Joan Vilar e per força e en virtut de sentència real los ha a mi restituïts. E són, com dit he, tinc quinze. Mirau poca consciència de notaris qui-ls han furtats e ocultats per formes o perquè-ls placia. E per recuperar aquests llibres de vendes e comuns, qui quasi tots los comuns són stat furtats, e gran multitud de notes que manquen en les bosses del dit Gabriel Canyelles, he yo tret e fet publicar per dues vegades en la Seu e en les VII parròquies de la present ciutat letres de vet, ço és, en l'any MD e dos, e mil D e tres, e quatre, car aquestes e les altres scriptures dels altres notaris, qui són pervengudes en virtut de dita sentència real, maltractades e perdudes moltes en poder del que les ha tengudes ans de mi, que no era sinó una pietat e dolor de cor que les ha vistes com me foren restituïdes, axí maltractades e destruïdes e podrides de tal modo que yo so stat e so lo ase e il·luminador de aquelles, com se mostra per les moltes cubertes noves e títols he fet en dits llibres, notes e scriptures, mettén-les totes en orde, no per terra ne per femtes de coloms, galines e gats, mas per post e lexes e stàncies cascunes pretitulades de son nom. E crech haver-ne reportat e reportaré mèrit en l'altre segle. E per ço no-m pusch star de dir que, axí com huy en dia fan enquestes e processos contra los marranos e mals christians, los deurien fer contra los notaris que axí mal tenen e tracten llurs scriptures, per lo interès de la república. E encara fer-los portar rodella com se faea en temps passat als juheus com nich havia. E açò per dar-los càstich e bon exemple als altres. Aprés de haver fet publicat dues letres de vet, han restituït a mi quinze llibres de vendes del dit Gabriel Canyelles. E axí ara de XXIII ne tench XXI de vendes, ço és, I, II, III, IIII, V, VIII, VIIII, X, XI, XII, XIII, XIII, XV, XVII, XVIII, XIX, XX, XXI, XXII, XXIII, XXIII», Lluïsa Cases i Loscos, Catàleg dels protocols notariais de Barcelona, 2. Altres Arxius, Barcelona: Fundació Noguera, 1990, p. 95-96.

Disposen també dels diversos documents solts o les notes en paper, dels quals en parla el notari Pere Miquel Carbonell, que, quasi bé sempre, els notaris de l'època solien posar en les bosses dels protocols en haver estat enquadernats.⁴ Se'n conserven 18.⁵ Hom les pot veure en l'Apèndix Documental. Aquest documents o notes ens informen de fets exposats en el procés de manera breu i d'alguns absents. Hom hi pot veure la Butlla del papa Martí V amb la llicència donada a l'abat de Poblet, Juan Martínez de Mengucho (s. 1413-1433), nomenant-lo Comissari Apostòlic per tal que és fes la unió i trasllat dels monestirs (Ap. Doc. nº 1). La presentació per part de la reina Maria de la Butlla papal a l'abat de Poblet (Ap. Doc. nº 2). El programa d'actuació de l'Abat de Poblet en el procés (Ap. Doc. nº 3). Els capítols convinguts per al trasllat i unió dels monestirs (Ap. Doc. nº 4). L'acceptació dels priors dels monestirs dels capítols convinguts (Ap. Doc. nº 5). L'acceptació per part del prior del monestir de Santa Anna dels capítols convinguts (Ap. Doc. nº 6). L'acceptació del prior del monestir de Santa Anna de l'actuació del Comissari Apostòlic (Ap. Doc. nº 7). La llicència per al trasllat de les monges de Sant Pere Màrtir al monestir de Santa Eulàlia (Ap. Doc. nº 8). El Comissari Apostòlic estableix el nombre de canonges en el monestir de Santa Anna (Ap. Doc. nº 9). La reclamació del bisbe de Barcelona sobre els seus drets (Ap. Doc. nº 10). La constitució d'una pensió anual de 400 florins per al prior de Santa Eulàlia del Camp (Ap. Doc. nº 11). El manament del Comissari Apostòlic per a què el prior de Santa Eulàlia passi al monestir de Santa Anna (Ap. Doc. nº 12). L'establiment d'una pensió de 300 florins per a les monges de Santa Pere Màrtir (Ap. Doc. nº 13). La reclamació del Comissari de la quantitat a ell deguda per la tasca feta en el trasllat i la unificació dels monestirs (Ap. Doc. nº 14). La sortida de les monges Predicadores del seu convent de Sant Pere Màrtir i l'anada al monestir de Santa Eulàlia (Ap. Doc. nº 15). La reclamació sobre la propietat de diversos béns immobles (Ap. Doc. nº 16 i 17). La llicència donada a l'antic prior del monestir de Santa Eulàlia per passar al monestir de Santa Maria de Manresa de l'orde Sant Agustí (Ap. Doc. nº 18).

1.2. L'entorn

El *Processus* sobre la unificació i trasllat de comunitats monàstiques té lloc en una època resultant de dificultats, de lluita oberta en diversos escenaris.⁶ El Cisma d'Occident, amb la concurrència de fins tres papes al capdavant de l'Església, que recuaria la crisi moral iniciada unes quantes dècades abans i accentuaria els enfrontaments ideològics i polítics, com és el cas del problema de la successió de Martí l'Humà que portaria al Compromís de Casp, fruit de la intervenció activíssima del papa Benet XIII.⁷ Amb l'elecció del nou Papa, que prengué el nom de Martí V, malgrat les accions de Benet XIII des de Peníscola, la seva mort (1423) i la dimissió del seu successor Climent VIII, pressionat per Alfons el Magnànim, hom posava fi al cisma.⁸ Hom

4. El notari Pere Miquel Carbonell, admirador de Gabriel Canyelles i salvador dels protocols de la seva notaria, diu sobre aquesta documentació addicional: «gran multitud de notes que manquen a les bosses».

5. El notari Gabriel Canyelles en el text del *Processus* ens assabenta de les seves actuacions com a notari mitjançant la fórmula estereotipada *prout predicta omnia et singula latius sunt designata in publico instrumento recepto per me dictum Gabrielem Canyelles, notarium iamdictum* [...]. Segons això s'haurien perdut, almenys, els instruments corresponents a les actuacions fetes els dies 11 de juny (3 instruments), 12 de juny (1 instrument), 14 de juny (2 instruments), 30 de juny (1 instrument), 3 de juliol (1 instrument).

6. Josep HERNANDO, «Els inicis de la cartoixa de Montalegre. Domènec de Bonafè: Entorn religiós, social i polític», XXXIV *Congrés Internacional sobre la Cartoixa. La Cartoixa de Montalegre. La Província Cartoixana de Catalunya*, 2015, p. 179-192.

7. Josep Perarnau i Espelt, *La tragicomèdia del compromís de Casp: Invent i imposició de Benet XIII*, Barcelona: Institut d'Estudis Catalans, Facultat de Teologia de Catalunya, 2014.

8. Les conseqüències foren greus. La multiplicació de la xarxa financera que s'havia multiplicat per dos i, fins i tot, per tres. La pugna per obtenir l'obediència provocà el dualisme en tots els nivells: bisbats, abadies, beneficis i altres càrrecs tingueren dos nomenaments i, lògicament, se succeïren els enfrontaments, com és el cas dels diversos bàndols a la ciutat de Barcelona amb el trasllat de Barcelona a Saragossa del Bisbe Francesc Climent Sapera, nomenat per Benet XIII i el nomenament d'Andreu Bertran, jueu convers. El papa Martí V deposà Climent del seu càrrec i el degradà nomenant-lo administrador perpetu de la diòcesi de Barcelona, on pren possessió l'any 1420. Amb tot, per la seva participació en la resolució del Cisma, també el nomenà Patriarca de Jerusalem. Cal dir que la crisi en la credibilitat fou gran provocant la demanda i l'exigència de la reforma «in capite et in membris». Cf. Josep Alanyà, *El cisma de Occidente y las visitas de Morella. Historia y documentos, 1378-1428*, 2 vols., Morella: Ajuntament de Morella i Capítol-Catedral de Santa Maria, 2014.

no pot oblidar també el rebrot de pestilències, caresties i fams, tant al camp com a la ciutat, amb revoltes puntuals de la pagesia. Aquest va ser un temps convuls, però també creatiu, si hom té present grans personalitats coetànies: Francesc Eiximenis (1330-1409), Bernat Metge (1340-1413), Felip de Malla (1370-1431),⁹ Lluís Borrassà (1360-1425), Bernat Despuig (1386-1451), Pere Joan (s. XV), Pere Oller (+1442). Temps també d'accés molt ampli a la cultura i de reformes en tots els àmbits.

Va ser una època de noves implantacions religioses i de reformes, d'unificacions i de trasllats. Aquest és el cas dels ordes monàstics: el Císter, els Cartoixans (unió de Sant Pol i Sant Jaume de Vallparadís per fundar Santa Maria de Montalegre, 1415), els Jerònims (Sant Jeroni de la Vall d'Hebron, 1393; Sant Jeroni de la Murtra, 1413, 1416). També és el cas dels canonges regulars (com és el cas del *Processus*), dels ordes militars i hospitalers, dels ordes mendicants, etc.¹⁰ És una època també en què segueix la configuració de la religiositat: la litúrgia, les devocions, les confraries. Destaquen les mesures perquè el baptisme fos conferit en el termini més reduït possible després del naixement.¹¹ Pel que fa a la recepció d'altres sagraments cal citar altra vegada la importància dels llibres d'òbits (una font de primer ordre) en els quals consten no tan sols el que fa referència als ritus funeraris, sinó també la recepció de l'extremunció o unció dels malalts (hom ha dit que tenim poques dades) i de l'Eucaristia per part dels malalts.

1.3. L'abat de Poblet i la iniciativa reial

La butlla papal concedint llicència per al trasllat i unificació dels monestirs, com veurem, redactada l'any 1420, va ser dirigida a Juan Martínez de Mengucho, monjo de l'orde del Císter i abat de Poblet els anys 1413-1433. Va ser un abat auster i autoritari, com demostra la seva actuació centrada en l'activitat reformadora del monestir.¹² En la butlla el papa Martí V, a petició dels reis d'Aragó Alfons el Magnànim (1396-1458) i Maria de Castella (1401-1458), el nomenà Comissari Apostòlic per a la tasca de trasllat i unificació dels monestirs.¹³ La seva actuació va perllongar-se fins l'any 1423, amb una dedicació plena aquest any. El Comissari Apostòlic va tenir com a conseller i assessor Guillem Jordà, doctor en decrets i ciutadà de Barcelona.

El trasllat de la comunitat dels canonges o frares agustinians de Santa Eulàlia del Camp i la seva fusió amb els canonges regulars de Santa Anna, i el trasllat de les monges Predicadores o Predicadores al monestir de Santa Eulàlia es deu, segons el *Processus*, a la iniciativa del rei Alfons el Magnànim¹⁴ i de la seva esposa Maria, com consta també en la butlla del papa Martí V, obligats pel desig del rei Ferran (1380-1416), pare del rei Alfons (*ad debitum obtatumque et perobatum per illustrissimum dominum Regem Ferdinandum, dive memorie genitorem dicti domini Regis*, Ap. Doc. nº 2). Cal tenir present que, el 26 de març de 1416, el llavors príncep Alfons escrivia a

9. Felip de Malla va ser un espectador excepcional d'aquesta època. Vegeu Josep Perarnau i Espelt, (a cura de), Felip de Malla. Correspondència política, vol I, Barcelona: Ed. Barcino, 1978.

10. Lluís Monjas Manso, La reforma eclesiàstica i religiosa de la província eclesiàstica tarraconense al llarg de la Baixa Edat Mitjana a través dels Qüestionaris de visita pastoral, Barcelona: Fundació Noguera, 2008, p. 49-56.

11. Josep Hernando, «El procés contra el convers Nicolau Sanxo, ciutadà de Barcelona, acusat d'haver circumcidat el seu fill (1437-1438). *Processus inquisitionis facte contra Sanxo, conversum, civem Barchinone*», *Acta Historica et Archaeologica Mediaevalia*, 13 (1993), p. 75-100.

12. Vegeu Jaime Finestres, Historia del Real Monasterio de Poblet, t. III, Cervera, imprenta de la Universidad, 1756, p. 339-343. Agustí Altisent, Historia de Poblet, Abadía de Poblet, 1974. Segons Altisent a l'abat Juan Martínez de Mengucho es deu la sala del dormitori del germans conversos sobre el refectori transformat en seller del monestir. El seu escut abacial es pot veure en diverses arcades del claustre de novicis i de la sala abacial situada sobre la cuina.

13. Ni en el text del *Processus* ni en la documentació adjunta es fa cap referència a la intervenció del bisbe administrador perpetu de l'Església de Barcelona Francesc Climent Sopera, patriarca de Jerusalem, en favor del trasllat, si no és per reclamar i defensar els seus drets sobre certes institucions eclesiàstiques, com hom pot veure més endavant.

14. Arxiu de la Corona d'Aragó (d'ara en endavant ACA), Cancilleria, Reg. 2674, fol. 68-69. Arxiu Parroquial de Santa Maria del Mar (d'ara en endavant APSMM), Pergamins Santa Anna, núm. 15007 (1421).

Felip de Malla, en aquest moment rector de la parròquia Santa Maria del Pi,¹⁵ demanant-li que, per encàrrec del seu pare el rei Ferran, no s'oposés al desig que aquest tenia de convertir la dita església de Santa Maria del Pi en col·legiata, incorporant a la mateixa els frares de l'orde *dels sachs*. En aquesta carta es demanava que el monestir d'aquest orde fos cedit a les monges Predicadores o Predicadores, el monestir de les quals era inadequat. Per altra part, hom al·legava que tant els Consellers de la ciutat de Barcelona com el bisbe de Barcelona hi estaven d'acord.¹⁶

En el text del *Processus*, però, es diu que els canonges del monestir de Santa Eulàlia del Camp desitjaven anar al monestir de Santa Anna del Sepulcre del Senyor de la ciutat de Barcelona i fusionar-se amb els canonges d'aquest monestir, i les monges de Sant Pere Màrtir desitjaven anar al monestir de Santa Eulàlia del Camp, lliure pel trasllat dels seus canonges. La petició dels reis, el nomenament de l'abat de Poblet com Comissari Apostòlic i les tasques del trasllat i de la fusió de monestirs és va iniciar entre els anys 1420 i 1423. Però degut a l'absència del rei Alfons el Magnànim de Barcelona en aquests anys de 1420 i 1423, les diverses actuacions varen ser presidides i controlades, malgrat que no tan sols, per la reina Maria de Castella en quant lloctinent del seu marit Alfons.¹⁷

1.4. Els consellers de la ciutat de Barcelona

És conegut l'esforç del Consell de Cent a favor de les institucions eclesiàstiques.¹⁸ És en definitiva el resultat de la presa de consciència d'un grup social que es mou tant per motivacions religioses com econòmiques i, en aquest cas, urbanístiques.¹⁹ És un fet el lligam entre el municipi de Barcelona i els convents de mendicants, franciscans i dominics, de canonges regulars de Sant Agustí i els diversos monestirs, i també amb els jueus i conversos.²⁰ El Consell de Cent tingué un paper important en la unificació i trasllat dels monestirs Santa Eulàlia del Camp, Santa Anna i Sant Pere Màrtir.²¹ Els documents solts del procés redactats pel notari Gabriel Canyelles mostren el seu protagonisme en paral·lel amb el del rei Alfons i de la reina Maria. Els capítols convinguts entre els tres monestirs restaren en poder dels Consellers de la ciutat de Barcelona, els quals vetllaren per a llur compliment. L'assignació de la pensió adjudicada al

15. L'any 1407, el 26 de març, Martí l'Humà dirigia a Benet XIII una súplica perquè li fos concedida a Felip de Malla la provisió de la parròquia del Pi, que es féu efectiva 28 d'abril d'aquell any. El 3 de novembre d'aquest mateix any era dispensat de la residència a la mateixa per a poder seguir els estudis a París o on calgués. Vegeu Josep Rius i Serra, «Subsidia biographica Vaticana. II (Felipe de Malla)», *Analecta Sacra Tarraconensia*, VI (1930), p. 245-246. Josep Perarnau, Felip de Malla. Correspondència política, v. 1, *Els Nostres Clàssics*, Barcelona: Ed. Barcino, 1978, p. 61-62.

16. ACA, Reg. 2561, fol. 20. Francisco Bofarull y Sans, Felipe de Malla y el Concilio de Constanza. Estudio Histórico-Biográfico, Girona: Imprenta y Librería de Paciano Torres, 1882. Josep Mª Madurell i Marimon, «Mestre Felip de Malla», *Boletín de la Real Academia de Buenas Letras de Barcelona*, XXX (1963-1964), p. 499-625. David Abadías Aurín, «Felip de Malla, clergue, humanista, diplomàtic», *Splendor Pivensis. Santa Maria del Pi al segle XV. I Jornades sobre les Basíliques Històriques de la Ciutat de Barcelona* (16, 17 i 18 de novembre de 2017), p. 89-124.

17. Sobre el paper decisiu de la reina Maria de Castella per al pla d'unir les dues cases vegeu Nikolas Jaspert, *Stift una Stadt. Das Heiliggrabpriorat von Santa Anna und das Regularkanonikerstift Santa Eulàlia del Camp im mittelalterlichen Barcelona, 1145-1423*, Berlín (Berliner historische Studien, 24; Ordensstudien, X), 1996.

18. Nikolas Jaspert, *El Consell de Cent i les institucions eclesiàstiques: cap a una visió comprensiva*, Barcelona, Quaderns d'Història, 4 (2001), p. 108-127. Vegeu Esteve Gilabert Bruniquer, *Les rubriques de Bruniquer. Cerimonial dels magnífichs Consellers y Regiment de la ciutat de Barcelona*, 3 vols, Barcelona, 1912. Vegeu també *Manual de novells ardots, vulgarment apellat Dietari del Antich consell Barceloní*, Barcelona 1892-1975: vol. I 1830, vol II 1983, vol. III. 1894. *Llibre de les solemnitats de Barcelona*, (1424-1546), Barcelona 1930.

19. Nikolas Jaspert, «El patrimoni dels canonges regulars a la Barcelona medieval», dins Lina Ubero i Badia (coord.), *La ciutat i el seu territori, dos mil anys d'història; III Congrés d'història de Barcelona*. Inst. Municipal d'Història: Barcelona, 1993, p. 195-207.

20. Josep Hernando, «Els conversos: Del judaisme al cristianisme. Ruptura, integració i pràctica religiosa», dins *Formes de convivència a la Baixa Edat Mitjana*, Lleida: Pagès editors, p. 88-89.

21. Carme Batlle, *Vida i institucions polítiques, segles XIV-XV*, dins *Historia de Barcelona*, 3 La ciutat de consolidada, Ajuntament de Barcelona, 1992, p. 273-312. Carme Batlle i altres, *El «Llibre del Consell» de la ciutat de Barcelona*. S. XIV: Les eleccions municipals, CSIC: Barcelona, 2007. Pere Ortí Gost, «El Consell de Cent durant l'Edat Mitjana», *El temps del Consell de Cent. I: L'emergència del municipi, segles XIII-XIV*, coord. M. Rovira, S. Riera, Ajuntament de Barcelona, 2001, p. 21-48.

prior del monestir de Santa Eulàlia en compensació per la seva renúncia es fa pels Consellers de la ciutat de Barcelona. En cas de conflicte entre els convents o comunitats dels monestirs sobre el compliment del seu contingut s'havia de imposar l'autoritat dels Consellers. La imposició del Comissari Apostòlic del nombre de dotze canonges que hi hauria d'haver en el monestir de Santa Anna després del trasllat del canonges de Santa Eulàlia, es fa amb la mediació dels Consellers de la ciutat de Barcelona (Ap. Doc. nº 4, 5, 6, 8, 9).

1.5. Els monestirs objecte del trasllat i de la fusió

1.5.1. Santa Eulàlia del Camp

Els tres monestirs objecte del procés varen ser, com ja hem dit, el monestir de Santa Eulàlia del Camp, el monestir de Santa Anna *Sepulchri Dominici* i el monestir de Sant Pere Màrtir. El monestir de Santa Eulàlia deu el seu nom a l'església de Santa Eulàlia, situada prop del portal Nou, existent ja des del segle IX. L'any 1140 en aquest lloc hi havia instaurada una confraria. El 1155, el bisbe Guillem de Torroja (1144-1171) va impulsar la vinguda d'una comunitat de canonges agustinians.²² L'any 1173 Alfons I el Cast (1157-1196) encarregà als canonges regulars de Santa Eulàlia el culte de la capella del Palau Reial. D'aquest monestir depenia el priorat canonical de Sant Pere de Cubelles, també afectat, com veurem, pel trasllat i fusió d'aquests canonges regulars amb els de Santa Anna.²³ L'any 1292 el monestir o la canònica es traslladà a la plaça de Santa Anna.

L'any 1274 el Concili de Lió, convocat pel papa Gregori X (1210-1276), prohibí la fundació de noves ordes religioses i suprimí totes les fundades després del concili del Laterà de l'any 1215 sense l'aprovació de la Santa Seu. Els frares de la Penitència de Jesucrist quedaven inclosos en la part del cànon disciplinar de la supressió d'ordes. A partir d'aquest moment s'aturaren les activitats del monestir i tots els afers quedaren reduïts a la liquidació dels béns i al pagament de deutes. S'inicià aleshores un procés d'apropament i d'unió amb els canonges de Santa Eulàlia del Camp, fora del Portal Nou. L'any 1293, la comunitat de cinc membres de l'Orde de la Penitència arribaren a un acord amb el prior de Santa Eulàlia del Camp, Guerau d'Olorda, per a què els frares de la penitència fossin rebuts com a canonges de Sant Agustí en el monestir de Santa Eulàlia. Aquest procés d'unió, però, durà fins l'any 1308 en el qual el bisbe de Barcelona Ponç de Gualba (+1334), en nom de la Cambra Apostòlica, va vendre al prior i al monestir de Santa Eulàlia del Camp el monestir dels Frares de la Penitència juntament amb els drets que poguessin tenir tercers. Doncs bé, en haver estat suprimida l'orde dels Frares de la Penitència de Jesucrist, els «frares del sach»,²⁴ aquesta comunitat i la dels canonges de Santa Eulàlia es van

22. Les comunitats de canonges es caracteritzaven per sanctitas et clericatus, santedat i clergat, no per la contemplació, pròpia de les ordes monàstiques. Vivien en comunitat, vida en comú, segons la regla agustiniana, recitaven l'ofici diví i practicaven la vida apostòlica, és a dir, predicaven, ensenyaven, administraven els sagraments, assistien els peregrins i malalts. L'hàbit característic era el roquetum o roquet, com hom pot veure en el Processus. Sobre la història del canonges vegeu Aloïs Van Ette, *Les chanoines réguliers de Saint Augustin. Aperçu historique*. Cholet: Farré et Freulon, 1953. Jean Becquet i altres, *Le monde des chanoines (XIe-XIVe s.)*. Fanjeaux: Privat, 1989. Sophie Hasquenoph, *Histoire des ordres et congrégations religieuses en France du Moyen Âge à nos jours*. Paris: Champ Vallon, 2009. Antoni Pladevall, *Els monestirs catalans*. Barcelona: Ed. Destino, 1970.

23. Sobre els moviments canonicals a Catalunya, vegeu Antoni Pladevall, «El priorat de Sant Pere dels Arquells a la Segarra», *Miscel·lània Històrica Catalana*, Poblet 1970, p. 53-87. Manuel Riu i Riu, «Les antigues canòniques de l'àmbit del bisbat de Solsona», *L'Erol*, Revista cultural del Berguedà, 41 (1993), p. 23-29. Pilar Sendra, «Formació del primer patrimoni de la Canònica de Sant Tomàs de Riudeperes (Osona) al llarg del segle XI», *Gerbert d'Orlhac i el seu temps*, Vic 1999, p. 763-781. Josep M. Masnou Prat-desaba, «El bisbat de Vic durant l'episcopat de Ramon Gaufred (1110-1145)», *Revista Catalana de Teologia*, Facultat de Teologia de Catalunya, XXVI (2002), p. 257-293. Per a una visió sintètica de la presència dels canonges agustinians a Catalunya, també en les seves modalitats de Sant Sepulcre, Aquisgranesos (Santa Maria de Solsona, Santa Maria de la Seu d'Urgell), Sant Sepulcre (Santa Anna de Barcelona), Premonstratencs (Bellpuig de les Avellanes), Sant Ruf (Santa Maria de Terrassa, Sant Adrià), vegeu també <http://monestirs.cat/monst/monestir.htm>.

24. L'Ordo de Poenitencia Jhesu Christi, conegut popularment com l'orde dels «frares del sac», es va fundar a la Provença al començament del segle XIII. El seu carisma era la vida apostòlica: predicar, cura d'ànimes, pobresa. Seguien la regla de Sant Agustí.

unir i ambdós passaren a anomenar-se canonges de Santa Eulàlia. Tanmateix, en el *Processus* i els documents solts podem trobar aquestes denominacions: *monasterii Sancte Eulalie de Campo alias dels sachs* o *dels frares dels sachs civitatis Barcinone*, *monasterii vocati de sacho*, *monastir de Montision* (per la capella dedicada a Santa Maria de Montsió) o *dels sachs, monastir de Sancta Eulàlia de Campo alias dels sachs*.²⁵ Finalment, l'any 1423, acaba el procés de fusió dels canonges de Santa Eulàlia amb la comunitat de Santa Anna de l'orde del Sant Sepulcre amb la denominació de Santa Anna i Santa Eulàlia.²⁶

1.5.2. Santa Anna «Sepulcri Dominici», de l'Orde del Sant Sepulcre

El monestir de Santa Anna rep en el «Procés» i en els instruments notariais adjunts les denominacions de *domus Sancte Anne Sepulcri Dominici*, *domus Sepulcri Dominici*, *monasterium Sancte Anne ordinis Dominici Sepulcri*, *domus Sancte Anne civitatis Barcinone Sepulcri Dominici ordinis Sancti Augustini*.²⁷ Els seus orígens es troben en un orde de tipus canonical i militar fundat a Jerusalem en el marc de la primera croada i la presa de Jerusalem.²⁸ L'objectiu d'aquesta fundació era tenir cura de l'església de Sant Sepulcre i d'altres centres. Aquest orde es regia per la regla de Sant Agustí. El seu primer hàbit era blanc, però després de perdre tots els seus establiments a Orient, van prendre, en senyal de dol, l'hàbit negre que varen conservar. Els canonges portaven una creu brodada sobre l'hàbit: és la creu patriarcal llatina amb travesses dobles en escarlata.²⁹

Present aquest orde a Barcelona des del segle XII, hom construï una nova església a l'indret actual. Santa Anna era part d'una molt gran xarxa de fundacions. El superior nominal de l'orde era el Patriarca de Jerusalem, el cabildo de Jerusalem i sobre tot la Santa Seu, de la qual en depenien directament. Santa Anna va ser una de les cases de l'orde del Sant Sepulcre més importants de la Península Ibèrica i la principal a Catalunya. El patrimoni acumulat, ja des d'aquest segle, va ser molt important.³⁰ D'aquest monestir depenien diversos priorats, del

Portaven l'hàbit blanc amb un escapulari de tela de sac. És per això que foren anomenats «frares del sac». Caracteritzava la seva vida una estricta austeritat: prohibició de la carn i el vi. Caminaven amb sandàlies de fusta. Aquest orde va ser suprimit en el segon concili de Lió, l'any 1274. Richard W. Emery, «The Second Council of Lyon and the Mendicant Orders», *The Catholic Historical Review*, 39, 1953, p. 257-271. Llorenç Feliu, «El monestir dels Frares de la Penitència de Jesucrist de Barcelona», *Analecta Sacra Tarraconensia*, 10 (1934), p. 45-59.

25. L'església del convent agustinià de Santa Maria de Montsió fou començada el 1388 encarregada pel canonge regular de Sant Agustí fra Bernat Jaubert i les obres duraren fins ben entrat el segle XV. El 1423, el convent passà a les monges dominicanes. Degut a la vinculació de la fundadora de la congregació amb la família reial, el monestir passa a denominar-se: «Reial Monestir de Nostra Senyora de Mont Sió». El monestir constava d'un claustre, cor alt i baix, església, sagristia, oratori, sala capitular, cementiri, hort, campanar, refectori, dormitoris, sala de treball, infermeria, oficines.

26. El fons de pergamins del monestir de Santa Anna es troba a l'Arxiu Diocesà de Barcelona. Ha estat publicada una part per Jesús Alturo i Peruchó, *L'arxiu antic de Santa Anna de Barcelona del 942 al 1200* (Aproximació històrico-lingüística), I-III, Fundació Noguera, Textos i Documents 8-10, Barcelona, 1985. Vegeu Aurelio Capmany, *La iglesia de Santa Ana de Barcelona*, Barcelona: Librería Francisco Puig, 1929. Vegeu bibliografia sobre Santa Maria de Montsió a Església del Convent de Santa Maria de Montsió, Guia Temàtica. Arquitectura de Barcelona, UPC, 2015.

27. Sobre l'orde del Sant Sepulcre vegeu *La orden del Santo Sepulcro*, Actas de las I Jornadas de Estudio sobre la orden del Santo Sepulcro, Zaragoza: Centro de Estudios de la Orden del Santo Sepulcro, 1991.

28. Sobre la presència dels canonges del Sant Sepulcre a la península Ibèrica, hom pot veure Nikolas Jaspers, «Die ritterorden und der Orden vom Heiligen Grab auf der Iberischen Halbinsel», *Militia Sancti Sepulcri*. Idea e istituzioni, a cura di Kaspar Elm e Cosimo Damiano Fonseca. Atti del Colloquio Internazionale tenuto presso la Pontificia Università del Laterano, 1996, Città del Vaticano, 1998, p. 381-410. Sobre els ordes militars i l'orde del Sant Sepulcre, vegeu Josep Maria i Sans, «Els Ordes Militars a Catalunya», *Catalan Historical Review*, 4, (2011), p. 201-225.

29. Genaro Del Valle, *Historia de las Instituciones Monásticas*, desde los primeros monjes hasta la extinción de los conventos en España, Madrid: Imprenta calle Angosta de San Bernardo, n° 22, 1842, p. 106-111. En aquesta obra hom pot veure imatges dels monjos i frares amb l'hàbit i signes distintius. Joan Aran i Suriol, *Santa Anna de Barcelona*, Barcelona: Ed. Mediterrània, 2002.

30. Nikolas Jaspers, «La estructuración de las primeras posesiones del Capítulo del Santo Sepulcro en la Península Ibérica: La génesis del Priorato de Santa Ana en Barcelona y sus dependencias», vegeu *La orden del Santo Sepulcro*, Actas de las I Jornadas de Estudio sobre la orden del Santo Sepulcro, Zaragoza: Centro de Estudios de la Orden del Santo Sepulcro, 1991, p. 93-108. Nikolas JASPERS, «Centro y periferia: los superiores de la Orden del Santo Sepulcro y sus prioratos en la Corona Catalano-Aragonesa», *La Orden del Santo Sepulcro*, Actas de las II Jornadas de Estudio La Orden del Santo Sepulcro, Zaragoza, 23-26 de Noviembre de 1995, Zaragoza, 1996, p. 125-139.

quals són citats en el *Processus* el Sant Sepulcre d'Olèrdola³¹ (Alt Penedès), el Sant Sepulcre de Peralada³² (Alt Empordà), Sant Miquel de la Comanda³³ (Anoia), Santa Maria de Marcèvol³⁴ (Conflent), Lledó de Valls³⁵ (Alt Camp).

Des del segle XIII es produí un continuat conflicte sobre les modalitats d'elecció o el nomenament del prior. A la fi d'aquest segle, la jurisdicció sobre el priorat va passar dels Patriarques als Papes. És a dir, en el segle XIV els papes s'apropien del dret de nomenament dels priors. Tant és així que aquest conflicte caracteritza els priorat de Santa Anna de Barcelona. Si durant el Cisma d'Occident, Benet XIII havia cedit al bisbe de Barcelona, patriarca de Jerusalem, l'elecció del prior, en haver finalitzat el Cisma, el papat va recuperar el dret d'elecció del prior, com hom pot veure en el *Processus*.³⁶

1.5.3. Sant Pere Màrtir. Monges Predicadores o Predicadores. Santa Maria de Montsió

El monestir de Sant Pere Màrtir és dit en el *Processus* i en els documents que l'acompanyen *monasterium Sancti Petri Martiris ordinis Predicatricum; sorores monasterii Sancti Petri Martiris; monasterium Sancti Petri Martiris sub regula ordinis Predicatricum; monasterium Sancti Petri Martiris ordinis Fratrum Predicatorum; conventus Predicatricum; monasterium Predicatricum; les Preycadoresses; Sancti Petri Martiris sive de les Preycadoresses*. A Barcelona, l'any 1347, la Infanta Maria d'Aragó, filla de Jaume II el Just, obtingué la llicència per a la fundació d'una casa de monges dominiques.³⁷ L'any 1351 es posà la primera pedra extramurs o fora muralla, prop de les drassanes reials, sota l'advocació de Santa Maria, sent, però, anomenat monestir de Sant Pere Màrtir. La primera priora va ser Constança de Bellera.³⁸ Mentre el monestir estava en obres, la comunitat va romandre en una casa del Portal de Jonqueres. Tot seguit, l'any 1354, les monges varen passar a l'antiga comanda de Santa Maria de Palau tancada l'any 1317. L'any 1357 les

31. La primera referència de l'existència del priorat, la fundació del qual és de l'any 1058, depenent de Santa Anna de Barcelona, és del 1175, quan el comanador de Santa Anna era al mateix temps prior de la casa d'Olèrdola. El 1287 la capella i la finca foren venudes al monestir de Sant Cugat del Vallès, però més tard va tornar als canonges. Al segle XV era una simple capella. Cf. Joan Aran i Suriol, *Santa Anna de Barcelona*, Barcelona: Ed. Mediterrània, 2002.

32. El Sant Sepulcre de Peralada era un priorat de l'orde canonical que depenia de la casa principal catalana a Barcelona, la canònica de Santa Anna. Es va establir, sembla, en una propietat d'aquell orde a mitjan del segle XII. La comunitat establerta en aquest lloc era mixta, ja que hom té coneixement de l'acceptació d'homes i dones per formar part d'ella. Fou una casa amb poca vitalitat i mitjan segle XIII tenia priors comandataris. El 1435 la canònica de Santa Anna de Barcelona va vendre aquest priorat al convent del Carme de Peralada, quan ja no tenia comunitat. Cf. Miquel Golobardes Vila, "El Sepulcre" de Peralada, Peralada: Ed. Biblioteca Palacio Peralada, 1955.

33. L'any 1126 l'església parroquial de Santa Maria dels Prats fou cedida per Ramon Berenguer III a l'orde del Sant Sepulcre. Després de diverses diferències entre aquest orde i el bisbat de Vic, el 1261 es va signar un acord segons el qual Santa Anna de Barcelona va fundar un priorat, o més aviat una comanda de caire econòmic, a la capella de Sant Miquel. Hom situa aquesta fundació abans del 1222. En el segle XIV era en decadència. Cf. Pierre Vidal, « Étude historique sur le prieuré de Marcevol de l'ordre des Chanoines du Saint-Sépulcre », *Bulletin de la Société agricole, scientifique et littéraire des Pyrénées-Orientales*, Perpignan, n° 29, 1988, p. 165-207. Joan Aran i Suriol, *Santa Anna de Barcelona*, Barcelona: Ed. Mediterrània, 2002.

34. El lloc ocupat pel priorat de Marcèvol surt esmentat per primer cop el 1010. Més endavant figura com a propietat de Sant Miquel de Cuixà. El 1129 la veïna església de Santa Maria de les Grades era propietat del bisbat d'Elna. En aquesta data el capítol episcopal en fa donació als canonges del Sant Sepulcre de Jerusalem. A partir del 1142 els canonges comencen la construcció d'un nou edifici, més adient, al sud de l'anterior. La casa estava vinculada a la de Santa Anna de Barcelona. El segle XIII va ser una època de prosperitat. La decadència va arribar aviat, amb enfrontaments entre els pocs canonges que habitaven el priorat. Aquesta situació es va agreujar amb el terratrèmol del 1428. Pierre Macaire, *Marcevol*, Montpellier, 2007.

35. Una tradició esmenta que es va trobar miraculosament una imatge de la Mare de Déu al bosc d'en Castelló, en un lledoner. Davant la creixent devoció que despertava la Mare de Déu, el 1376 foren cedits els drets sobre l'ermita del Lledó als canonges del Sant Sepulcre de Santa Anna de Barcelona, d'on passaria a dependre. Més tard, el 1396, es va instaurar un priorat d'aquest orde a la capella. El 1434 deixaren el priorat, així com la seva custòdia.

36. Nikolas JASPERT, « Centro y periferia: los superiores de la Orden del Santo Sepulcro y sus prioratos en la Corona Catalano-Aragonesa », *La Orden del Santo Sepulcro*, *Actas de las II Jornadas de Estudio La Orden del Santo Sepulcro*, Zaragoza, 23-26 de Noviembre de 1995, Zaragoza, 1996, p. 125-139.

37. Es regien per la Regla de Sant Agustí i per unes constitucions religioses. Es caracteritzaven des de llavors per l'oració, el silenci, la vida comú, el treball, l'estudi, la fraternitat, la gratuïtat, l'alegria i l'austeritat.

38. Armando Bellieri, « Historia de una antigua familia catalana. Los Bellera », *Analecta Sacra Tarraconensia*, 25.2 (1952), p. 364. Maria Carme Roca i Costa, *Abadeses i prioras a la Catalunya medieval*, Barcelona: Ed. Base, 2014, p. 247-250.

monges predicadores es traslladaren al nou monestir. El lloc era insegur degut a les incursions dels pirates sarraïns i l'atac del rei Pere el Cruel de Castella l'any 1359. És per això que Pere el Cerimoniós els cedí unes cases properes a l'hospital d'en Colom, el nou monestir, del qual co-neixem les afrontacions:

Ab oriente, partim in tenedone Francisci Mayol, olim carnificis, media quadam androna dicti monasterii; et partim in tenedone et alodio dicti monasterii, qui tenedo fuit Anthonii Faner, sartoris; et partim in tenedone Raymundi Rogerii, fabri, alodio dicti monasterii; et partim in alio tenedone et alodio dicti monasterii, ubi nunc moratur ad conductum Petrus Soler, acaptator sive procurator bacini infantium orphanorum; et partim et pro toto residuo in vico, qui ibi est, vocato d'en Porta, et ibi incipit dormitorium dicti monasterii et prosequitur et continuatur usque ad introitum dicti monasterii inclusive. A meridie in via publica de la Picha d'en Colom. Ab occidente in hospitio et alodio dicti monasterii, ubi nunc moratur Jacobus Rigolff, et partim in vico d'en Cervelló. A circio in tenedone Guillermi Granell, carnicerii; et partim in tenedone heredum Bernardi Vitalis, tabernarii; et partim in horto heredum Francisci Salvat, quondam, mercatoris; et partim in tenedone Marchi Mayol, carnicerii.

No era pas, com hom pot veure en el procés, un lloc gaire adient: petit, estret, mal distribuït, poc protegit, insalubre i poc adequat per a unes religioses pertanyents a la noblesa o filles de cavallers:

Nunc sunt in dicto monasterio de nobili genere soror Elionor de Pallars et soror Sibilia de Pallars, et de militari genere sunt Elicsendis de Togoriis, earum priorissa, soror Mandina de Hostalrich, neptis sive naboda honorabilis Berengarii de Hostalrich, militis, camerlengi serenissime domine Regine, et soror Violant Clariana.

En el Procés és fa també esment de les monges difuntes pertanyents a la noblesa o filles de cavallers, *de militari genere sive dones de paratge*:³⁹

Et etiam fuerunt alie sorores dicti monasterii, nunc defuncte, procreate de militari genere, vicelicet soror Constantia de Bellera, de nobili genere, que fuit priorissa, et soror Margarita de Bellera, neptis sive naboda eiusdem domine priorisse, etiam de nobili genere. Et de militari genere fuerunt soror Ysabel de Millars et soror Violant de Claromonte.

Hom cita entre les difuntes la primera priora del monestir de Sant Pere Màrtir Constança de Bellera (+1375) i la seva neboda Margarida de Bellera.⁴⁰ L'any 1423, després de la fusió de les comunitats de Santa Anna y Santa Eulàlia, la comunitat de Sant Pere Màrtir passà a ocupar el lloc deixat lliure per la comunitat de Santa Eulàlia, fent seu el títol de Santa Maria de Montsió, titular de la veïna capella.⁴¹ En el moment del canvi definitiu a la plaça de Santa Anna era priora Elisenda de Togores (+1428), pertanyent a un antic llinatge del Vallès.⁴²

39. Vegeu la descripció que en fa Pere Tomic, *Història e conquesta del Realme d'Aragó e principat de Catalunya: Catarroja. València: Ed. Afers, 2009*: «Lo comte Borrell... vehent que l'estament militar cascun jorn venia en disminució (tants ne perdien cascun dia en les bregues que pocs seruidors los romanien), consellaren los dits barons al comte Borrell que li plagués atorgar priuilegi militar a tot hom qui pogués sostenir un cauall; car ab aquesta manera alguns recobrarien prou seruidors; e tant prestament lo comte Borrell atorgà lo dit priuilegi en la manera següent: que tots los hòmens qui vindrien a cauall e armats per seruir a ell e als altres barons, aquells haguessen aquell priuilegi militar; e tant prestament que lo priuilegi fou otorgat, dins spay de alguns dies, se trobaren ab lo dit comte Borrell e ab los altres barons D.CCCC. hòmens a cauall e ben armats, qui foren ab ells en la ciutat de Manresa; e com lo comte Borrell viu aquí dauant ell los D.CCCC. hòmens a cauall, ben armats e ben aparellats, lo dit comte los appellà hòmens de paratge, quasi dient que eren apariats en totes coses ab lo caualler semblant e apariant-se ab ell; e axí mateix volgué lo comte que les cases de quiscuns de aquests D.CCCC. hòmens a cauall fossen dites de aquí auant cases de paratge; car fins en aquell jorn eren dites masos; e de seruents que eren, foren fets franchs. E veus açí com aquest comte Borrell féu stament de homes de paratge en lo stament militar, e per què en nengunes parts del món no's troban hòmens de paratge sinó en Catalunya, ni en lo stament militar sinó cauallers e gentils hòmens», p.105-106.

40. Vegeu la nota 32.

41. Entre les anys 1886 i 1888 es feren les obres per al trasllat del monestir a la Rambla de Catalunya. L'any 1950 la comunitat es traslladà, juntament amb el claustre del monestir, a Esplugues de Llobregat. Vegeu Antonio Paulí, *El Real Monasterio de Nuestra Señora de Monte Sión*, Barcelona 1952.

42. Maria Carme Roca i Costa, *Abadesses i prioras a la Catalunya medieval*, Barcelona: Base, S.A., 2014, p. 251-252.

El dia 4 de juliol, dins l'església del monestir de les monges Predicadores, que té l'entrada pel carrer de l'hospital de la Santa Creu, on es troba la «pica d'en Colom»,⁴³ es va lliurar la possessió corporal del mateix, fetes tres parts *communiter et pro indiviso*: un terç al procurador del patriarcat de Jerusalem i administrador perpetu de l'església de Barcelona; i dos terços als procuradors del prior Mateu Ferran i dels religiosos del monestir de Santa Anna, els frares Bartomeu Berenguer de Vall-labreria i Pere Çaydí:

Totum dictum eorum monasterium et ecclesiam eiusdem profanandam, prout ipsum monasterium est situm et constitutum pro habitatione ipsarum dominarum priorisse et conventus, cum iuribus et pertinentiis eiusdem, prout ipsum monasterium continetur, confrontatur et terminatur in modum sequentem: videlicet, ab oriente, partim in tenedone Francisci Mayol, olim carnificis, media quadam androna dicti monasterii; et partim in tenedone et alodio dicti monasterii, qui tenedo fuit Anthonii Faner, sartoris; et partim in tenedone Raymundi Rogerii, fabri, alodio dicti monasterii; et partim in alio tenedone et alodio dicti monasterii, ubi nunc moratur ad conductum Petrus Soler, acaptator sive procurator bacini infantium orphanorum; et partim et pro toto residuo in vico, qui ibi est, vocato d'en Porta, et ibi incipit dormitorium dicti monasterii et proseguitur et continuatur usque ad introitum dicti monasterii inclusive. A meridie in via publica de la Picha d'en Colom. Ab occidente in hospitio et alodio dicti monasterii, ubi nunc moratur Jacobus Rigolff, et partim in vico d'en Cervelló. A circio in tenedone Guillermi Granell, carnicerii; et partim in tenedone heredum Bernardi Vitalis, tabernarii; et partim in horto heredum Francisci Salvat, quondam, mercatoris; et partim in tenedone Marchi Mayol, carnicerii.

43. El canonge Joan Colom, tresorer del rei Jaume I, va construir un hospital per acolliment de pobres malalts i peregrins al raval de l'oest de Barcelona, un rierol, que més tard es va dividir en Riera d'en Prim alta i Riera d'en Prim baixa. Les seves aigües les recollia una altra riera que desembocava al Cagalell (una llacuna situada aproximadament a l'Avinguda de les Drassanes); el segle XIII va adquirir el nom de Riera de Valldonzella i, quan es va construir l'Hospital d'en Colom, el de Pica d'en Colom. També el carrer on s'aixecava l'hospital passà a anomenar-se de la Pica d'en Colom fins que el segle XV acabà adquirint el nom de l'Hospital en al·lusió al de la Santa Creu, construït en terrenys del d'en Colom. La pica o font pública a què al·ludien aquests noms encara s'hi conserva, així com altres vestigis d'aquesta antiga institució.

Figura 1: Mapa de la ciutat de Barcelona amb les ubicacions dels convents i monestirs esmentats en el Processus:

1. Santa Anna; 2. Santa Eulàlia del Camp (ubicació primitiva); 3. Santa Eulàlia del Camp, àlies dels Sachs (ubicació fins al segle XV, després Santa Maria de Montsió); 4. Sant Pere Màrtir (primera ubicació, prop del portal de Jonqueres); 5. Sant Pere Màrtir (segona ubicació, a Santa Maria de Palau); 6. Sant Pere Màrtir (tercera ubicació, prop de les Drassanes); 7. Sant Pere Màrtir (quarta ubicació, a la casa d'en Porta). © Jordi Sacasas i Paco Romero.

1.6. El Processus: el trasllat i la fusió de monestirs

El dia 27 de maig de 1423, dins de la cambra del parament, on es troba l'accés (*descensus*) a la capella del palau reial major de la ciutat de Barcelona, davant de fra Juan Martínez de Menguchó, abat de Poblet, la reina Maria presentà a aquest la butlla del papa Martí V, datada el dia 27 d'agost de 1420 (Ap. Doc. nº 1) i dirigida a l'abat de Poblet (Ap. Doc. nº 2), que conté la petició del rei Alfons el Magnànim i de la seva esposa Maria, lloctinent seu, sobre la unificació i trasllat de monestirs de la ciutat de Barcelona. En la butlla s'exposa el desig del prior i els canonges de Santa Eulàlia del Camp, dits també «frades del sach», de l'orde de Sant Agustí, de transferir-se al monestir o casa de Santa Anna de l'orde del Sant Sepulcre. S'exposa també el desig de la priora i la comunitat de Sant Pere Màrtir, de l'orde dels Frares Predicadors, vist l'estat de llur monestir (*strictum et angustum*), que fa molt difícil a les religioses, la majoria de *nobili genere* i de *militari genere*, viure-hi *secundum sui decentiam*. Hom exposa també que en el cas del pas de

la comunitat del monestir de Santa Eulàlia al recinte de Santa Anna del Sepulcre del Senyor, les religioses Predicadores o Predicadoreses, poguessin ocupar aquest monestir. Es per això que el rei Alfons i la reina Maria i el prior i la priora dels convents esmentats, varen suplicar al papa Martí V que la comunitat del monestir de Santa Eulàlia del Camp, amb els seus béns i drets, pogués integrar-se en el monestir de Santa Anna, prendre l'hàbit d'aquests religiosos, fer llur professió i romandre-hi per sempre, i suplicaren també que el monestir de Sant Pere Màrtir pogués ser ocupat per les monges de l'orde dels Predicadors, que llur monestir de Sant Pere Màrtir pogués ser venut i dedicat a usos profans, i que les monges Predicadoreses paguessin al prior de Santa Eulàlia una pensió anual de 400 florins d'or d'Aragó, rebent elles a la vegada, de part de la comunitat del convent de Santa Anna, una compensació anual de 300 florins sobre els béns i fruits de la casa del Sant Sepulcre. És per això que el Papa mana a l'abat de Poblet, el seu Comissari en aquesta tasca, que s'informi sobre tot i que doni les llicències que calguin sobre la unificació dels monestirs esmentats, el trasllat de les monges i les pensions esmentades. Per altra banda, la reina Maria, lloctinent del rei Alfons, el seu marit, mana al notari Gabriel Canyelles que doni fe de totes les actuacions, en faci els instruments públics que calgui i els lliuri a la reina Maria.

Tot seguit l'abat de Poblet, Comissari Apostòlic, en aquest any de 1421, va establir un pla d'actuació (*fienda per commissarium*): 1) Segons la comissió apostòlica el Comissari havia de donar llicència al convent dels canonges de Santa Eulàlia per a llur trasllat i unificació amb el convent de Santa Anna, prendre l'hàbit dels frares d'aquest monestir, fer professió expressa i romandre-hi perpètuament. Va ser fet el dia 11 de juny de l'any 1423. 2) Que tots els ornaments, creus, vestits, llibres, calzes, relíquies, joies i altres béns, mobles i immobles, els drets, pertinences, beneficis i rendes passessin al convent i a la mensa conventual del monestir del Sant Sepulcre. També es va fer en la data suara esmentada. 3) Que es donés llicència a les monges del monestir de Sant Pere Màrtir perquè es traslladessin al monestir de Santa Eulàlia. Es va fer el dia 4 de juliol de l'any 1423. 4) Que el monestir de Sant Pere Màrtir, el seu sòl amb les cases, els edificis i horts poguessin ser venuts. Es va fer el dia 4 de juliol de l'any 1423. 5) Que el monestir de Santa Eulàlia amb tots els seus béns passés al convent de les monges de Sant Pere Màrtir. Es va fer també el dia 30 de juny de l'any 1423. 6) Que s'assignés a Ramon de Casanova, prior del monestir de Santa Eulàlia, una pensió anual de 400 florins, que havien de pagar les monges de Sant Pere Màrtir. Es va fer el dia 1 de juny de l'any 1423. 7) Que es concedís una pensió anual de 300 florins a les monges de Sant Pere Màrtir, que havien de pagar el prior i els frares de Santa Anna. Es va fer el dia 16 de juny de l'any 1423. 8) Que es fes efectiva la renúncia per part del prior de Santa Eulàlia. Es va fer el dia 14 de juny de l'any 1423. 9) Que hom atengués qui havia de donar l'hàbit als canonges de Santa Eulàlia amb el trasllat de la creu. Ho va fer el prior de Santa Anna el dia 14 de juny de l'any 1423. 10) Que es fes l'assignació de censals morts en garantia de la pensió de 400 florins que havia de rebre el prior del monestir de Santa Eulàlia (Ap. Doc. nº 3).⁴⁴

Els mesos d'abril i maig de l'any 1421, els priors dels monestirs i les diverses comunitats afectades varen arribar a un acord sobre el canvi i trasllat dels monestirs de Santa Eulàlia del Camp, Santa Anna i Sant Pere Màrtir. El notari Gabriel Canyelles en donà fe en instrument públic on consten els diversos capítols convinguts entre les parts (Ap. Doc. nº 4): 1) La priora i el convent de les monges Predicadores constituïren i assignaren una pensió anual de 400 florins a pagar a Ramon de Casanova, prior de Santa Eulàlia, per renúncia del seu priorat, assignant-li diversos censals. 2) Les despeses per butlles i procés de tal provisió i altres missions serien a costa de les monges Predicadores o Predicadoreses. 3) L'evicció i l'obligació dels censals eren responsabilitat de les monges Predicadores. 4) El prior del monestir de Santa Eulàlia Ramon de Casanova retindria els

44. En el document segueixen les signatures dels canonges de Santa Eulàlia, els frares dels Sachs: Joan Besora, Antoni Vidal, Ramon Terrats, Pere Çaydí, Simon Bru, Ramon Jalbert, Pere Ros.

lluïsmes, la fatiga i altres drets abans de la seva renúncia. 5) El prior del monestir de Santa Anna havia de pagar al prior del monestir de Santa Eulàlia Ramon de Casanova les messions i altres despeses pel conreu de les vinyes del monestir. 6) Ramon de Casanova retindria els lluïsmes, mig-lluïsmes e fatigues i altres drets a ell pertanyents abans de la renúncia, per qualsevulla propietat pertanyent al seu monestir. 7) El prior del monestir de Santa Anna havia de pagar a Ramon de Casanova les messions o despeses pel conreu de les vinyes. 8) En passar els canonges del monestir de Santa Eulàlia amb béns i drets al monestir de Santa Anna, fou adjudicada pels Consellers de la ciutat de Barcelona a les monges Predicadores la quantitat de 300 florins durant el temps que durés el pagament de 400 lliures al prior Ramon de Casanova. 9) En cas de discrepàncies pertocaria als Consellers de la ciutat de Barcelona la decisió sobre aquestes. 10) En cas d'incompliment s'establí una pena de 2.000 florins, un terç de la qual seria adjudicada a la part obedient i dos terços a la construcció del mur de ciutat. Seguiren les signatures dels membres dels monestirs de Santa Eulàlia i Santa Anna i de les monges Predicadores o Predicadores.

El dia 28 de maig de 1423, al reial palau antic de la ciutat de Barcelona, el prior del monestir de Santa Anna, Mateu Ferran, i els frares d'aquesta casa de Santa Anna, Bartomeu Berenguer de Vall-labrera i Francesc Vila, per una part, i Pere Çaydí i Ramon Jalbert, canonges del monestir de Santa Eulàlia del Camp, per altra, conveniren en acceptar el contingut dels capítols de l'any 1421 sobre el trasllat i unificació de convents d'acord amb la butlla del papa Martí V (Ap. Doc. nº 4 i nº 5 i nº 7), capítols que també es trobaven en poder dels Consellers de Barcelona. Proposaren, tanmateix, que fossin respectades les convencions entre els diversos monestirs. El mateix varen fer les monges del monestir de Sant Pere Màrtir, mitjançant llur procurador Jaume Rigolf, ciutadà de Barcelona. Acceptació ratificada l'any 1422 en la sala del capítol de l'església de Santa Anna (Ap. Doc. nº 6).⁴⁵

L'endemà, el dia 29 de maig de l'any 1423, dins el palau episcopal, el Comissari Apostòlic, en veure que el contingut de la comissió podia tocar els interessos del patriarca de Jerusalem i administrador perpetu de l'Església de Barcelona, al qual l'església i el monestir de Santa Eulàlia del Camp li estaven subjectes, li notificà el contingut de la comissió per tal de que objectés el que volgués sobre els acords. El patriarca respongué que, malgrat que els seus interessos no eren els de la reina Maria ni els dels Consellers de la ciutat de Barcelona, tanmateix, vist el que havia decretat el papa Martí V, estava disposat a obeir-ho.

Aquest mateix dia, el 29 de maig, dins la sagristia de l'església del monestir de Santa Eulàlia, es va acordar per part de tots els afectats pel trasllat i fusió dels monestirs, que el Comissari procedís, sempre i quan es complissin les convencions acordades entre les comunitats de Santa Eulàlia i Santa Anna i també la de les monges Predicadores.

També aquest mateix dia, és a dir, el 29 de maig de l'any 1423, dins el monestir de les monges Predicadores o Predicadores, l'abat de Poblet, Comissari Apostòlic, procedí a l'examen del monestir de Sant Pere Màrtir (*recognovit personaliter totum dictum monasterium et locum eiusdem*), rebent també les opinions de les monges (Ap. Doc. nº 8). El Comissari veié que aquest era petit i inadequat (*strictum, angustum et artum*) per a les monges, moltes de les quals eren nobles o filles de cavallers. L'església era petita (*modica*). El cor, molt petit (*valde parvum*). El dormitori, llunyà i mal il·luminat. El refetor, la casa del capítol i els altres edificis, indisposats i tan antics que amenaçaven ruïna. Quan plovia, en ser el sostre vell, es produïen inundacions. Les parets que separaven el monestir de les cases dels veïns eren tan baixes que permetien el pas d'aquests veïns i altres persones, fins i tot malfactors que fugien de la justícia. És per tot això que molts nobles no volien que llurs filles formessin part d'aquesta comunitat.

45. Un dels testimonis d'aquesta ratificació va ser "frater Anthonius Munionis, comendador de Novallis, diócesis Tisaronensis", és a dir, fra Antonio Muñoz, comanador de Nuévalos de l'orde del Sant Sepulcre, diòcesi de Tarazona.

Tot seguit procedí a escoltar les deposicions o declaracions de les monges del monestir de manera singular i separadament. Primer va parlar la priora Elisenda de Togores sobre la pertinença de les monges al gènere noble (Elionor de Pallars, Sibília de Pallars i Constança d'Alquisimina, sots-piora) o militar o filles de cavallers o «dones de paratge» (Elisenda de Togores, priora, Mandina d'Hostalrich, neboda de Berenguer d'Hostalrich, camarlenc de la reina Maria, Violant de Clariana; les difuntes nobles Constança de Bellera, Margarida de Bellera; les filles de cavallers Isabel de Millars, Violant de Claramunt). Tot seguit deposà Constança d'Alquisimina, sots-piora, pertanyent a la noblesa. Seguí l'exposició d'altres monges: sor Subirana Bergesa i sor Joana de Mallenchs.

Totes les monges es reuniren en la casa del capítol del monestir: Elisenda de Togores, Constança Alquisimina, Subirana Berguesa, Mandina d'Hostalrich, Sibília de Pallars, Elionor de Pallars, Periconia de Picanyes, Marina Martíniç, Joaneta de Mallenchs, Violant de Clariana, Eulàlia çes Corts, Eulàlia Servera, Elionor Bruna i Çília Capella. El Comissari Apostòlic presentà les cartes apostòliques i el notari Gabriel Canyelles procedí a llur lectura. Preguntades les monges si hi estaven d'acord, respongueren afirmativament i es mostaren dipostes a complir totes les convencions per elles promeses.

L'endemà, 30 de maig de l'any 1423, dins del Palau Episcopal de la ciutat de Barcelona, el Comissari va manar el trasllat i canvi dels canonges del monestir de Santa Eulàlia del Camp, alias «dels sachs», al monestir de Santa Anna. Tot seguit va establir que el nombre de canonges i frares del dit monestir de Santa Anna fos de dotze (Ap. Doc. n. 9). En el monestir de Santa Eulàlia sols hi havia sis canonges conventuals: Joan Besora, Ramon Terrats, Pere Çaydí, Ramon Jalbert, Simon Bru i Antoni Vidal. En el monestir de Santa Anna hi havia sols cinc canonges jerosolimitans: Galceran Maçot, Joan Maçana, Bartomeu Berenguer de Vall-labrera, Francesc Vila, i Antoni Cases.

Endemés, el Priorat de Garraf⁴⁶ o de Sant Vicenç de Garraf s'havia d'unir a la dita casa o canònica de Santa Anna i el prior havia de ser canonge i preceptor de la mateixa. El Comissari va unir i agregar el dit priorat amb el consentiment de la reina, la qual tenia el dret de presentació al dit priorat. Seguidament va nomenar Francesc Pere Ros prior del dit priorat de Garraf. Establí i manà també que els canonges i frares havien de vestir l'hàbit de la dita casa.

El dia 30 de maig, Francesc de Climent, dit Saperia (o Çapera), bisbe administrador perpetu de Barcelona i patriarca de Jerusalem, davant del Comissari Apostòlic, dins la cambra de parament del palau episcopal de Barcelona, va lliurar-li una cèdula (Ap. Doc. nº 10) sobre la unió dels priorats dels monestirs de Santa Anna i Santa Eulàlia. En ella el bisbe protestava que no volia perjudicar en res al dret que tingués en el priorat de Santa Anna ni, per tant, atribuir o concedir a fra Mateu Ferran, detentador del dit priorat, cap dret. Cal tenir present que la renúncia del prior s'havia de fer en mans del bisbe de Barcelona, segons la cessió que Benet XIII havia fet al bisbe de Barcelona, patriarca de Jerusalem, i que en el cas de repartiment de béns del monestir el bisbe de Barcelona tenia drets sobre un terç.⁴⁷

El dia 1 de juny de l'any 1423, fra Joan, abat del monestir de Poblet, Comissari papal en el procés d'unió i trasllat de convents de Barcelona, va fer saber a les monges de Sant Pere Màrtir,

46. El topònim «Garraf», que dona nom al massís i a la comarca, fou esmentat ja el 1011. També fou el nom de l'antic priorat de Sant Vicenç de Garraf, normalment anomenat Sant Vicenç de Pedrabona, fundat per Alfons el Cast el 1163. L'establiment religiós es trobava a l'esquerra del torrent de Garraf, a prop de la masia de Can Lluçà. L'anomenada Era del Prior i el coster de la Fita poden ser-ne els darrers vestigis. El priorat de Sant Vicenç era ja en decadència al segle XIV i el 1423 fou unit a la canònica barcelonina de Santa Eulàlia del Camp. Tot i ser antigament Garraf un petit poble de pescadors el port actual fou construït l'any 1902 per donar sortida als materials d'una pedrera que es feia servir en una de les ampliacions del port de Barcelona.

47. «[...] iamdicto reverendissimo domino administratori pro tertia parte, et iamdicto domino priori et eius conventui pro duabus partibus, factis inde tribus equalibus partibus [...]». Vegeu també Nikolas Jaspert, «Centro y periferia: Los superiores de la orden del Santo Sepulcro...», citat.

de l'orde de Predicadors, que, segons la butlla papal, constituïa i assignava una pensió anual de 400 florins sobre els béns del monestir de Sant Pere Màrtir, que hauria de ser lliurada a fra Ramon de Casanova, prior del monestir de Santa Eulàlia del Camp. Per tant va manar que en el termini de 6 dies, en haver estat requerides pel dit Ramon de Casanova, donessin i paguessin 400 florins de pensió anual sota pena d'excomunió a les monges, de suspensió al convent i d'interdicte a l'església del dit monestir (Ap. Doc. nº 11 i 12). Per al pagament i la satisfacció dels dits 400 florins varen assignar al dit fra Ramon de Casanova, prior del monestir de Santa Eulàlia del Camp, tot un seguit de pensions anuals per censals morts que les monges rebien: per la pensió d'un censal mort de 2300 sous que l'arquebisbe de Tarragona pagava anualment a les monges Predicadores; per la pensió d'un altre censal mort de 640 sous que el General o la Generalitat de Catalunya pagava a les dites monges; per la pensió d'un altre censal mort de 670 sous que també pagava el General o la Generalitat; per la pensió d'un altre censal mort de 724 sous que també pagava el General o la Generalitat de Catalunya; per la pensió de 71 sous i 5 diners que en Joan Padrol, notari, i la seva esposa, ciutadans de Barcelona, pagaven a les monges. Restaven encara 4 sous i 2 diners del total de les pensions fins a garantir els 400 sous a Ramon de Casanova. Aquesta quantitat la pagarien la priora i el convent, és a dir, la comunitat de monges.

Fra Joan, abat del monestir de Poblet, Comissari papal en el procés d'unió i trasllat de convents de Barcelona, en haver constituït la pensió anual de 400 florins a pagar per les religioses del monestir Sant Pere Màrtir o de les Predicadores o Predicadoreses a fra Ramon de Casanova, prior del monestir de Santa Eulàlia o dels frares «dels Sachs», i en haver imposat la pensió anual de 300 florins a pagar a les religioses del monestir de Sant Pere Màrtir pel prior i frares del monestir de Santa Anna mentre durés el pagament de la pensió de 400 florins, que no era possible fer mentre no es fes el trànsit al monestir de Santa Anna, per consegüent, en virtut de la seva autoritat, manà, sota pena d'excomunió, al prior Ramon de Casanova, prior del monestir de Santa Eulàlia o dels frares «dels Sachs», i a tota la comunitat, passar del monestir de Santa Eulàlia al monestir de Santa Anna i allí rebre l'hàbit del canonges d'aquest monestir, fer la professió pròpia d'aquests canonges i romandre perpètuament en aquest monestir. Va establir un termini de 6 dies per passar del monestir de Santa Eulàlia al monestir de Santa Anna en les condicions establertes (Ap. Doc. nº 12).

El dia 2 de juny, dins la casa del capítol de monestir de les monges Predicadores o Predicadoreses, la priora Elisenda de Togores, Constança Alquisimina, sotspriora, Subirana Berguesa, Mandina d'Hostalrich, Sibília de Pallars, Elionor de Pallars, Periconna de Picanyes, Marina Martíniç, Violant de Clariana, Joaneta de Mallenchs, Eulàlia çes Corts i Eulàlia Cervera (o Servera, o Çervera), amb el consentiment d'Arnau de Socarrats, prior, del mestre Arnau de Corts, vicari i lloctinent general del prior provincial del Frares Predicadors a la província d'Aragó, i també del Comissari Apostòlic, donaren i assignaren un terç, fetes tres parts en comú i per indivís, de llur monestir, església, dependències i drets, del qual es donen les afrontacions,⁴⁸ a Francesc de Climent, dit Sopera, administrador perpetu de l'Església de Barcelona i patriarca de Jerusalem, i, en trobar-se absent, al seu procurador Antoni Portella, beneficiat a la Seu de Barcelona, i dos terços a fra Mateu Ferran, prior del monestir de Santa Anna, i al seu convent o comunitat.

48. Confrontatur et terminatur in modum sequentem: videlicet, ab oriente, partim in tenedone Francisci Mayol, olim carnificis, media quadam androna dicti monasterii; et partim in tenedone et alodio dicti monasterii, qui tenedo fuit Anthonii Faner, sartoris; et partim in tenedone Raymundi Rogerii, fabri, alodio dicti monasterii; et partim in alio tenedone et alodio dicti monasterii, ubi nunc moratur ad conductum Petrus Soler, acaptator sive procurator bacini infantium orphanorum; et partim et pro toto residuo in vico, qui ibi est, vocato «d'en Porta», et ibi incipit dormitorium dicti monasterii et prosequitur et continuatur usque ad introitum dicti monasterii inclusive. A meridie in via publica «de la Picha d'en Colom». Ab occidente in hospitio et alodio dicti monasterii, ubi nunc moratur Jacobus Rigolff, et partim in vico «d'en Cervelló». A circio / [39] in tenedone Guillermi Granell, carnicerii; et partim in tenedone heredum Bernardi Vitalis, tabernarii; et partim in horto heredum Francisci Salvat, quondam, mercatoris; et partim in tenedone Marchi Mayol, carnicerii.

El dia 11 de juny de l'any 1423, dins de la casa del capítol del monestir, la priora Elisenda de Togores, Constança Alquisimina, sotspriora, Subirana Berguesa, Mandina d'Hostalrich, Sibília de Pallars, Elionor de Pallars, Periconia de Picanyes, Marina Martíniç, Joaneta de Mallenchs, Violant de Clariana, Eulàlia çes Corts i Eulàlia Cervera, a causa de l'absència de l'arquebisbe de Tarragona,⁴⁹ designat per a una ambaixada prop del rei de Castella, al qual no era possible comunicar l'assignació de la pensió d'un censal mort, per ell deguda a les monges Predicadores, a Ramon de Casanova, prior de Santa Eulàlia del Camp, al qual s'havia assignat la quantitat de 400 florins per la seva resignació del seu priorat de Santa Eulàlia del Camp, el Comissari Apostòlic establí un mes de pròrroga per al trasllat de les monges Predicadores al monestir de Santa Anna després de la tornada de l'arquebisbe de Tarragona. Les monges obligaren tots els béns, mobles i immobles, de llur monestir.

Tot seguit, aquest mateix dia 11 de juny, dins el monestir de Santa Eulàlia del Camp, que es troba en la plaça de Santa Anna, tenint present que s'havia imposat a les monges una pensió anual de 400 florins, que s'havia de pagar a Ramon de Casanova, prior del dit monestir, fins que fos proveït d'alguna dignitat o benefici eclesiàstic de l'orde de Sant Agustí en alguna de les diòcesis de Barcelona, Vic i Lleida, tret dels priorats de Manlleu,⁵⁰ de Lluçà,⁵¹ de Riudeperes,⁵² de Sant Ruf de Terrassa,⁵³ i de les prepositures de Caselles⁵⁴ i de Sant Pere dels Arquells,⁵⁵ hom assignà a Ramon de Casanova diverses pensions anuals per diversos censals morts⁵⁶ que hom havia de pagar a les monges i que s'havia establert el proppassat dia 1 de juny.

També aquest mateix dia, 11 de juny, l'abat de Poblet, Comissari Apostòlic, en voler que la priora i comunitat del monestir de Sant Pere Màrtir es traslladessin al monestir de Santa Eulàlia del Camp, va concedir llicència per a que la comunitat de canonges del monestir de Santa Eulàlia passés al monestir de Santa Anna, en un termini de sis dies, amb els ornaments, vestits, llibres, calzes, relíquies, reliquiaries, joies i altres béns, mobles i immobles, i tots els drets, oficis i beneficis del monestir i de l'església i amb tots els instruments i capbreus. Mitjançant instrument públic hom els imposà que absolguessin a tots els homes i les dones del monestir de tota fe, homenatge i fidelitat i qualsevulla obligació a què estiguessin obligats. El trasllat s'havia de fer sota la vigilància i el control de dos canonges, un del monestir de Santa Anna i l'altre del monestir de Santa Eulàlia.

L'endemà, dissabte, la comunitat de les monges Predicadores o Predicadores, la priora Elisenda de Togores, Constança Alquisimina, sotspriora, Subirana Berguesa, Mandina d'Hostalrich, Sibília de Pallars, Elionor de Pallars, Periconia de Picanyes, Marina Martíniç, Johaneta de Mallenchs, Violant de Clariana, Eulàlia çes Corts, Eulàlia Cervera, Elionor Bruna i Çília Capella, foren convocades dins la casa del capítol. Hom havia assignat a Ramon de Casanova, prior del

49. Dalmau de Mir i Cervelló (+1450). El 1418 anà a Roma com a ambaixador d'Alfons el Magnànim. Promogut arquebisbe de Tarragona (1419-31), desplegà una gran activitat, tant en l'aspecte religiós com en el polític. Nomenat canceller de la corona catalano-aragonesa (1422-39), intervingué com a tal en tots els afers polítics de relleu del país.

50. Santa Maria de Manlleu (Osona).

51. Santa Maria de Lluçà (Osona).

52. Sant Tomàs de Riudeperes (Osona).

53. Sant Ruf de Santa Maria de Terrassa (Vallès Occidental).

54. Santa Maria de Caselles (Bages).

55. Sant Pere dels Arquells (Segarra).

56. Vegeu el text de l'1 de juny: per la pensió d'un censal mort de 2300 sous que l'arquebisbe de Tarragona pagava anualment a les monges Predicadores; per la pensió d'un altre censal mort de 640 sous que el General o la Generalitat de Catalunya pagava; per la pensió d'un altre censal mort de 670 sous que també la Generalitat pagava; per la pensió de 724 sous que també el General de Catalunya pagava; per la pensió de 71 sous i 5 diners a pagar per en Joan Padrol, notari, i la seva esposa, ciutadans de Barcelona. Restaven encara 4 sous i dos diners del total de les pensions fins a garantir els 400 sous a Ramon de Casanova. Aquesta quantitat la pagarien la priora i el convent, és a dir, la comunitat de monges. Hom lliurà a Ramon de Casanova els instruments notariaus dels dits censals morts.

monestir de Santa Eulàlia del Camp, diverses pensions per censals morts en compensació per la seva renúncia al priorat, entre les quals es trobava la pensió anual per un censal mort de 2300 sous que l'arquebisbe de Tarragona, ara absent per la seva presència en una ambaixada prop del rei de Castella, pagava a la comunitat de monges Predicadores o Predicadoreses. Doncs bé, en el cas que l'Arquebisbe de Tarragona, en tornar de l'ambaixada, no volgués acceptar la intimació o notificació de l'assignació feta del censal de 2300 sous al prior, hom establí que es donés al prior una caució, garantia i seguretat de que rebria la pensió per aquest censal. Amb el consentiment de fra Arnau de Socarrats, prior de les mateixes, Arnau de Corts, vicari i lloctinent del prior provincial de l'Orde dels Predicadors a la província d'Aragó, i del Comissari Apostòlic, es convingué i prometé a Ramon de Casanova que les monges donarien i assignarien al prior Ramon de Casanova diverses pensions anuals per diversos censals morts que les monges rebien: 6 lliures i 10 sous per un censal mort sobre el General de Catalunya; 11 lliures i 8 sous, també sobre el General de Catalunya; 17 lliures i 10 sous sobre la universitat de la ciutat i Regne de Mallorca; 19 lliures, 8 sous i 10 diners també sobre la universitat de la ciutat i Regne de Mallorca; 19 lliures sobre la universitat de la vila de Tàrraga; 23 lliures, 6 sous i 8 diners sobre la universitat de la vila de Berga; 5 lliures i 4 sous sobre Joan Oliver, ciutadà de Barcelona; 10 lliures sobre la universitat de Vilafranca del Penedès; 2 lliures i 10 sous sobre Bernat Ponç i la seva muller, ciutadans de Barcelona; 2 lliures, 9 sous i 2 diners morabatins sobre Pere Vila, ciutadà de Barcelona; i 2 lliures sobre Dolça, habitant de Barcelona. La priora i el convent de les monges Predicadores o Predicadoreses, fins que es fes o executés la intimació esmentada, presentaren els instruments dels censals dits.

El dia 14 de juny, dins del monestir de Santa Eulàlia del Camp, sent testimonis Guillem de Cor, batxiller en ambdós drets, rector de l'església de Cambrils, Antoni de Mas-roig, rector de Prades, diòcesi de Tarragona, Bartomeu Palmerola, prevere de Barcelona, en presència del Comissari i dels canonges de Santa Eulàlia, Pere Çaydí, Simon Bru, Antoni Vidal i Ramon Jalbert, en vigor dels capítols signats entre els priors dels monestirs de Santa Eulàlia, de Santa Anna i del monestir de les Sors Predicadores o Predicadoreses, Ramon de Casanova renuncià i resignà o lliurà en mans del Comissari el seu priorat. Ramon de Casanova, mitjançant procurador, designà el canonge Antoni Vidal per a que absolgués i lliurés els homes propis del seu priorat de tot homenatge i fidelitat i qualsevulla altra obligació.

Aquest mateix dia Joan Besora, Antoni Vidal, Ramon Terrats, Pere Çaydí, Simon Bru, Ramon Jalbert i Pere Ros, canonges del dit monestir de Santa Eulàlia del Camp, en companyia d'una gran multitud, passaren del monestir de Santa Eulàlia del Camp al monestir de Santa Anna. Entrant en l'església varen ser rebuts pel prior Mateu Ferran i alguns canonges de Santa Anna, sota el so de les campanes. Hom digué oracions davant l'altar major de l'església. Tot seguit sota el cor, a petició de Joan Besora, Antoni Vidal, Ramon Terrats, Pere Çaydí, Simon Bru, Ramon Jalbert i Pere Ros, canonges de Santa Eulàlia, el Comissari Apostòlic lliurà l'hàbit i la creu que porten els frares del monestir de Santa Anna. Tot seguit prestaren obediència al prior de Santa Anna. En foren testimonis Guillem de Cor, batxiller en ambdós drets, rector de l'església de Cambrils, Antoni de Mas-roig, rector de Prades, diòcesi de Tarragona i Bartomeu Palmerola, prevere de Barcelona.

El dia 16 de juny, les Sors Predicadores o Predicadoreses, la priora Elisenda de Togores, Constança Alquisimina, sotspriora, Mandina d'Hostalrich, Sibília de Pallars, Elionor de Pallars, Pericona de Picanyes, Marina Martíniç, Joaneta de Mallenchs, Violant de Clariana, Eulàlia çes Corts i Eulàlia Cervera, dins la casa del capítol, amb el consentiment de fra Arnau de Socarrats, prior de les mateixes, Arnau de Corts, vicari i lloctinent del prior provincial de l'Orde dels Predicadors a la província d'Aragó, i del Comissari Apostòlic, aprovaren i ratificaren i confirmaren el que l'abat de Poblet, Comissari Apostòlic, havia fet i executat sobre la unió de monestirs i el

trasllat de les monges Predicadores o Predicadoreses al monestir de Santa Eulàlia, situat a la plaça de Santa Anna, sota la pena de 100 florins. Les monges juraren. Tot va ser ratificat per Arnau de Corts, vicari i lloctinent del prior provincial de l'orde de Predicadors a la província d'Aragó, i per Arnau de Socarrats, prior de les monges Predicadores o Predicadoreses, a l'escrivania del notari Gabriel Canyelles, situat a la plaça de Sant Jaume.

Aquest mateix dia, 16 de juny, dins l'església de Santa Anna, davant dels frares, reunits en capítol, Mateu Ferran, prior, Galceran Maçot, Pere Ros, Bartomeu Berenguer de Vall-labreria, Francesc Vila, Ramon Terrat, Pere Çaydí, Simon Bru, Antoni Cases i Ramon Jalbert, conventuals del dit monestir de Santa Anna, convocats al so de campana, i per manament del prior, congregats dins el cor, fent capítol sobre l'aprovació, ratificació i confirmació, promesa i imposició de pena fetes per la priora i el convent de les monges Predicadores o Predicadoreses, lloaren i aprovaren el que el Comissari Apostòlic havia fet i executat sobre el trasllat i les convencions fetes entre els tres monestirs: unió dels convent de Santa Eulàlia amb el de Santa Anna, i trasllat de les monges predicadores a Santa Eulàlia, situat a la plaça de Santa Anna, sota la pena de 1000 florins d'or d'Aragó. El Comissari constituí i ordenà la pensió de 300 florins d'or d'Aragó anuals que s'haurien de pagar pel prior i convent de Santa Anna a la comunitat de monges Predicadores o Predicadoreses, mentre aquestes haguessin de pagar la pensió anual de 400 florins a Ramon de Casanova, segons document públic signat el dia 15 de juny i validat pel notari Gabriel Canyelles. (Ap. Doc. nº 13).

El dia 30 de juny, dins del monestir de Santa Eulàlia del Camp, que es troba a plaça de Santa Anna, monestir, església i oficines que ja es trobaven disponibles a causa del trasllat dels religiosos al monestir de Santa Anna i per la renúncia del priorat (vegeu els fets del dia 14 de juny), el Comissari Apostòlic va lliurar i assignar a la priora i al convent de les monges Predicadores o Predicadoreses i, en trobar-se aquestes absents en aquest moment, a llur procurador el prevere Bernat Bojons, el dit monestir de Santa Eulàlia, que es troba a la plaça de Santa Anna, i la seva església anomenada Beata Maria de «Mon Syon»,⁵⁷ amb tots les cases i oficines i tots els seus drets, i amb totes les cases conjuntes al monestir per la part del Sud i davant la plaça de Santa Anna. Consten les afrontacions.⁵⁸ El Comissari, prenent el procurador de les monges per les mans, el va introduir dins l'església sota el títol i invocació de «Monte Syon». Tot seguit ho va fer dins les oficines, la cuina, el refector i li va lliurar les claus.

El dia 4 de juliol la comunitat de religioses, la priora Elisenda de Togores, Constança Alquisimina, sotspriora, Mandina d'Hostalrich, Subirna Berguesa, Mandina d'Hostalrich, Sibília de Pallars, Elionor de Pallars, Pericona de Picanyes, Marina Martíniç, Violant de Clariana, Joaneta de Mallenchs, Eulàlia çes Corts i Eulàlia Cervera, dins la casa del capítol, varen jurar que complirien tot el que el Comissari havia establert i manat.

Aquest mateix dia 4 de juliol, dins l'església del monestir de les monges Predicadores o Predicadoreses, que té l'entrada pel carrer de l'hospital de la Santa Creu, on es troba la «pica

57. El 4 de juliol de 1423, com veurem, la comunitat va traslladar-se al un nou monestir de Santa Eulàlia del Camp, que abans pertanyia als frares agustins, coneguts com els «frares del sac», a l'illa compresa entre el portal de l'Àngel i l'actual carrer de Montsió, que havia quedat desocupat. Es va rebatejar amb el nom de Santa Maria de Montsió. Aviat s'amplià i va començar una època d'esplendor, durant la qual s'hi van edificar l'església i el claustre gòtics i la majoria de dependències. El monestir de Santa Maria de Montsió es troba actualment a Esplugues de Llobregat, al carrer de l'Església, número 82. És la seu de la Comunitat de Monges Dominiques de clausura. La congregació va ser fundada el 1347 i, després de diversos trasllats, s'instal·là a la seu actual el 1948. El claustre gòtic construït al monestir del portal de l'Àngel va ser traslladat al de la Rambla de Catalunya, i posteriorment a Esplugues.

58. Et terminatur ab oriente in civo vocato «d'en Salavert», a meridie in vico vocato «d'en Queralt», ab occidente in platea predicta Sancte Anne, a circio partim in tenedone venerabilis Petri Ferrarii, iurisperiti ville Castilionis Empuriarum, et partim in tenedone domine Clare, uxoris Iohannis March, quondam, civis Barchinone, et partim in tenedone domine Constancie, uxoris Iohannis Creu, quondam, et partim in tenedone Nicholay Serdà, brochaterii, civis dicte civitatis, «Processus».

d'en Colom»,⁵⁹ en va lliurar la possessió corporal del mateix, fetes tres parts *communiter et pro indiviso*: un terç al procurador del patriarca de Jerusalem i administrador perpetu de l'església de Barcelona; i dos terços als procuradors del prior Mateu Ferran i dels religiosos del monestir de Santa Anna, els frares Bartomeu Berenguer de Vall-labrera i Pere Çaydí (vegeu 2 de juny de l'any 1423). Es va seguir el ritual habitual: prenent per les mans els procuradors del bisbe de Barcelona i del prior i convent, els va introduir dins l'església i dins el monestir i les seves cases i oficines i els va lliurar les claus de l'església i del monestir i del portal que té l'entrada pel carrer «d'en Porta». Hi entraren i tancaren les portes. En veure que encara quedaven alguns béns mobles de les monges, hom lliurà l'església i el monestir en comanda a Jaume Rigolf fins que aquests béns fossin trets del monestir.

En haver acabat totes les tasques que calien per a la unificació i trasllat dels monestirs, fra Joan, abat de Poblet, Comissari Apostòlic, cercant posar fi a la seva comissió, aquest dia 4 de juliol, diumenge, va donar llicència a la priora i les monges Predicadores o Predicadoreses per a prendre possessió del monestir de Santa Eulàlia, situat a la plaça de Santa Anna, amb l'església, claustre, cementiri, refetor, dormitori, cases, horts i altres oficines. Les monges Elicsenda de Togores, priora, Constança Alquissimina, sotspriora, Subirana Berguesa, Mandina d'Hostalrich, Sibília Pallars, Elionor de Pallars, Periconia Picanyes, Marina Martíniç, Violant de Clariana, Joaneta de Mallenchs, Eulàlia Cervera, expressament professes, conjuntament amb moltes altres sors del mateix monestir, tant laiques⁶⁰ com encara no professes, precedint-les una processó dels preveres de l'església parroquial de Santa Maria del Pi, amb creu erecta, amb el Comissari i molts ciutadans, sortiren de llur monestir i anaren fins al monestir de Santa Eulàlia, a la plaça Santa Anna. El Comissari, davant del portal de l'entrada del monestir, introduí les monges i lliurà les claus a la priora Elisenda de Togores. Aquesta, per la part interior, va tancar les portes del portal amb palanca o tranca.

Aquest mateix dia, 4 de juliol, fra Bartomeu Berenguer de Vall-labrera i fra Pere Çaydí, conventuals del monestir de Santa Anna, en nom propi i com a síndics, procuradors i actors del monestir, exposaren a fra Joan, abat de Poblet i Comissari Apostòlic per a la unió dels monestirs de Santa Eulàlia del Camp i Santa Anna i el trasllat del monestir de Sant Pere Màrtir al monestir de Santa Eulàlia, situat a la plaça de Santa Anna de Barcelona, que algunes cases contigües, vers el sud, al monestir de Santa Anna a tocar la plaça de Santa Anna, no havien pertanyut ni pertanyien al monestir de les Predicadores o Predicadoreses, donat el seu status jurídic, sinó que pertanyien de ple dret al monestir de Santa Anna. Demanaren, per tant, que no canviés la propietat del dret de dites cases (Ap. Doc. nº 16).

L'endemà, 5 de juliol, fra Bartomeu Bernat de Vall-labrera i fra Pere Çaydí, conventuals del monestir de Santa Anna, en nom propi i com a síndics, procuradors i actors del monestir, presentaren una petició a fra Joan, abat de Poblet, Comissari Apostòlic per a la unió dels monestirs de Santa Eulàlia del Camp i Santa Anna i el trasllat del monestir de Sant Pere Màrtir al monestir de Santa Eulàlia, situat a la plaça de Santa Anna de Barcelona, que hom reconegués, en virtut dels pactes fets, que les propietats contigües al monestir de Sant Pere Màrtir eren, en dues parts, propietat de monestir de Santa Anna. I que, per altra part, el sòl i les cases propietat del monestir de Santa Eulàlia pertanyien a la priora i al convent de les monges Predicadores o Predicadoreses del monestir de Santa Eulàlia, on les monges s'havien traslladat. El Comissari els va requerir que presentessin les escriptures sobre les propietats esmentades. (Ap. Doc. nº 17).

59. Vegeu la nota nº 42.

60. La tasca dels laics o laiques en els monestirs era el treball manual o l'assistència. Això permetia als monjos i a les monges disposar de més temps per a l'oració i la contemplació. En tot cas, sempre es respectava que el treball o l'assistència permetés el ideal monàstic de pobresa, obediència y castedat. Vegeu Alejandro García Álvarez-Busto, «Al servicio del claustro. Análisis de los espacios de trabajo en los monasterios hispánicos (siglos XI-XIX)», *Hispania Sacra*, LXVIII, 137, enero-junio 2016, p. 145-178.

El dia 23 de juliol, fra Joan, designat Comissari Apostòlic per al trasllat del prior i els canonges de monestir de Santa Eulàlia, dit també dels Sachs, al monestir de Santa Anna, considerant que no li semblava útil que fra Ramon de Casanova de l'orde de Sant Agustí, abans prior del dit monestir de Santa Eulàlia, fos transferit al monestir de Santa Anna, professés i rebés l'hàbit com els frares d'aquest monestir, perdent en aquest cas l'assignació de la pensió de 400 florins a pagar per la priora i monges del monestir de Sant Pere Màrtir, si de l'orde de Sant Agustí passés al monestir de Santa Anna *Sepulcri Dominici*, donà llicència perquè fra Ramon de Casanova passés al monestir de Santa Maria de la ciutat de Manresa, de l'orde de Sant Agustí, on havia pres, sent un nen, l'hàbit de l'orde de Sant Agustí. (Ap. Doc. nº 18).

Malgrat que l'acte que es descriu tot seguit és del dia 23 de juny, volem amb ell cloure l'exposició del procés d'unificació i trasllat dels monestirs amb la següent reclamació de fra Joan, abat de Poblet, designat Comissari Apostòlic per al trasllat del prior i els canonges del monestir de Santa Eulàlia, dit també dels Sachs, al monestir de Santa Anna. En ell exposa que, en haver considerat que la tasca a ell encomanda havia durat més d'un mes i que les despeses fetes pel trasllat del monestir de Santa Anna i pel trasllat del monestir de les monges Predicadores o Predicadoreses, aquestes al monestir de Santa Eulàlia del Camp, dit també dels Sachs, havien estat taxades en 100 florins d'or d'Aragó, dels quals el prior i el convent de Santa Anna havien de pagar 55 florins i la priora i el convent de les germanes Predicadores o Predicadoreses 45 florins, tanmateix el prior i el convent de Santa Anna no havien pagat la quantitat per ells deguda. Es per això que manà que el prior i el convent de Santa Anna paguessin la quantitat a ells assignada i per ells deguda sota pena d'excomunió, suspensió i interdicte. (Ap. Doc. n. 14).

2. EDICIÓ DEL TEXT DEL *PROCESSUS* I DE L'APÈNDIX DOCUMENTAL

Editem el text del *Processus* i de l'Apèndix Documental segons les normes habituals en aquestes publicacions. En l'aparat crític fem constar les variacions ortogràfiques del text i hi indiquem també els diversos accidents que l'afecten: correccions del copista, cancel·lacions, repeticions, llacunes, interlineats, omissions, etc. Hem procurat, sempre que ha estat possible, normalitzar la llengua llatina del text, tot triant la grafia més correcta entre les donades pel copista, cosa que fem constar en l'aparat crític. Això mateix ho fem quan la correcció és nostra.

És a dir, la transcripció del text del *Processus* i de l'Apèndix Documental ha volgut ésser completament fidel a l'original conservat. Hem limitat, doncs, les nostres intervencions als aspectes següents: resollem les abreviatures, regularitzem l'ús de les majúscules, l'ús d'*u* i *v* i el d'*i* i *j*; emprem l'accentuació, l'apòstrof i el guionet del català actual i el punt volat per a indicar les elisions que avui no tenen representació gràfica; separem les paraules i puntuem el text d'acord amb la llengua moderna.

2.1. El Procés

PROCESSUS⁶¹ FULMINATUS PER REVERENDUM ABBATEM MONASTERII POPULETI, COMMISSARIUM APOSTOLICUM, SUPER MUTATIONE DOMINE PRIORISSE ET CONVENTUS SORORUM PREDICATRICUM BARCINONE, SCILICET A LOCO UBI ERANT CONSTITUTE, SITO PROPE HOSPITALE SANCTE CRUCIS, AD MONASTERIUM SANCTE EULALIE DE CAMPO, SITUM IN PLATEA SANCTE ANNE PREDICTE CIVITATIS, ATQUE ALIIS IN IPSO PROCESSU EXARATIS.

61. L'enquadernació del manuscrit és del segle XVI. Aquest text es troba en part a la coberta exterior del manuscrit i en part a la coberta interior, en el que hom anomena bossa.

HUIUSMODI PROCESSUS APOSTOLICI FUT SCRIBA ILLE PROBUS CELEBERRIME FAME GABRIEL CANYELLES, REGIA AUCTORITATE NOTARIUS PUBLICUS BARCINONE, SUE QUIDEM TEMPESTATIS ET ETIAM NOSTRE TABELLIONUM HUIUS URBIS BARCINONE NULLI SECUNDUS.

[1423, maig, 27]

[1]⁶² In nomine Domini, amen. Anno a nativitate Domini millesimo quadringentesimo vicesimo tertio, die vero iovis, vicesima septima die mensis madii, serenissima domina Maria, Dei gratia Regina Aragonum, Sicilie, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comitissa Barchinone, ducissa Athenarum et Neopatrie, ac comitissa Rossilionis et Ceritanie, locumtenensque generalis serenissimi ac magnifici principis et domini domini Alfonsi, eadem gratia Regis regnorum, comitis comitatum et ducis ducatum predictorum, viri sui, constituta personaliter intus quandam cameram paramenti, qua descensus habetur ad capellam palatii regii maioris civitatis Barchinone, coram reverendo patre domino fratre Iohanne, Dei gratia Abbate monasterii Populeti, Terraconensis diocesis, mandavit michi Gabrieli Canyelles, auctoritate regia notario publico Barchinone, quatenus legerem et publicarem eidem domino Abbati quandam papiri cedula huiusmodi seriey:

Serenissima domina Regina, ut locumtenens serenissimi domini Regis, domini et mariti sui, cupiens toto suo conatu nomine predicto et alias inchoata per eundem illustrissimum dominum Regem circa piam translationem priorisse et conventus Predicatricum huius civitatis fiendam, et unionem fiendam de priore et conventu monasterii vocati *de Sacho* cum priore, conventu et monasterio Sancte Anne dicte civitatis, et per sanctissimum dominum Papam comissa⁶³ vobis venerabili Abbati Populeti ad instantiam et supplicationem dicti domini Regis ad debitum obtatumque et perobtatum per illustrissimum dominum Regem Ferdinandum, dive memorie genitorem dicti domini Regis, effectum et realem / [2] exequcionem produci, ut tedia, labores et expense circa et ob dictam⁶⁴ translationem per dictas priorissam et conventum satis pauperes, finali et concupita possint consolatione letari et aliorum priorum et conventuum predictorum ad finem dictarum translationis et unionis ylares perveniant concupitum, cum presenti scriptura presentant vobis venerabili Abbati iamdicto, domini Pape ad hec specialiter delegato, bullam papalem et comissionem predictas, requirens vos pro Deo et, quanta potest, deprecatur affectione nominibus antedictis, ut, recognita per vos dicte comissionis preambula, informationem de omnibus que circa translationes et unionem predictas pridem iam actitata et conventa fuere, et de aliis in⁶⁵ bulla predicta contentis, dictas translationem et unionem infra tempus brevissimum ad realem velitis exequcionem deducere et finalem, ut sic mandatum papalem dictorumque dominorum Regum propositum et ipsius domine Regine affectio et voluntas dictorum priorum et conventuum, qui in hoc et de hoc iam plenissime sunt concordantes, valeant adimpleri.

Et ad informandum vos, delegatum Commissarium antedictum, domina Regina mandat Gabrieli Canyelles, notario, ut omnia iam concordata et conventa inter dictos priores, priorissam et conventus predictos circa huiusmodi translationes et unionem in vestro posse exhibeat, ponat et mittat, que clare vos de predictis omnibus informabunt, que omnia requirit continuari post dicte bulle presentationem.

Necnon requirit ut ad dicta monasteria personaliter accedatis et signanter ad monasterium Predicatricum, ut inde necessitatem dicte translationis et illarum paupertatem et habitationum

62. El manuscrit no està numerat. Aquest numeració que consta en la transcripció es nostra.

63. Comissa, sic al ms.

64. Dictam, al ms dictas.

65. Segueix ratllat pu.

carentiam occulariter videatis. Et de aliis omnibus necessariis ad predicta vos breviter velitis informare, predictas translationem et unionem realiter exequendo. Offertque eadem serenissima domina Regina vobis dicto venerabili Abbati et delegato prestare in omnibus et singulis circa hoc per vos exequendis usque ad finalem conclusionem omnium suum auxilium et iuvamen, / [3] si quis in predictis implendis et exequendis vobis inobediens vel tanti boni fuerit perturbator, mandans vobis, notario, ut de his omnibus acta conficiatis publica et ad partem conficiatis et eidem domine Regine nominibus predictis tradatis publicum instrumentum.

Item, ex altera parte, iamdicta serenissima domina Regina obtulit et presentavit ac tradidit iamdicto reverendo domino Abbati quasdam litteras Apostolicas pergamineas⁶⁶ sanctissimi in Christo patris et domini nostri domini⁶⁷ Martini, divina providentia Pape quinti, eius vera bulla plumbea in cordulis canapis more romane curie pendenti munitas, sanas quidem et integras, non viciatas, non cancellatas nec in aliqua earum parte suspectas, sed omni prorsus vicio et suspicione carentes, quorum tenor sequitur in forma sequenti:

«Comissio».

[1421, agost, 27]

Martinus, episcopus, servus servorum Dei, dilecto filio Abbati monasterii Populeti, Terraconensis diocesis, salutem et apostolicam benedictionem. Apostolice Sedis providentia circumspecta votis personarum ecclesiasticarum presertim sub regulari observantia divinis laudibus deditarum, ut proinde quietius Altissimo famulentur, annuit easque favoribus et gratiis prosequitur opportunis. Sane, sicut exhibita nobis nuper pro parte carissimi in Christo filii nostri Alfonsi, Regis, et carissime in Christo filie nostre Marie, Regine Aragonum, coniugum illustrium, petitio continebat quod dilecti filii prior et canonici monasterii Sancte Eulalie de Campo, alias dels Sachs civitatis Barchinonensis nuncupati, per priorem soliti gubernari, ordinis Sancti Augustini, desiderant de eodem monasterio ad domum Sancte Anne Sepulcri Dominici civitatis et ordinis predictorum se transferri, ibique unacum eiusdem / [4] domus priore et fratribus sub eorum regulari habitu virtutum Domino famulari. Quodque, attento quod monasterium monialium Sancti Petri Martiris Barchinonensis, sub regula ordinis Fratrum Predicatorum viventium, in suis edificiis adeo strictum est et angustum quod ipsius, per priorissam gubernari soliti, priorissa et sorores seu moniales, quarum quamplures de nobili et etiam militari genere procreate existunt, nequeunt inibi, prout desiderant, Domino famulari, et secundum generis sui decentiam pro sua mora locum habere competentem, eodem priorissa et sorores cupiunt de eodem monasterio Sancti Petri ad ipsum monasterium Sancte Eulalie eis pro sua mora quamplurimum utile et accomodum, si priorem et canonicos supradictos ad domum transferri contingat antedictam et prefatum monasterium Sancte Eulalie⁶⁸ eisdem priorisse et sororibus in monasterium concedatur.

Quare pro parte Regis et Regine ac prioris et priorisse canonicorum et sororum predictorum nobis fuit humiliter supplicatum ut prefatis priori et canonicis de monasterio Sancte Eulalie predicto cum ornamentis, vestimentis, libris, calicibus, reliquiis, reliquiariis, iocalibus et aliis bonis, mobilibus et immobilibus, ac iuribus universis dicti monasterii, eidem domui applicandis et appropriandis, ad ipsam domum transeundi et inhabi habitum per canonicos et fratres eiusdem domus gestari solitum recipiendi et professionem expressam per fratres dicte domus emitti solitam emittendi et in eo perpetuo remanendi, necnon priorisse et sororibus predictis dictum monasterium Sancte Eulalie cum ecclesia, claustro, cimiterio, refecto-

66. pergamineas interlineat.

67. Segueix ratllat beatissimi domini.

68. eis pro sua mora...Sancte Eulalie interlineat.

rio, dormitorio, domibus et ortis suis et aliis officinis in earum monasterium assumendi et instituendi et ad illud transeundi ac in eo perpetuo remanendi. Necnon monasterium Sancti Petri, eius ordine in illo suppresso, ipsius solum cum eius domibus, edificiis ac ortis ad earum utilitatem ac commodum in prophanos usus vendendi et alienandi ac pretium et pretia inde habitura in earum ac dicti / [6] monasterii Sancte Eulalie utilitatem, et alias, prout eis pro bono sue translationis huiusmodi videbitur, convertendi licentiam concedere, necnon quadringentorum [florenorum] per priorissam et sorores super earum suique monasterii sic de novo per eas assumendi priori monasterii quo adiuxerit (sic) vel donech sibi de aliqua dignitate aut alio beneficio ecclesiastico, cuius fructus, redditus et proventus tanti annui valoris illam vel illud pro tempore obtinenti et in ea vel eo non residenti vel pensione consilimis aut maioris valoris provisum fuerit et priorisse ac sororibus predictis. Ut huiusmodi quadringentorum [florenorum] commodius solvere valeant, trescentorum florenorum auri de Aragonia interim vel quamdiu dictorum quadringentorum florenorum solvere tenebuntur per priorem eiusdem domus et fratres eiusdem domus solvendas pensiones annuas super eiusdem domus Sepulcri Dominici fructibus, redditibus et proventibus concedere, constituere et assignare et alias in premissis opportune providere de benignitate apostolica dignemur. Nos igitur ipsorum priorisse et sororum ac prioris monasterii et canonicorum predictorum votis in hac parte favorabiliter annuentes, volentesque eos favoribus prosequi gratiosis, ac de premissis certam notitiam non habentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, discretioni tue, de qua in his et aliis specialem in Domino fiduciam obtinemus, per apostolica scripta comittimus et mandamus quatenus, vocatis quorum interest et aliis qui fuerint evocandi, de premissis omnibus et eorum circumstantiis universis auctoritate nostra te diligenter informes, et si per informationem huiusmodi ea reppereris veritate fulciri et tibi utile et salubre videatur, quod huiusmodi licentia concedatur et alia premissa fiant. Super quibus tuam conscientiam oneramus, prefatis priori monasterii, canonicis ac / [7] priorisse et sororibus huiusmodi licentias auctoritate nostra largiaris. Necnon ornamenta, cruces, vestimenta, libros, calices, reliquias, reliquiaria, iocalia et alia bona, mobilia et immobilia, predicti monasterii Sancte Eulalie cum omnibus iuribus et pertinentiis suis dicte domui Sepulcri Dominici et mense conventuali eiusdem auctoritate predicta appropries et applices. Ipsumque monasterium Sancte Eulalie cum⁶⁹ eius etiam claustro, reffectorio, dormitorio, domibus, officinis atque ortis in ipsarum priorisse et sororum, ac earum que in ipso succedent, monasterium eis constituas et assignes. Et insuper pensiones predictas prefatis priori monasterii ac priorisse et sororibus ipsis, ut premittitur, annis singulis in terminis per te deputandis integre persolvendas eadem auctoritate concedas, constituas et assignes easque facias priori et priorisse et sororibus predictis integre persolvi. Necnon quecumque alia que circa premissa et ea concernentia utilia ac acomoda videris, iuri tamen non obviantia, statuas et ordines, prout tibi videbitur expedire, proviso tamen quod ecclesia et cimiterium dicti monasterii Sancti Petri ad prophanos usus, velut hereditas, nullatenus transferantur, contradictores per censuram ecclesiasticam, appellatione postposita, compescendo, non obstantibus constitutionibus apostolicis ac statutis et consuetudinibus monasteriorum et domus Sepulcri Domini ac ordinum predictorum, etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quacumque firmitate alia roboratis, ceterisque contrariis quibuscumque, seu si priori et conventui dicte domus Sepulcri Dominici ac priorisse et sororibus predictis vel quibusvis aliis, communiter vel divisim, a Sede Apostolica indultum existat quod interdicti, suspendi vel excommunicari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi⁷⁰ mentionem.

Datum Rome, apud Sanctam Mariam Maiorem, VI kalendas septembris pontificatus nostri anno quarto. / [8]

69. Segueix ratllat omnibus iuribus et pertinentiis suis.

70. huiusmodi repetit al ms.

Necnon iamdicta serenissima domina Regina tradidit dicto domino Abbati quoddam publicum instrumentum huiusmodi seriey. / [9]

Quibus quidem papiri cedula et litteris apostolicis et publicis instrumentis per iamdictam serenissimam dominam Reginam⁷¹ presentatis et realiter traditis iamdicto reverendo domino Abbati monasterii Populeti, confestim idem dominus Abbas acceptavit et acceptare se dixit litteras apostolicas preinsertas et comissionem in eisdem contentam cum humili et debita reverentia Sancte Sedis Apostolice et beatissimi domini nostri Pape ac etiam prefate serenissime domine Regine. Et ut filius obedientie obtulit se presto procedere de et super contentis in comissione iamdicta iuxta⁷² ipsius comissionis seriem plenior, de et cum consilio honorabilis Guillermi Jordani, decretorum doctoris, civis Barchinone, quem in assessorem suum assumpsit. Qui honorabilis Guillermus Jordani⁷³ ibidem in presentia dicte serenissime domine Regine presens erat. De cuius consilio mandavit omnia et singula supradicta in presenti processu inseri et continuari per me Gabrielem Canyelles, auctoritate regia notarium publicum Barchinone, quem in notarium et presentis negotii scriptorem assumpsit. Et que omnia⁷⁴ supra inserta fuerunt per eundem Gabrielem Canyelles, notarium et scriptorem negotii antedicti, ut superius continetur⁷⁵. [10]

Et nichilominus idem reverendus dominus Abbas, Commissarius Apostolicus iamdictus, de et cum consilio iamdicti honorabilis Guillermi Jordani, assessoris sui in his per eum, ut dictum est, assumpti, assignavit honorabilibus priori et conventui dicti monasterii Sancte Eulalie de Campo Barchinone, et etiam honorabilibus priori et conventui dicte domus sive dicti monasterii Sancte Anne dicte civitatis ad dicendum, si aliquid dicere voluerint, cur ipse dominus Abbas, Commissarius memoratus, intendere non debeat circa exequutionem contentorum in preinserta sua comissione, ad diem crastinam in tertiis assignando locum eisdem in sala maiori palatii antiqui regii dicte civitatis Barchinone, ubi idem reverendus dominus Commissarius cum iamdicto suo honorabili assessore presentes erunt.

Et predicta fuerunt de mandato iamdicti domini Commissarii⁷⁶ et de consilio dicti sui venerabilis assessoris intimata honorabili et religioso / [11] domino fratri Matheo Ferdinandi, priori dicte domus sive dicti monasterii Sancte Anne, pro se et suo venerabili conventu per me dictum Gabrielem Canyelles, notarium et huius negotii scriptorem.

Item, fuerunt intimata venerabili Romeo de Casanova, scriptori domini Regis, fratri et procuratori, ut dixit, honorabilis Raymundi de Casanova, prioris dicti monasterii Sancte Eulalie de Campo Barchinone, in absentia ipsius domini prioris, qui iuxta asserta per dictum venerabilem Romeum de Casanova, fratrem suum, absens erat a civitate Barchinone, per me dictum Gabrielem Canyelles, notarium.

Fuerunt necminus intimata predicta per me eundem Gabrielem Canyelles, notarium, venerabilibus Petro Çaydi et Raymundo Jalberti, canonicis dicti monasterii Sancte Eulalie, onerando eisdem ut predicta etiam intimarent⁷⁷ conventui eiusdem monasterii Sancte Eulalie.

71. Segueix rallat receb.

72. Segueix ratllat preinserto.

73. Segueix ratllat inb.

74. Segueix ratllat supra.

75. Segueix ratllat que omnia de mandato iamdicti reverendi domini commissarii intimata honorabili et religioso domino fratri Matheo Ferdinandi, priori dicte domus Sancte Anne civitatis Barchinone, nomine suo et totius conventus eiusdem domus.

76. Segueix ratllat in.

77. Segueix ratllat toto.

[1423, maig, 28]

Post predicta vero, in crastinum, scilicet die veneris, intitulata vicesima octava die iamdicti mensis madii, anno a nativitate Domini millesimo CCCC^o XXIII°, prefato reverendo domino Abbati, Commissario Apostolico supradicto, et dicto honorabili Guillermo Jordani, assessore suo, constitutis personaliter intus salam iamdictam / [12] dicti palatii antiqui regii civitatis Barchinone, hora videlicet⁷⁸ tertiarum supra assignata, comparuerunt coram eodem reverendo domino Abbate et Commissario prefatus venerabilis dominus frater Matheus Ferdinandi, prior iamdicte domus sive dicti monasterii Sancte Anne, necnon venerabiles et religiosi fratres Bartholomeus Berengarii de Vall-labre et Francischus Vila, fratres et conventuales dicte domus Sancte Anne, ex una parte. Item, ex altera comparuerunt venerabiles et religiosi Petrus Çaydi et Raymundus Jalbert, canonici dicti monasterii Sancte Eulalie de Campo Barchinone.

Et prenominationis ibidem existentibus, iamdictus honorabilis dominus frater Matheus Ferdinandi, prior iamdictus, pro se, et dicti venerabiles fratres Bartholomeus Berengarii de⁷⁹ Vall-labre, pro se et nomine, ut dixerunt, conventus dicti monasterii Sancte Anne, dixerunt iamdicto reverendo domino Abbati dicti monasterii Populeti, Commissario Apostolico predicto, quod ipsis priori et fratribus Bartholomeo Berengarii et Francischo Vila et conventui iamdicti monasterii Sancte Anne placebat quod ipse reverendus dominus Abbas, Commissarius memoratus, uteretur dicta comissione, sibi per dictum beatissimum dominum nostrum Papam facta, et exequeretur eandem iuxta eiusdem comissionis seriem plenioram, dum tamen ipsis priori, fratribus et conventui serventur et compleantur ad unguem omnes conventiones inhite et convente inter predecessorem ipsius domini prioris Sancte Anne, et honorabilem et religiosum Raymundum / [13] de Casanova, priorem dicti monasterii Sancte Eulalie de Campo Barchinone, de et cum firmis, consensibus et voluntatibus utriusque conventus⁸⁰ monasteriorum predictorum Sancte Anne et Sancte Eulalie ac etiam inter utrumque ipsorum conventuum, quatenus interesse tangunt ipsorum conventuum et singulorum fratrum et canonicorum eorundem conventuum, coniunctim et divisim, et⁸¹ inquam inter priores prefatos et conventus eorundem monasteriorum, coniunctim vel divisim, ex una, et venerabiles et religiosas dominas priorissam et conventum sororum monasterii Predicatricum dicte civitatis, partibus ex altera, iuxta omnium conventionum predictarum seriem plenioram, a quibus conventionibus et contentis in eis nullatenus discedere intendunt.

Prefati autem venerabiles et religiosi Petrus Çaydi, dicens se locumtenentem dicti honorabilis domini prioris dicti monasterii Sancte Eulalie de Campo⁸² et pro eodem domino priore, et dictus⁸³ Raymundus Jalberti, ambo, ut dixerunt, pro se et toto conventu dicti monasterii Sancte Eulalie de Campo,⁸⁴ de verbo ad verbum, ipsis proferentibus et⁸⁵ me dicto Gabriele Canyelles, notario, scribente in eorum presentiis, dixerunt quod non desistunt a premissis, retinentes sibi responsum fiendum ad crastinam diem iuxta ordinationes eorum in capitulis contentas, cupientes reformari deformatum, si quid⁸⁶ sit.

Item, venerabilis Iacobus Rigolff, civis Barchinone, procurator et economus et actor, ut dixit, honorabilium dominarum priorisse et conventus sororum dicti monasterii Predicatricum, no-

78. Segueix ratllada paraula il·legible.

79. Segueix ratllat Vallal.

80. Segueix ratllada paraula il·legible.

81. Segueix ratllat inter.

82. et pro eodem domino priore interlineat.

83. dictus interlineat.

84. Segueix ratllat fecerunt.

85. Segueix ratllat ego.

86. Segueix ratllat erit.

mine et pro parte earundem dominarum priorisse et conventus, dixit / [14] quod ipsis honorabilibus principalibus suis placebat quod ipse reverendus dominus Abbas dicti monasterii Populeti, Commissarius memoratus,⁸⁷ uteretur commissaria predicta et eam plenarie exequeretur, obtulitque eas complere efficaciter omnia et singula conventa et premissa per easdem iamdictis honorabilibus dominis prioribus et conventibus utriusque monasteriorum iamdictorum, prout in conventionibus inde factis latius est contentum.

Prefatus vero venerabilis Romeus de Casanova, frater et procurator assertus dicti honorabilis Raymundi de Casanova, prioris dicti monasterii Sancte Eulalie, cui dicta assignatio fuerat intimata,⁸⁸ non potuit adesse loco predicto nec comparere coram predicto domino Abbate, eo quia iuxta relationem per eum factam michi dicto Gabrieli Canyelles, notario, de mandato iamdicto serenissime dicte Regine detinebatur arrestatus intus dictum monasterium Sancte Eulalie de Campo situm in platea Sancte Anne dicte civitatis.

Et predicta omnia et singula iussit prefatus reverendus dominus Abbas, Commissarius Apostolicus memoratus, per ordinem continuari in processu presenti per me dictum Gabrielem Canyelles, notarium et huius negotii scriptorem, concedens iamdictis venerabilibus Raymundo Çaydi et Raymundo Jalbert, canonicis dicti monasterii Sancte Eulalie de Campo, dilationem per eosdem sibi retentam ad dictam crastinam diem hora tertiarum.

[1423, maig, 28]

Item, factis predictis, eadem die veneris, XXVIII^a die dicti mensis madii, dictus venerabilis frater Matheus Ferdinandi, prior predictus, necnon frater Galcerandus Maçot, frater Franciscus Vila et frater Anthonius Cases, conventuales dicti monasterii Sancte Anne, capitulanter convocati et congregati intus corum ecclesie dicti monasterii, ut moris est, omnia et singula dicta responsa per dictos dominum priorem et fratrem Bartholomeum Berengarium de Vall-labrera, dictis nominibus laudarunt et approbarunt et confirmarunt, certificati plene de eisdem per me dictum Gabrielem Canyelles, notarium. / [15]

[1423, maig, 29]

Successive autem die sabbati, intitulata vicesima nona die iamdicti mensis madii, anno a nativitate Domini M^o CCCC^o XXIII°, et ex eo quia contenta in preinserta commissione iamdicti domini Abbatis, Commissarii memorati, interesse tangebant reverendissimi in Christo patris et domini domini Francisci, miseratione divina⁸⁹ patriarche Iherusalimitani episcopique ac administratoris perpetui Ecclesie Barchinone, cui ecclesia et monasterium predictum Sancte Eulalie de Campo Barchinone subiecta erant, tam in capite quam in membris, iamdictus dominus Abbas, Commissarius Apostolicus memoratus, volens ipsum ad huiusmodi negotium evocare, constitutus hac de causa coram eodem domino patriarcha et administratore intus suum episcopale palatium Barchinone, intus videlicet cameram principalem eiusdem domini patriarche, notificavit sibi comissionem prenarratam et negotium sibi commissum adeo ut poneret et diceret ac obiceret⁹⁰ quicquid dicere et ponere ac obicere super predictis vellet.

Et confestim iamdictus reverendissimus dominus patriarcha episcopusque et administrator prefatus, lecto per ipsum de voluntate dicti domini Abbatis et Commissarii, toto tenore litterarum

87. Segueix ratllat placebat quod ips.

88. Segueix ratllat de.

89. Segueix ratllat episcopi.

90. ac obierat interlineat.

apostolicarum iamdictam comissionem continentium, in sui prima figura fecit responsionem sequentem, quam, ipso dictante, ego dictus notarius scripsi:

Et dictus episcopus respondet quod, licet ipse alias contradixerit in hoc facto et se exoneraverit coram Deo ac domina Regina et consiliariis huius civitatis, credens pie quod fieri non deberet ex causis per ipsum declaratis, nichilominus quia dominus noster / [16] Papa sic fieri decrevit, facta sibi pro Ecclesia Barchinone, cui presidet effectualiter, satisfactione alias per priorissam et conventum Predicatricum cum auctoritate sui superioris promissa, est paratus obedire mandatis domini nostri Pape et sui Commissarii.

Et predicta iussit iamdictus reverendus dominus Abbas, Commissarius Apostolicus memoratus, in presenti processu inseri et continuari per me dictum Gabrielem Canyelles, notarium.

[1423, maig, 29]

Item, ipsa eadem die sabbati, vicesima nona die dicti mensis madii, anno iamdicto a nativitate Domini M^o CCCC^o XXIII°, iamdictus venerabilis Romeus de Casanova, scriptor domini Regis, asserens se procuratorem iamdicti honorabilis Raymundi de Casanova, prioris dicti monasterii Sancte Eulalie de Campo Barchinone, fratris sui, et venerabiles et religiosi⁹¹ Iohannes Besora, Raymundus Terrats, Petrus Çaydi, hospitalarius, Simon Bru, infirmarius, et Raymundus Jalberty, canonici dicti monasterii Sancte Eulalie de Campo, convocati ad sonum campane et de mandato dicti venerabilis Petri Çaydi, vicarii, ut dixit et alii prenominati dixerunt, iamdicti monasterii, absente dicto domino priore, et congregati intus sacristiam ecclesie dicti monasterii, ut moris est conventum dicti monasterii convocari et congregari, et ibidem capitulum sive conventum / [17] eiusdem monasterii tenentes, facientes, representantes et celebrantes, existente ibidem et personaliter constituto iamdicto reverendo domino Abbate dicti monasterii Populeti, Commissario Apostolico supradicto, dixerunt et exposuerunt eidem domino Abbati, Commissario, quod ipsis dictis nominibus placebat quod idem dominus Commissarius procedat in et super negotio sibi comisso, utereturque comissione sibi per dictum beatissimum dominum nostrum Papam facta, et exequeretur eamdem iuxta eiusdem comissionis seriem plenioram, dum tamen dictis domino priori, canonicis et conventui dicti monasterii Sancte Eulalie de Campo serventur et compleantur ad unguem omnes conventiones inhite et convente inter ipsum dominum priorem et honorabilem fratrem Iohannem de Pratis, tunc priorem dicti monasterii Sancte Anne, de et cum firmis, consensibus et voluntatibus utriusque conventus monasteriorum predictorum Sancte Anne et Sancte Eulalie. Que conventiones fuerunt postea per dictum honorabilem fratrem Matheum Ferdinandi, nunc priorem eiusdem monasterii Sancte Anne, confirmate,⁹² laudate et iurate ac etiam inter utrumque ipsorum conventuum et singulare fratrum et canonicorum eorundem conventuum, coniunctim vel divisim. Et inquam inter priores prefatos et conventus eorundem monasteriorum, coniunctim vel divisim, ex una, et venerabiles et religiosas dominas priorissam et conventum Sororum Predicatricum dicte civitatis, partibus ex altera, / [18] iuxta omnium conventionum predictarum seriem plenioram, a quibus conventionibus et contentis in eis nullatenus recedere intendunt.⁹³

Et predicta omnia et singula iussit iamdictus reverendus dominus Abbas, Commissarius Apostolicus memoratus, per ordinem continuari in processu presenti per me dictum Gabrielem Canyelles, notarium.

91. Segueix ratllat fr.

92. confirmate, al ms confirmatis.

93. intendunt escrit sobre intendum.

[1423, maig, 29]

Post predicta vero eadem die sabbati, vicesima nona die dicti mensis madii, iamdictus reverendus dominus Abbas, Commissarius Apostolicus memoratus, constitutus personaliter unacum dicto venerabili Guillermo Jordani, assessore per eum in et super exequenda dicta sua apostolica comissione assumpta, qui secum presens erat intus monasterium supradictum⁹⁴ Sororum Predicatricum, ex eo quia in preinserta sua comissione fit mentio quod dictum monasterium strictum est et angustum, quod priorissa et sorores seu moniales, quarum complures sunt de nobili genere procreate, nequeunt inibi secundum generis sui decentiam, prout desiderant, Domino famulari, et secundum generis sui decentiam pro sui mora⁹⁵ locum habere competentem; et volens de premissis debitam recipere informationem, prout sibi traditur in mandatis, personaliter unacum dicto suo assessore et me dicto Gabriele Canyelles, / [19] notario huius cause, recognovit personaliter totum dictum monasterium et locum eiusdem, ecclesiam, corum, dormitorium, reffectorium et omnes officinas ac universaliter et particulariter omnia loca loci (sic), eaque omnia et singula propriis subiecit oculis. Viditque et cognovit ipsum monasterium valde fore strictum et artum, ecclesiam modicam et corum valde parvum, dormitorium valde remotum et nimis obscurum, cum a parte interiori monasterii supradicti vix percipitur aliqua lux, reffectorium, domum capituli et alias officinas esse multum indisposita et ita antiquiora quod videntur minare ruinam, et iuxta apparientiam tempore pluviali⁹⁶ per diversas partes aqua pluvialis ob vetustatem tectorum ad partes inferiores descendendo discurrit, sic quod⁹⁷ bona eorum seu dicti monasterii inibi vix salvantur.

Necminus idem dominus Abbas, Commissarius memoratus, de consilio dicti sui venerabilis assessoris processit ad informationem infrascriptam habendam et recipiendam a venerabilibus priorissa et sororibus monasterii supradicti singulariter et separatim. Quarum depositiones ego dictus Gabriel Canyelles, notarius, in scriptis redegei, prout in sequentibus latius est contentum. / [20]

Honorabilis et religiosa domina soror Elicsendis de Torogiis, priorissa dicti monasterii Predicatricum civitatis Barchinone, medio iuramento per eam prestito ad Sancta Dei quatuor Evangelia, manibus suis in posse iamdicti reverendi domini Commissarii corporaliter tacta,⁹⁸ interrogata primitus per ipsum dominum Commissarium, si scit vel dici audivit quod alique moniales sive sorores dicti monasterii sint de nobili vel militari genere procreate,⁹⁹ et dixit quod sic, videlicet: soror Elionor de Pallars et soror Sibilia de Pallars, que sunt de nobili genere procreate; et ipsa priorissa et soror Mandina de Hostalrich, neptis sive *naboda* honorabilis Berengarii de Hostalrich, militis, camerlengi serenissime domine Regine, et soror Violant Clariana, que sunt de militari genere procreate.

Interrogata si ipsa domina priorissa, deponens predicta, et sorores conventus ipsius monasterii recolliguntur in ipso monasterio satis spaciozo, an locus est eis pro eorum habitatione¹⁰⁰ angustus et indispositus, et dixit quod nullo modo habitatio ipsius monasterii est eis competens, ymo arta et indisposita, ipsumque monasterium quasi in omni sui parte propter vetustatem minatur ruinam et tempore pluviali omnes sorores eiusdem monasterii maximum tedium inde reportant tam / [21] in earum¹⁰¹ cellulis sive cameris quam intendendo ad ecclesiam eiusdem

94. Segueix ratllat ex eo q.

95. Segueix ratllat l'abreviaura de m ratllada.

96. pluviali, al ms pluviari.

97. Segueix ratllat oma.

98. corporaliter tacta interlineat.

99. Segueix ratllat m.

100. habitatione, al ms hitatione.

101. earum, al ms eorum.

monasterii, nam omnes mafeiunt ipso tempore pluviali, carent etiam claustro et aliis necessariis officinis. Necnon ipsum monasterium confrontatur cum pluribus vicinis et parietes adiecte inter ipsum monasterium et convicinos sunt in tantum¹⁰² infimi sive *baxos*, quod¹⁰³ absque magna difficultate posset hinc inde haberi seu fieri transitus, altitudini quorum parietum propter inopiam ipsius monasterii et alia incubentia onera et necessaria earum vite providere nequeunt ullo modo. Et ob hoc multum notabiles persone cessant mittere eorum filias in dicto monasterio propter indispositionem dicti monasterii et alia supradicta, prout dicta indispositio et alia supradicta ad oculum patent cuilibet intuenti.

Item, religiosa domina soror Constanca Alquissimina, subpriorissa dicti monasterii Sororum Predicatricum, medio iuramento per ipsam prestito ad Sancta Dei quatuor Evangelia manibus suis corporaliter tacta in posse iamdicti reverendi domini Commissarii, fuit per ipsum dominum Commissarium interrogata, ut supra interrogata fuerat dicta domina priorissa, videlicet si scit vel dici audivit quod aliquae moniales sive sorores dicti monasterii sint de nobili vel militari genere procreate, et dixit quod sic, videlicet quod nunc sunt in dicto monasterio de nobili genere soror Elionor de Pallars et soror Sibilia de Pallars,¹⁰⁴ / [22] et de militari genere sunt Elicsendis de Togoriis, earum priorissa, soror Mandina de Hostalrich, neptis sive *naboda* honorabilis Berengarii de Hostalrich, militis, camerlengi serenissime domine Regine, et soror Violant Clariana. Et etiam fuerunt alie sorores dicti monasterii, nunc defuncte, procreate de militari genere, videlicet soror Constantia de Bellera, de nobili genere, que fuit priorissa, et soror Margarita de Bellera, neptis sive *naboda* eiusdem domine priorisse, etiam de nobili genere. Et de militari genere fuerunt soror Ysabel de Millars et soror Violant de Claromonte.

Interrogata si domina priorissa et sorores ipsius monasterii recolliguntur in ipso monasterio satis copiose, an locus est eis pro eorum habitatione angustus et indispositus, et dixit quod nullatenus locus ipsius monasterii est habilis¹⁰⁵, conveniens neque competens ad habitandum in eodem monasterio,¹⁰⁶ ymo multum tediosus, indispositus et periculosus, et ad scandala¹⁰⁷ paratus, eo quia monasterium ipsum est multum remotum ab ecclesia et habitationes indisposite et absque aliquo ordine minantur ruinam tempore pluviali. Omnes mafeiunt, non sunt ause accedere ad ecclesiam tam propter pluviam quam timorem inimicorum, nam parietes monasterii et circumvicinorum non sunt in altitudine quam decet, ex quo fuit sequutum aliquotiens quod nonnulli homines, qui¹⁰⁸ curiam et officiales regios fugiebant, et quos ipsi officiales insequerantur, transibant / [23] et fugiebant per dictum monasterium, et saltabant per¹⁰⁹ parietes iamdictos et etiam latitabant in aliquibus partibus separatis monasterii supradicti. Et ob istos casus, tam pluviales quam periculosos, habuerunt domina priorissa et conventus monasterii supradicti licentiam quod officium matutinorum dicerent et celebrarent in quadam domo dicti monasterii satis indisposita, in qua domo conveniunt pro capitulo celebrando, cum casus adest.

Item religiosa domina soror Subirana Berguesa, monialis dicti monasterii Predicatricum, medio iuramento per ipsam corporaliter prestito ad Sancta Dei quatuor Evangelia suis manibus corporaliter tacta in posse iamdicti reverendi domini Abbatis, Commissarii memorati, et fuit per ipsum dominum Commissarium interrogata si scit vel dici audivit quod in dicto monasterio sint vel

102. Segueix ratllat infir.

103. Segueix ratllat quasi.

104. Pallars, al ms Pallàs.

105. habilis, al ms abilis.

106. monasterio, al ms monasterii.

107. Segueix ratllat s.

108. -i escrit sobre os.

109. per interlineat.

fuerint aliquae sorores que sint¹¹⁰ vel fuerint de nobili aut militari genere procreate. Et dixit quod sic. Nam de presenti sunt in dicto monasterio due¹¹¹ sorores de Pallars, que sunt, ut communiter dicitur, de nobili genere. Et domina priorissa et soror Violant de Clariana, et soror Mandina de Hostalrich¹¹² sunt de militari genere sive *dones de peratge*. Tempore autem preterito ipsa testis vidit in dicto monasterio alias sorores, nunc defuncte, que erant de militari genere procreate, videlicet soror Constanca de Bellera, que fuit priorissa, et soror Margarita de Bellera, que fuit neptis sive *naboda* dicte domine Constancae, priorisse, / [24] et etiam Ysabelem de Millars, que omnes erant de genere militari.

Interrogata si domina priorissa et sorores dicti monasterii receptantur in dicto monasterio satis competenter, an si locus, ubi situm est monasterium supradictum, est angustus et indispositus, et dixit quod locus predictus est multum indispositus et non decens aliquo modo habitationi¹¹³ religiosarum mulierum, et multum periculosus, nam est multum distans ab ecclesia; habitationes sunt multum antiquae et minantur ruinam; et tempore pluviali non possunt accedere ad ecclesiam. Sunt etiam omnes possessiones adjacentes monasterio supradicto, orti, adiectis aliquibus tapiis, non in illa altitudine quam deceret. Et fuit iam secutus casus quod,¹¹⁴ ignorantibus domina priorissa et conventu dicti monasterii, quadam vice quidam homo se abscondit in dicto monasterio et certi officiales domini Regis perquirebant eum transeundo et saltando per tapias ortorum circumvicinorum. Et¹¹⁵ propter predicta domina priorissa et conventus dicti monasterii non sunt ause dicere officium matutinorum in ecclesia dicti monasterii, sed in domo capituli eiusdem monasterii, multum indisposita ad officia divina celebranda.

Item, religiosa domina soror Iohanna de Mallenchs, monialis dicti monasterii Sororum Predicatorum, medio iuramento per ipsam prestito in posse iamdicti / [25] reverendi domini Abbatis, Commissarii Apostolici iamque dicti, ad Dei Sancta quatuor Evangelia suis manibus corporaliter tacta, fuit interrogata per ipsum dominum Commissarium si scit vel dici audivit quod in dicto monasterio sint vel fuerint aliquae moniales que sint vel fuerint de nobili aut militari genere procreate. Et dixit quod sic: videlicet, soror Elionor de Pallars et soror Sibilia de Pallars, que dicuntur fore de nobili genere. Et domina priorissa, que nunc est, et domina Mandina de Hostalrich, et soror Violant Clariana, que nunc sunt in dicto monasterio,¹¹⁶ sunt de militari genere procreate, et pro talibus habentur et reputantur. Et etiam fuerunt alie sorores in dicto monasterio, nunc defuncte, de nobili genere, videlicet Constanca de Bellera, que fuit priorissa, et soror Margarita de Bellera, neptis sive *naboda* ipsius proxime dicte priorisse, et soror Ysabel de Millars, et soror Violant de Claromonte, que erant de militari genere procreate. Et dicitur quod nonnulli essent de similibus generibus, qui filias suas darent et offerrent Domino Deo pro sororibus in eodem monasterio, sed retrahuntur eo quia dictum monasterium est angustum et multum in habitationibus et alias indispositum pro monasterio. Et cum magno tedio vivunt et habitant in eodem.

Interrogata in quibus est indispositum ipsum monasterium, et dixit quod in suis habitationibus,¹¹⁷ videlicet in dormitorio, reffectorio, capitulo et aliis domibus necessariis ad monasterium, que domus sunt una ab altera multum separate, antiquae et minantur ruina et multum distantes / [26] ab ecclesia dicti monasterii, in tantum quod tempore pluviali non sunt ause accedere ad

110. Segueix ratllat de.

111. Segueix ratllat germ.

112. Segueix ratllat que.

113. habitationi, al ms hitationi.

114. Segueix ratllat al.

115. Segueix ratllat sic.

116. Segueix ratllat ip.

117. Segueix ratllat int.

ecclesiam ipsam, precipue in matutinis. Et etiam multum periculosum, nam semel accidit sibi quod, dum die quadam accederet de nocte ad ecclesiam, vidit quemdam hominem absconditum in quodam angulo, et pretimore territa cecidit in terra et magnis vocibus clamitavit. Et homo predictus per tapias saltando recessit. Et aliquotiens etiam officiales domini Regis fugant aliquos malefactores per ortos vicinorum dicti monasterii, quorum ortorum parietes sunt yme sive *baxes*. Et possent sequi pericula multa. Et propter predicta domina priorissa et sorores ipsius monasterii cessant accedere ad ecclesiam pro matutinis celebrandis, sed comuniter ipsas celebrant in dicto monasterio in domo capituli eiusdem.

Recepta autem per prefatum reverendum dominum Abbatem, Commissarium Apostolicum memoratum, informatione iamdicta, de consilio iamdicti honorabilis Guillelmi Jordani, assessoris sui, fuerunt de mandato ipsius reverendi domini Commissarii convocate domina priorissa et conventus dicti monasterii, que¹¹⁸ de mandato etiam ipsius domine priorisse¹¹⁹ et ad pulsationem squille convenerunt intus domum capituli eiusdem monasterii, videlicet iamdicta domina Elicsendis de Togoriis, priorissa, soror Constantia Alquissimina, subpriorissa, soror Subirana Berguesa, soror Mandina / [27] de Hostalrich, soror Sibilia de Pallars,¹²⁰ soror Elionor de Pallars, soror Periconia Picanyes, soror Iohanna Martiniç, soror Iohanneta de Mallenchs, soror Violant de Clariana, soror Eulalia çes Corts, soror Eulalia Servera, soror Elionor Bruna et soror Çilia Capella, sorores monasterii supradicti, capitulantes convocate et congregatae intus domum capituli supradicti, ut moris est conventum eiusdem monasterii convocari et congregari, et ibidem capitulum hac de causa facientes et celebrantes.

Et ipsis domina priorissa et sororibus ibidem convocatis et congregatis, iamdictus reverendus dominus Abbas, Commissarius Apostolicus memoratus, obtulit et presentavit eisdem litteras apostolicas supra insertas iamdicte sue comissionis, que de sui mandato fuerunt ibidem lecte et publicate per me dictum Gabrielem Canyelles, notarium. Et exposuit ibidem eisdem domine priorisse et sororibus quod ipse intendebat uti dicta sua comissione usque ad totalem exequutionem et perfectionem eiusdem, et si intendebant complere omnia et singula in eadem comissione contenta.

Et iamdicta domina priorissa, habito colloquio inter eas et deliberatione matura, responderunt et dixerunt, sive iamdicta domina priorissa de voluntate totius dicti conventus, et ipsis audientibus et intelligentibus et gratum habentibus, respondit et dixit quod eis omnibus et singulis placebat, omnes et singule consentiebant quod ipse reverendus dominus Abbas uteretur dicta sua comissione, quam cum humili et debita / [28] reverentia dicti beatissimi domini nostri Pape acceptabant et omnibus et singulis in preinsertis litteris¹²¹ ipsius comissionis contentis et etiam aliis omnibus et singulis dependentibus et emergentibus ex eadem et inde resultantibus. Ac nichilominus obtulerunt se paratas facere et servare omnes conventiones per eas promissas et factas omnibus et singulis quibus promissae per eas fuerunt et alias, prout iamdictus dominus Commissarius ordinabit.

Et predicta omnia et singula iussit iamdictus reverendus dominus Commissarius de consilio dicti sui assessoris in presenti processu continuari per me dictum Gabrielem Canyelles, notarium.

118. Que, escrit sobre qui.

119. Segueix ratllat conventus.

120. Pallars, al ms Palars.

121. Segueix ratllat su eco.

[1423, maig, 30]

Successive vero die dominica, tricesima die madii, anno predicto a nativitate Domini M^o CCCC^o XXIII°, presente me dicto Gabriele Canyelles, notario, et presentibus inquam discreto Iohanne Poncii, notario iamdicti domini Abbatis, et Iohanne Rafart, mercatore, cive Barchinone, testibus ad hec convocatis, iamdictus reverendus dominus Abbas, Commissarius Apostolicus memoratus, constitutus intus episcopalem palatium dicte civitatis Barchinone, intus scilicet salam sive comestorium eiusdem palatii, / [29] de et cum consilio iamdicti honorabilis Guillermi Jordani, assessoris sui, statuit et ordinavit translationem et mutationem canonicorum ecclesie Sancte Eulalie de Campo, alias *dels sachs*, civitatis Barchinone, esse fiendam et fieri debere in dicto monasterio Sancte Anne eiusdem¹²² civitatis. Necnon¹²³ eadem auctoritate sue comissionis statuit et creavit numerum duodecim canonicorum et fratrum dicte domus sive dicti monasterii Sancte Anne, quibus confestim, cum translatio et mutatio per¹²⁴ ipsum dominum Abbatem realis et actualis facta fuerit, et nunc pro tunc mandat auctoritate iamdicta eos recipi in iamdicta domo sive in dicto monasterio Sancte Anne in canonicos et in fratres, et roquetum sive togam tradi ad gestandum. Et cum in dicto monasterio Sancte Eulalie de Campo sive *dels Sachs* sint tantum sex canonici¹²⁵ conventuales eiusdem monasterii, videlicet¹²⁶ Iohannes Besora, Raymundus Terrats, Petrus Çaydi, Raymundus Jalbert, Simon Bru, infirmarius, et Anthonius Vitalis, sacrista dicti monasterii Sancte Eulalie, et in dicta domo sive in dicto monasterio Sancte Anne sint tantum quinque fratres iam canonici Iherosolimitani, videlicet frater¹²⁷ Galcerandus Maçot, frater Iohannes Maçana, frater Bartholomeus Berengarii de Vall-labrera, frater Franciscus Vila et frater Anthonius Cases, conventuales eiusdem domus sive monasterii Sancte Anne, et iuxta formam capitulorum, / [30] de quibus iam supra mentio facta est, prioratus de Garraf habeat uniri dicte domui Sancte Anne et perpetuo remanere, et quicumque fuerit prior dicti prioratus de Garraf habeat esse canonicus eiusdem domus sive dicti monasterii Sancte Anne et precentor eiusdem, idcirco idem dominus Commissarius, auctoritate dicte sue comissionis, univit et aggregavit dictum prioratum de Garraff de et cum consensu serenissime domine Regine Aragonum, locumtenentis serenissimi domini Regis, viri sui, habentis ius presentandi ad dictum prioratum, dicte domui sive monasterio Sancte Anne¹²⁸ et uni dictorum canonicatum (sic). Et nominat de presenti et pro prima vice fratrem Petrum Ros, priorem dicti prioratus de Garraff, necnon alios canonicos et fratres quarumlibet dictarum ecclesiarum in canonicos et fratres conventuales dicte domus sive dicti monasterii Sancte Anne, prout sunt superius nominati. Necminus statuit et ordinavit quod canonici et fratres iamdicti habitum gestare habeant fratrum dicte domus et sub eadem regula vivere. Et fulminavit excommunicationis, suspensionis et interdicti sententias in contradictores et rebelles.¹²⁹

Que omnia desuper facta et ordinata acceptavit et acceptare se dixit sponte iamdictus Petrus Ros, qui, dum predicta per dictum dominum Commissarium fierent, ibidem supervenit certificatus plenarie de omnibus et singulis supradictis. / [31]

Que omnia et singula supradicta iamdictus reverendus dominus Commissarius per ordinem in presenti processu continuari et inde¹³⁰ eis omnibus et singulis, quorum intererit, fieri et tradi

122. Segueix ratllat cunt.

123. Segueix ratllat statuit.

124. Segueix ratllat per.

125. Segueix ratllat videlicet.

126. Segueix ratllat Frater.

127. Segueix ratllat frsteret.

128. dicte domui sive monasterio Sancte Anne interlineat.

129. et fulminavit excommunicationis suspensionis et interdicti sententias in contradictores et rebelles interlineat.

130. Segueix ratllat sibi.

unum et plura publica instrumenta per me dictum Gabrielem Canyelles, notarium et huius processus scriptorem.

[1423, maig, 30]

Post predicta autem ipsa eadem die dominica, tricesima die dicti mensis madii, reverendissimus in Christo pater et dominus dominus Franciscus, miseratione divina patriarcha Iherosolimitanus, episcopusque et administrator iamdicte Ecclesie Barchinone, existens coram iamdicto Abbate dicti monasterii Populeti, Commissario Apostolico supradicto, intus cameram paramenti dicti palatii episcopalis, addendo, ut dixit, cuidam responsioni per ipsum dominum patriarcham facto, prout supra continetur¹³¹ ad kalendarium diey proxime transacte, scilicet vicesime none diey eiusdem mensis madii, tradidit eidem domino Commissario quandam papiri cedulam huiusmodi seriey:

Addendo ad responsionem per eum factam super unione prioratuum Sancte Anne et Sancte Eulalie de Campo Barchinonensium, dictus dominus Franciscus, patriarcha Iherosolimitanus ac episcopus et administrator perpetuus Sedis Barchinone, protestatur solemniter¹³² quod propter aliquid quod fecerit, dixerit / [32] vel consenserit, aut faciat, dicat vel consentiat in futurum super iamdicta unione vel deppendentibus vel consequentibus ex eadem, non intendit neque vult in aliquo preiudicare iuri sibi competenti in prioratu Sancte Anne, nec propterea aliquod ius attribuere vel concedere fratri Matheo Ferdinandi, detentori dicti prioratus. Et hoc protestatur in forma utiliori qua de iure fieri et dici potest.

Quam quidem cedulam seu contenta in ea iamdictus dominus Commissarius iussit in presenti processu inseri et continuari per me dictum Gabrielem Canyelles, notarium et huius cause scriptorem.

[1423, juny, 1]

Post predicta vero die martis, prima die iunii, anno a nativitate Domini M^o CCCC^o XXIII° iamdicto, prefatus reverendus dominus frater Iohannes, Abbas monasterii Populeti, Commissarius Apostolicus iamque dictus, volens contenta tam in preinserta comissione sua quam in conventionem inter iam dictas dominam priorissam et eius conventum, ex una, et dictum venerabilem Raymundum de Casanova, priorem dicti monasterii Sancti Pauli de Campo Barchinone, ex altera partibus, seu in publico instrumento supra inserto de eadem conventionem facto, affirmat / [33] complere operis per effectum.¹³³ Constitutus hac de causa intus monasterium supradictum Predicatricum, intus videlicet domum capituli dicti monasterii coram honorabili et religiosis sororibus¹³⁴ Elicsendis de Togoriis, priorissa, sorore Constantia Alquissimina, subpriorissa, sorore Subirana Berguesa, sorore Mandina de Hostalrich, sorore Sibilia de Pallars, sorore Elionore de Pallars, sorore Pericona de Picanyes, sorore Marina Martiniç, sorore Violant de Clariana, sorore Iohanneta de Mallenchs, sorore Eulalia çes Corts et sorore Eulalia Çervera, sororibus dicti monasterii Sororum Predicatricum, convocatis ad sonum campane et de mandato ipsius domine priorisse, et congregatis intus domum capituli iamdicti monasterii, et ibidem ex causa specialiter infrascripta conventum seu capitulum dicti monasterii tenentibus, facientibus et representantibus, auctoritate apostolica sibi in hac parte comissa, et prout in preinsertis

131. Segueix ratllat sub.

132. solemniter, al ms solenniter.

133. effectum, al ms effectu.

134. Segueix ratllat dominabus.

litteris apostolicis dicte sue comissionis est contentum, imposuit¹³⁵ pensionem annuam quadringentorum florenorum auri de Aragonia per priorissam et sorores iamdicti monasterii Sororum Predicatricum iamdicto venerabili Raymundo de Casanova, priori nunch dicti monasterii, quo aduxerit vel donech sibi de aliqua dignitate aut alio beneficio ecclesiastico ordinis Sancti Augustini valente in portatis quadringentos florenos in aliqua ex diocesibus Barchinonensi, Vicensi et Ilerdensi, exceptis tamen prioratu de Manleu, prioratu de Luça, / [34] prioratu de Riudeperes, prioratu Sancti Rulffi Terracie, prepositura de Casellis et prepositura Sancti Petri *dels Arquells*,¹³⁶ promissum fuerit et super eorum et dicti monasterii fructibus, redditibus et proventibus, et concessit, constituit et assignavit, mandando eisdem priorisse et sororibus, que¹³⁷ nunc sunt et pro tempore fuerint, sub penis et sententiis in publico instrumento de his recepto per me Gabrielem Canyelles, notarium antedictum, iamdicta prima die iunii, quatenus dictos quadringentos florenos anno quolibet modo predicto iamdicto domino Raymundo de Casanova tribuant et exsolvant, prout latius in iamdicto publico instrumento per dictum Gabrielem Canyelles, notarium, recepto plenius est contentum.

Que quidem domina Elicsendis de Togoriis, priorissa, et conventus sororum monasterii prelibati, sic, ut dictum est, convocatus et congregatus et conventus seu capitulum iamdicti monasterii Sororum Predicatricum, ut dictum est, facientes et representantes, agentes in his de expressis licentiis et consensibus ac etiam auctoritatibus et decretis venerabilis et religiosi fratris Arnaldi Socarrats, prioris conventualis ipsarum dominarum priorisse et conventus, ac etiam reverendi magistri Arnaldi de Turribus, prioris conventualis monasterii Fratrum Predicatorum civitatis Barchinone, vicarii et locumtenentis generalis prioris provincialis in provincia Aragonum Fratrum Predicatorum, / [35] ac etiam iamdicti reverendi domini Abbatis dicti monasterii Populeti, Commissarii Apostolici memorati, ibidem presentium, consententium, aprobantium et auctorizantium in solutum et satisfactionem dictorum quadringentorum florenorum auri Aragonum iamdicti annue pensionis impositae, ut superius enarratur, decreverunt, concesserunt et assignarunt iamdicto honorabili religioso fratri Raymundo de Casanova, priori dicti monasterii Sancte Eulalie de Campo, licet absenti, et venerabili Romeo de Casanova, scriptori domini Regis, fratri et procuratori eiusdem honorabilis Raymundi de Casanova, prioris predicti, presenti et pro dicto fratre suo¹³⁸ recipienti et acceptanti,¹³⁹ modo tamen superius enarrato, annuas pensiones censualium mortuorum sequentium:

Et primo annuas pensiones totius illius censualis mortui pensionis annue duorum mille trecentorum solidorum monete Barchinone de terno, quod reverendissimus dominus archiepiscopus Tarracone facere et prestare tenetur iamdicto monasterio Sororum Predicatricum anno quolibet tertia die iunii.

Item, pensiones annuas illius censualis mortui sexcentorum quadraginta solidorum, quod dictum monasterium seu dicte domine priorissa et conventus dicti monasterii habent et recipiunt habereque et recipere debent et convenerunt anno quolibet super Generali Cathalonie et Generalitatibus eiusdem.

Item, omnes pensiones illius censualis mortui sexcentorum septuaginta solidorum quod ipsum monasterium Predicatricum dicteque domine priorissa et conventus habent et recipiunt¹⁴⁰ anno quolibet super dictum Generale Cathalonie et Generalitatibus eiusdem. / [36]

135. imposuit interlineat.

136. Segueix ratllat vel pensione consimiliis.

137. que, al ms qui.

138. Segueix ratllat p.

139. Segueix ratllat annua.

140. Segueix ratllat s.

Item, et annuas pensiones totius illius alterius censualis mortui septingentorum viginti quatuor solidorum et quinque denariorum, quod idem monasterium Sororum Predicatricum ipseque domine priorissa et conventus habent et recipiunt habereque et recipere debent et convenerunt anno quolibet super dicto Generali Cathalonie et Generalitatibus eiusdem.

Item, omnes pensiones totius illius censualis mortui septuaginta unius solidorum et quinque denariorum Barchinone, quod Iohannes Padrolo, notarius, et domina uxor sua,¹⁴¹ cives Barchinone, iamdicto monasterio ipsisque dominabus priorisse et conventui facere et prestare tenentur anno quolibet certo termino.

Restantia autem, quatuor solidos et duos denarios, eedem domine priorissa et conventus dare et solvere promiserunt anno quolibet iamdicto domino Raymundo de Casanova¹⁴² modo superius declarato, prout predicta assignatio et in solutum dacio dictorum annorum pensionum dictorum¹⁴³ censualium mortuorum, iurium et actionum dicto monasterio cessio et translatio, evictio, bonorum obligatio¹⁴⁴ et alie clausule et cautele latius constant per dictum instrumentum publicum receptum per me dictum Gabrielem Canyelles, notarium iamdictum, prima die iunii latius sunt contenta.

[1423, juny, 2]

Post predicta vero die mercurii, intitulata secunda die mensis iunii, anno a nativitate Domini millesimo CCCC⁹¹⁴⁵ XXIII⁹ iamdicto, venerabilis domina Elicsendis de Togoriis, priorissa, soror Constantia Alquissimina, / [37] subpriorissa, soror Subirana Berguesa, soror Mandina de Hostalrich, soror Sibilia de Pallars, soror Elionor de Pallars, soror Pericona de Picanyes, soror Marina Martiniç, soror Violant de Clariana, soror Iohanneta de Mallenchs, soror Eulalia çes Corts et soror Eulalia Cervera, sorores dicti monasterii Sororum Predicatricum, convocate ad sonum campane et de mandato iamdicte domine priorisse, et congregate intus domum capituli dicti monasterii et ibidem capitulum tenentes, facientes et celebrantes specialiter ex hac causa, volentes facere, attendere et complere operis per effectum conventiones inhitas et iuratas per eas, de certis eorum scientiis deliberate et consulte, nemine discrepante, agentes in his de et cum consensibus et voluntatibus, auctoritatibus et decretis dictorum Arnaldi Socarrats, prioris, magistri Arnaldi de Curtibus, vicarii et locumtenentis generalis reverendi domini prioris provincialis Fratrum Predicatorum in provincia Aragonum, ac etiam dicti reverendi domini Abbatis dicti monasterii Populeti, Commissarii Apostolici prenarrati, donarunt et assignarunt¹⁴⁶ reverendissimo in Christo patri et domino Francischo, miseratione divina episcopo et administratori perpetuo Ecclesie Barchinone et patriarche Iherosolimitani, licet absentì, et venerabili et discreto Anthonio Portella, presbitero, beneficiato in Sede Barchinone, procuratori generali iamdicti domini administratoris, ibidem presenti, et pro eodem domino administratore presenti et acceptanti, necnon et honorabili domino fratri Matheo Ferdinandi, priori dicti monasterii Sancte / [38] Anne, ibi presenti, pro se et conventu dicti sui monasterii¹⁴⁷ acceptanti perpetuo, videlicet iamdicto¹⁴⁸ reverendissimo domino¹⁴⁹ administratori pro tertia parte, et iamdicto

141. Segueix ratllat iamdicta et.

142. Segueix ratllat men.

143. pensionum dictorum interlineat

144. evictio bonorum obligatio interlineat.

145. Segueix ratllat XXIII.

146. Segueix ratllat honorabili domino fratri et a.

147. Segueix ratllat presenti.

148. iamdicto, -o escrit sobre -i.

149. Segueix ratllat arc.

domino priori et eius conventui pro duabus partibus, factis inde tribus equalibus partibus communiter et pro indiviso, totum dictum eorum monasterium¹⁵⁰ et ecclesiam eiusdem profanandam, prout ipsum monasterium est situm et constitutum pro habitatione ipsarum dominarum priorisse et conventus, cum iuribus et pertinentiis eiusdem, prout ipsum monasterium continetur, confrontatur et terminatur in modum sequentem: videlicet, ab oriente, partim in tenedone Francisci Mayol, olim carnificis, media quadam androna dicti monasterii; et partim in tenedone et alodio dicti monasterii, qui tenedo fuit Anthonii Faner, sartoris; et partim in tenedone Raymundi Rogerii, fabri, alodio dicti monasterii; et partim in alio tenedone et alodio dicti monasterii, ubi nunc moratur ad conductum Petrus Soler, acaptator sive procurator bacini¹⁵¹ infantium orphanorum; et partim et pro toto residuo in vico, qui ibi est, vocato *d'en Porta*, et ibi incipit dormitorium dicti monasterii et prosequitur et continuatur usque ad introitum dicti monasterii inclusive. A meridie in via publica *de la Picha d'en Colom*. Ab occidente in hospitio et alodio dicti monasterii, ubi nunc moratur Jacobus Rigolff, et partim in vico *d'en Cervelló*. A circio / [39] in tenedone Guillermi Granell, carnicerii; et partim in tenedone heredum Bernardi Vitalis, tabernarii; et partim in horto¹⁵² heredum Francisci Salvat, quondam, mercatoris; et partim in tenedone Marchi Mayol, carnicerii.

Et ex causa iamdicta cesserunt iamdictis reverendissimo domino patriarche et honorabili priori dicti monasterii Sancte Anne omnia eorum et dicti monasterii iura et actiones. Et predicta acceptarunt et acceptare se dixerunt iamdicti Anthonius Portella, procurator nomine dicti reverendissimi domini patriarche, et honorabilis frater Matheus Ferdinandi, prior dicti monasterii Sancte Anne, qui ibidem presentes erant, prout predicta omnia et singula latius sunt designata in publico instrumento inde recepto per me dictum Gabrielem Canyelles, notarium iamdictum, secunda die dicti mensis iunii.

[1423, juny, 11]

Subsequenter autem die veneris, undecima die iamdicti mensis iunii, anno a nativitate Domini millesimo CCCC^o XXIII°, iamdicte honorabiles et religiose sorores Elicsendis de Togoriis, priorissa, soror Constantia Alquissimina, subpriorissa, soror Subirana Berguesa, soror Mandina de Hostalricho, soror Sibilia de Pallars, soror Elionor de Pallars, soror Pericona de Picanyes, soror Marina Martiniç, soror Iohanneta de / [40] Mallenchs, soror Violant de Clariana, soror Eulalia çes Corts et soror Eulalia Çervera, sorores iamdicti monasterii Sororum Predicatricum, convocate ad sonum campane et de mandato iamdicte domine priorisse, et congregatae intus domum capituli dicti monasterii, et ibidem conventum seu capitulum dicti monasterii facientes, tenentes et celebrantes, quia ad presens reverendissimus dominus archiepiscopus Terracone ad presens non est in principatu Cathalonie, ymo est in ambassiata¹⁵³ domini Regis Castelle, ad quam fuit electus per serenissimum dominum Regem Aragonum, ob quod assignatio facta honorabili domino Raymundo de Casanova, priori dicti monasterii Sancte Eulalie de Campo Barchinone, de censuali¹⁵⁴ mortuo quod prestat ipse reverendissimus dominus archiepiscopus, nequid¹⁵⁵ ad presens ipsi domino archiepiscopo intimari. Pro tanto volentes¹⁵⁶ prefatum honorabilem Raymundum de Casanova ponere sub tuto super intimatione predicta, adeo ut assignatio precontenta de quadringentis florenis auri Aragonie suum sortiatur effectum, et dictus

150. Segueix ratllat –v.

151. Segueix ratllat pauperum.

152. Segueix ratllat heredum.

153. Segueix ratllat –e ad quam fuit.

154. Segueix ratllat d.

155. Nequid, sic al ms per nequit.

156. Segueix ratllat n.

dominus Raymundus de Casanova, prior predictus, minime retrahatur a resignatione fienda de prioratu / [41] suo predicto Sancte Eulalie de Campo ob¹⁵⁷ moram eius resignationis, cessat fieri translatio de ipsis dominabus priorissa et conventu ad monasterium¹⁵⁸ ipsius domini prioris situm in platea Sancte Anne dicte civitatis,¹⁵⁹ agentes in his cum auctoritate et decreto dicti reverendi domini Abbatis dicti monasterii Populeti, Commissarii Apostolici memorati, ibi presentis et auctorizantis. Eo gratis et de certis eorum scientiis convenerunt et promiserunt iamdicto honorabili Raymundo de Casanova, priori predicto, presenti et acceptanti, quod infra unum mensem continuum, postquam prefatus reverendissimus dominus archiepiscopus venerit ab ambassata predicta et constitutus fuerit infra Cathalonie principatum,¹⁶⁰ pro parte earundem dominarum priorisse et conventus fiet sibi intimatio precontenta. Et pro premissis et pro omnibus missionibus, damnis et interesse ipsius domini prioris littis et extra, iamdicte domine priorissa et conventus obligarunt eidem domino priori omnia bona dicti monasterii earum, mobilia et immobilia, habita ubique et habenda. Et ea iurarunt / [42] tenere, complere et servare¹⁶¹ et in aliquo non contrafacere vel venire per Dominum Deum et eius sancta quatuor Evangelia, suis manibus corporaliter tacta. Et nichilominus pro ulteriori securitate iamdicti domini prioris, prefatus reverendus dominus Abbas, Commissarius Apostolicus memoratus, auctoritate apostolica sibi comissa mandavit iamdictis dominabus priorisse et conventui¹⁶² sub pena excommunicationis, quam in eas trina et canonica monitione premissa protulit in his scriptis, quatenus a tempore facte per eas assignationis dicti censualis mortui, quod facit et prestat iamdictus dominus archiepiscopus, citra nec de cetero durante ipsa assignatione in iamdicto censuali mortuo aliquid non tangant, rapiant vel accipiant per se, procuratores suos aut alias interpositas personas, ymo sinant ipsum dominum priorem pacifica ipsius censualis possessione gaudere Et predicta acceptarunt gratis iamdicte domine priorissa et conventus, prout predicta omnia et singula latius constant per instrumentum publicum receptum per me Gabrielem Canyelles, notarium iamque dictum, die et anno et loco proxime dictis. / [43]

[1423, juny, 11]

Consequenter autem eadem die veneris, undecima die iamdicti mensis iunii, anno a nativitate Domini M^o CCCC^o XXIII°, iamdictus reverendus dominus Abbas dicti monasterii Populeti, Commissarius Apostolicus memoratus, constitutus personaliter intus dictum monasterium Sancte Eulalie de Campo Barchinone, situm¹⁶³ in dicta platea Sancte Anne dicte civitatis, attendens, ut dixit, quod per ipsum auctoritate apostolica supradicta fuit iamdictis domine priorisse et conventui dicti monasterii¹⁶⁴ Sororum Predicatricum et eidem etiam monasterio et bonis et redditibus eiusdem imposita annua pensio quadringentorum florenorum auri Aragonie exsolvenda dicto honorabili Raymundo de Casanova, priori nunc dicti monasterii, modo¹⁶⁵ quolibet quo adduxerit vel donech sibi provisum fuerit de aliqua dignitate aut alio beneficio ecclesiastico ordinis Sancti Augustini in aliqua ex diocesibus Barchionensi, Vicensi et Ilerdensi, exceptis tamen prioratu de *Manleu*, prioratu de *Luçà*, prioratu de *Riu de Peres*, prioratu Sancti Rulffi Terracie, prepositura de Cassalis et prepositura Sancti Petri *dels Arquells*,¹⁶⁶ que quidem domina priorissa

157. Segueix ratllat tarda.

158. Segueix ratllat sunt s.

159. Segueix ratllat i d.

160. Segueix ratllat ipse.

161. Segueix ratllat per die.

162. Segueix ratllat quatenus.

163. situm, al ms sito.

164. monasterii, -i escrit sobre -o.

165. modo interlineat.

166. Segueix ratllat provisum fuerit.

et conventus iamdicti monasterii Sororum Predicatricum cum auctoritatibus et decretis earum prioris et reverendi domini vicarii et locumtenentis / [44] reverendi domini prioris provincialis ordinis Fratrum Predicatorum in provincia Aragonum, ac etiam ipsius domini Commissarii Apostolici, in solutum et satisfactionem dictorum quadringentorum florenorum annue pensionis iamdicte assignaverunt iamdicto venerabili Raymundo de Casanova, priori supradicto, annuas pensiones certorum censualium mortuorum ad summam annuam dictorum quadringentorum florenorum ascendentium, prout predicta¹⁶⁷ omnia et singula latius sunt continuata superius, ad kalendarium prime diey presentis et iamdicti mensis iunii, nec minus provisum fuerit de et super intimationibus dictarum impositionis dicte annue pensionis quadringentorum florenorum et assignationis dictorum censualium mortuorum, et in solutum dictorum florenorum eo ut anno quolibet respondeatur de eisdem ipsi reverendo priori predicto. Instrumentaque dictorum censualium assignatorum tradita fuerunt eidem domino priori, sic quod non restant alia fienda et complenda iamdicto domino priori per easdem dominam priorissam et conventum, quin completa fuerint per easdem. Et sic locus assit ut ipse venerabilis Raymundus de Casanova renuntiet dicto suo prioratu, et conventus sui monasterii supradicti transeant et se transferant de ipso monasterio ad dictum monasterium Sancte Anne.

[1423, juny, 11]

Pro tanto iamdictus / [45] reverendus dominus Abbas, Commissarius Apostolicus sepedictus, volens exequi ut dicta domina priorissa et conventus dicti monasterii Predicatricum de earum monasterio, in quo nunc sunt, ad prefatum monasterium Sancte Eulalie de Campo valeant se transferre, prout habet tenor litterarum apostolicarum comissionis iamdicti domini Abbatis, de consilio dicti honorabilis Guillermi Jordani, assessoris sui, ibi presentis, auctoritate apostolica sibi comissa dedit et concessit venerabilibus conventui canonicorum iamdicti monasterii Sancte Eulalie transeundi et se transferendi de ipso monasterio Sancte Eulalie ad dictum monasterium Sancte Anne cum ornamentis, vestimentis, libris, calicibus, reliquiis, reliquiariis, iocalibus et aliis bonis, mobilibus et immobilibus, ac iuribus universis dicti monasterii¹⁶⁸, et ibi perpetuo remanendi. Necnon appropiant et applicant iamdicte domui Sancte Anne et mense conventuali eiusdem domus omnes et singulos redditus, exitus et proventus, ornamenta, vestimenta, libros, calices, reliquiaria, reliquias, jocalia et alia bona, mobilia et immobilia, et iura universa dicti monasterii, ac omnia officia et beneficia eiusdem monasterii et ecclesie eiusdem, dicens et mandans auctoritate apostolica iamdicta, in virtute sancte obedientie et sub pena excommunicationis, quam trina et canonica monicione premissa in his scriptis profert dicto venerabili Raymundo de Casanova, priori predicto, et conventui Canonicorum / [46] monasterii prelibati Sancte Eulalie,¹⁶⁹ quatenus hinc ad tres dies proxime et continue sequuturos, quorum trium dierum unum pro primo, unum pro secundo et reliquum unum pro tercio et peremptorio termino¹⁷⁰ ac monitione canonica eis et cuilibet eorum assignat, videlicet dictus venerabilis Raymundus de Casanova, prior predictus, renuntiet pure dicto prioratui, paratus postea exequi de dispositione sue persone ea que per ipsum dominum Commissarium fuerint ordinata, ipsique conventus seu canonici eiusdem transeant ad dictum monasterium Sante Anne et in eodem perpetuo permaneant, non petita nec obtenta licentia a dicto domino eorum priore,¹⁷¹ nam ad dictum monasterium Sancte Anne transeundi ipse dominus Commissarius, auctoritate dicte sue

167. predicta, al ms predicto.

168. Segueix ratllat eidem.

169. Segueix ratllat videlicet dicto domino priori.

170. Segueix ratllat eis et cuilibet.

171. Segueix ratllat nam.

comissionis, eis et¹⁷² cuilibet eorum licentiam apostolicam impartitur. Necminus idem dictus prior dicti monasterii Sancte Eulalie infra eosdem tres dies det, tradat et deliberet venerabilibus priori et conventui dicti monasterii Sancte Anne realiter et de facto omnia instrumenta, capibrevia / [47] et bona mobilia et immobilia iamdicti sui monasterii Sancte Eulalie vacua et expedita. Et mediante instrumento publico absolvat omnes et singulos homines et mulieres iamdicti monasterii ab omni fide, homagio et fidelitate et alia quacumque obligatione quibus eidem priori nomine dicti sui monasterii et ipsi etiam monasterio tenentur et obligati existant. Et quod aliqua de bonis monasterii prelibati secum aliquialiter non apportet seu sibi appropriet, vel alias non occultet aut faciat quominus repperiantur nisi et prout in concordia superius enarrata inter ipsum priorem et conventum sunt et dictum priorem dicti monasterii Sancte Anne est contentum¹⁷³, et sibi est inde atributa facultas, et tunch presentibus, videntibus et asserentibus duobus canonicis per ipsum dominum Commissarium assignandis, uno videlicet dicti monasterii Sancte Eulalie de Campo et alio dicti monasterii Sancte Anne. Et predicta omnia fiant¹⁷⁴, prout dictus dominus Commissarius fieri mandat et compleri per quemlibet ipsorum prioris et conventus dicti monasterii Sancte Eulalie et de conventu eodem infra terminum trium dierum precontentum et sub pena excommunicationis iam supra lata et fulminata, et omnes ipsos¹⁷⁵ ibidem presentes et acceptantes, prout latius predicta omnia et singula / [48] continentur in publico instrumento de eisdem dicta undecima die mensis iunii, recepto per me dictum Gabrielem Canyelles, notarium et huius negotii scriptorem.

[1423, juny, 12]

Item, die sabbati, intitulata duodecima die iamdicti mensis iunii, anno predicto a nativitate Domini millesimo CCCC^o XXIII°, iamdicta domina Elicsendis de Togoriis, priorissa dicti monasterii Sororum Predicatricum, necnon soror Constantia Alquissimina, subpriorissa, soror Subirana Berguesa,¹⁷⁶ soror Mandina de Hostalrich, soror Sibilia de Pallars, soror Elionor de Pallars, soror Periconna [de] Picanyes, soror Marina Martiniç, soror Iohanneta de Mallenchs, soror Violant [de] Clariana, soror Eulalia çes Corts et soror Eulalia Çervera, sorores iamdicti monasterii Predicatricum, convocate ad sonum campane de mandato dicte domine priorisse, et congregatae intus domum capituli monasterii supradicti, et ibidem conventum seu capitulum¹⁷⁷ eiusdem monasterii facientes, celebrantes et representantes, specialiter ex hac causa / [49] attendentes se heri cum instrumento recepto per me dictum Gabrielem Canyelles, notarium, promississe iamdicto venerabili Raymundo de Casanova, priori dicti monasterii Sancte Eulalie, quod infra unum mensem constitutum et proxime sequiturum et die qua reverendissimus dominus archiepiscopus Tarracone¹⁷⁸ fuerit constitutus infra Cathalonie principatum, a quo pro nunc est absens ratione ambassiate facte de mandato serenissimi domini Regis ad dominum¹⁷⁹ Regem Castelle, et ipse seu eorum procurator, syndicus et actor intimabunt iamdicto reverendissimo domino archiepiscopo assignationem ipsi priori Sancte Eulalie de Campo factam, inter alia de censuali mortuo pensionis annue duorum milium trecentorum solidorum, quod ipse dominus archiepiscopus anno quolibet facere et prestare teneatur, ipseque reverendissimus dominus archiepiscopus ipsam intimationem acceptabit taliter quod anno quolibet, modo in ipsa assignatione contento, respondebit de eodem censuali ipsi domino priori dicti monasterii

172. Segueix ratllat quod.

173. Segueix ratllat et sp.

174. fiant, al ms fiat.

175. Segueix ratllat ibib.

176. Segueix ratllat subpriorissa.

177. Segueix ratllat d.

178. Segueix ratllat qui.

179. dominum interlineat.

Sancte Eulalie, prout latius est contentum supra in presenti processu et in instrumento supra designato; et nunc fuerit conventum inter dictum dominum priorem dicti monasterii Sancte Eulalie et ipsius dominam priorissam et conventum sororum dicti monasterii Predicatricum, interveniente et tractante / [50] iamdicto reverendo domino Abbate, Commissario Apostolico supradicto, quod adhuc provideatur eidem priori dicti monasterii Sancte Eulalie de cautione et securitate sequentibus.

Pro tanto agentes in his de et cum¹⁸⁰ consensu dicti fratris Arnaldi Socarrats, prioris ipsarum, necnon cum auctoritatibus et decretis iamdicti reverendi magistri Arnaldi de Curtibus, vicarii et locumtenentis iamdicti reverendi domini prioris provincialis ordinis Fratrum Predicatorum in dicta provincia Aragonum ac etiam iamdicti reverendi domini Abbatis, Commissarii Apostolici supradicti, ibidem presentium, consentientium et auctorizantium de certis eorum scientiis, nemine discrepante, convenerunt¹⁸¹ et promiserunt iamdicto domino Raymundo de Casanova, priori predicto, ibidem presenti, acceptanti et stipulanti quod, si forte, facta intimatione iamdicta prefato reverendissimo domino archiepiscopo Tarracone, et ipse dominus archiepiscopus noluerit¹⁸² seu recusaverit¹⁸³ acceptare intimationem eandem, eo tunc¹⁸⁴ ipse domine priorissa et conventus loco iamdicti censualis mortui pensionis annue duorum milium trescentorum solidorum, quod idem dominus archiepiscopus facit et prestat,¹⁸⁵ dabunt et assignabunt et etiam nunc pro tunc dant et assignant iamdicto venerabili Raymundo de Casanova, priori predicto, censualia mortua infrascripta seu annuas pensiones eorumdem censualium mortuorum modo iamdicto: / [51] videlicet totum ipsum censuale mortuum pensionis annue sex librarum et decem solidorum, quod idem monasterium habet et recipit anno quolibet super Generali Cathalonie decima die aprilis. Item, totum illud alterum censuale pensionis annue undecim librarum, unius solidi et octo denariorum, quod dictum monasterium habet et recipit anno quolibet super eodem Generali Cathalonie, septima die iulii. Item, totum illud aliud censuale mortuum annue pensionis decem septem librarum, decem solidorum, quod idem monasterium habet et recipit super universitate civitatis et regni Maioricarum anno quolibet, XXI^a die iunii. Item, et totum illud censule pensionis annue decem novem librarum, octo solidorum et decem denariorum, quod iamdictum monasterium habet et recipit anno quolibet septima die decembris super eadem universitate civitatis et regni Maioricarum. Item, totum illud censuale pensionis annue decem novem librarum Barchinone, quod idem monasterium habet et recipit anno quolibet, XII^a die aprilis, in et super universitate iamdicte ville Tarrage. Item, totum ipsum censuale mortuum pensionis annue viginti trium librarum, sex solidorum et octo denariorum, quod sepedictum monasterium habet et recipit in et super universitate¹⁸⁶ ville Berge anno quolibet certo termino. Item, et totum ipsum censuale mortuum pensionis annue quinque librarum et quatuor solidorum, quod dictum monasterium habet et recipit, habereque et recipere consuevit anno quolibet, certo termino, quodque eis facere et prestare tenetur Jaspertus / [52] Oliverii, civis dicte civitatis, cum speciali obligatione sui hospitii, in quo habitat ad conductum venerabilis Petrus de Colle, licentiatus in legibus. Item, totum ipsum censuale mortuum pensionis annue decem librarum Barchinone, quod ipsum monasterium habet et recipit anno quolibet, certo termino, in et super universitate Ville Franche Penitentium. Item, totum ipsum censuale mortuum pensionis annue duarum librarum et decem solidorum, quod Bernardus Poncii, civis dicte civitatis, et domina uxor sua faciunt et prestant anno quolibet, certo termino, cum speciali

180. Segueix ratllat auctoritatibus et decretis.

181. Segueix ratllat eidem.

182. Segueix ratllat ac.

183. Segueix ratllat intim.

184. Segueix ratllat et e.

185. Segueix ratllat et etiam nunch patriarcha.

186. Segueix ratllat iam dicte.

obligatione cuiusdam hospitii ipsius Bernardi. Item, totum ipsum¹⁸⁷ censum pensionis annue¹⁸⁸ trium librarum et duodecum solidorum, quod in morabitinis *en Pau*, ortolanus, civis dicte civitatis, facit et prestat anno quolibet in certo termino. Item, duas libras, novem solidos et tres denarios in morabitinis, quos facit et prestat anno quolibet certo tempore iamdicto monasterio Petrus Vila, civis eiusdem civitatis. Et¹⁸⁹ totum ipsum censuale mortuum annue pensionis duarum librarum Barchinone, quod domina Dulcia, habitatrix Barchinone, facit et prestat anno quolibet monasterio supradicto.

Et de predictis censualibus et quolibet eorum promiserunt tradere possessionem corporalem seu quasi confestim, cum et si dictus reverendissimus dominus archiepiscopus Tarrachone noluerit acceptare intimationem iamdictam, vel tunc ipse honorabilis Raymundus de / [53] Casanova per se vel per procuratorem suum possit ipsam possessionem apprehendere et apprehensam licite retinere. Ipse enim domine priorissa et conventus, interim donech ipsam possessionem tradiderint vel eam idem dominus Raymundus apprehenderit, ut est dictum, constituerunt se predicta consualia seu eorum annuas pensiones pro¹⁹⁰ eodem honorabili Raymundo et suo nomine possidere, scientes illum possidere cuius nomine possidetur, volentes quod vigore horum verborum et ex iuris dispositione dicto casu, scilicet iamdicto reverendissimo domino archiepiscopo nolente acceptare dictam intimationem, dicta possessio pro tradita et in vos translata penitus habeatur. Et ex hac causa iamdicte domine priorissa et conventus tradiderunt nunc dicto et infrascripto Gabrieli Canyelles, notario, instrumenta censualium desuper specificatorum, tenenda¹⁹¹ per me donech facta fuerit intimatio presentata; et ipsa facta et dicto domino archiepiscopo ipsam intimationem acceptare nolente, tradenda¹⁹² iamdicto honorabili Raymundo¹⁹³ et, ubi acceptaverit, restituenda¹⁹⁴ eisdem duabus priorisse et conventui. Et predicta omnia et singula fecerunt et firmaverunt eedem domine priorissa et conventus cum earum et dicti monasterii iurium et actionum cessione, evictione omnibusque aliis et singulis clausulis et cautelis iuramento vallatis, contentis in assignatione primo facta iamdicto honorabili Raymundo de Casanova¹⁹⁵ inter alia de dicto censuali quod facere et prestare tenetur iamdictus reverendissimus dominus archiepiscopus Tarracone, et prout predicta omnia et singula / [54] latius constant per publicum instrumentum presenti die receptum per me dictum Gabrielem Canyelles, notarium, et cum firmis et consensibus, auctoritatibus et decretis dictorum honorabilis prioris conventualis,¹⁹⁶ vicarii et locumtenentis¹⁹⁷ domini prioris provincialis et reverendi domini Abbatis, Commissarii Apostolici prenarrati.

«Renuntiatio domini Raymundi de Casanova prioratus sui monasterii».

[1423, juny, 14]

Post predicta autem die lune, intitulata quarta decima die iunii, anno predicto a nativitate Domini M^o CCCC^o XXIII°, presente et vocato me dicto Gabriele Canyelles, notario, et presentibus etiam venerabilibus et discretis Guillermo de Choro, bacallario in¹⁹⁸ utroque iure, rectore ecclesie

187. Segueix ratllat censuale mortuum.

188. censum pensionis annue interlineat.

189. Segueix ratllat duas libras.

190. Segueix ratllat dicto.

191. tenenda, al ms tenendas.

192. tradenda, al ms tradendas.

193. Segueix ratllat se.

194. Restituenda, al ms restituendas.

195. Segueix ratllat de dicto ee.

196. Segueix ratllat reverendi.

197. Segueix ratllat prio.

198. Segueix ratllat decretis.

de Cambrils, Anthonio de Manso Rubeo¹⁹⁹, rectore ecclesie de Prades Tarrachonensis diocesis, et discreto Bartholomeo Palmerola, presbitero Barchinone, testibus ad hec vocatis specialiter et assumptis, dictus honorabilis Raymundus de Casanova, prior iamdictus, constitutus²⁰⁰ intus dictum suum monasterium, in presentia iamdicti reverendi domini Abbatis, Commissarii Apostolici supradicti, / [55] et in presentia etiam venerabilium et religiosorum Petri Çaydi, Simonis Bru, Anthonii Vitalis et Raymundi Jalbert, canonicorum monasterii predicti Sancte Eulalie de Campo, attendens, ut dixit, sibi fore plenarie et integre satisfactum in omnibus et singulis que sibi fienda et complenda erant vigore capitulorum factorum, firmatorum et iuratorum inter ipsum priorem, ex una, et honorabilem dominum priorem dicti monasterii Sancte Anne et dictas dominas priorissam et conventum dicti monasterii Sororum Predicatricum, de et super quibus omnibus et singulis se plenarie et integre contentum et satisfacum plenarie tenuit et reputavit, pro tanto gratis et de certa scientia, sua et spontanea voluntate, resignavit pure prioratum²⁰¹ suum predictum in manibus et posse iamdicti reverendi domini Abbatis dicti monasterii Populeti, Commissarii Apostolici supradicti, auctoritate apostolica dictam resignationem recipientis et acceptantis, eidemque monasterio omnibusque fructibus et iuribus universis penitus renunciavit et renunciare se dixit. Quas quidem resignationem et renuntiationem iamdictus reverendissimus dominus Abbas, Commissarius Apostolicus memoratus, auctoritate apostolica supradicta, admisit et admitere se dixit. Necnon dictus dominus Raymundus de Casanova constituit procuratorem suum generalem et specialem / [56] dictum Anthonium Vitalis, canonicum iamdictum, ad absolvendum et diffiniendum quoscumque homines proprios et alios dicti monasterii seu sui prioratus ab omni homagio et fidelitate et alia quecumque obligatione, quibus eidem Raymundo, olim priori, qualitercumque tenerentur, prout hec et omnia et singula latius constant per publicum instrumentum inde receptum per me dictum Gabrielem Canyelles, notarium iamdictum, XXIII^a die prefati mensis iunii.

«Quando canonici dicti monasterii Sancte Eulalie de Campo transierunt et se transtulerunt de monasterio ipso ad dictum monasterium Sancte Anne».

[1423, juny, 14]

Subsequenter autem eadem die lune, XIII^a die dicti mensis iunii, anno a nativitate Domini millesimo CCCC^o XXIII°, venerabiles et religiosi Iohannes Besora, Anthonio Vitalis, Raymundus Terrats, Petrus Çaydi, Simon Bru, Raymundus Jalbert et Petrus Ros, canonici dicti monasterii Sancte Eulalie de Campo, volentes uti licentia eis data per dictum reverendum dominum Abbatem dicti monasterii Populeti, / [57] prout supra in presenti processu est contentum, sub calendario undecima die iamdicti mensis iunii, transierunt palam et publice de iamdicto monasterio Sancte Eulalie de Campo ad dictum monasterium sive ad dictam domum Sancte Anne, concomitantibus ipsis iamdicto reverendo domino Abbate, Commissario Apostolico memorato, et pluribus notabilibus personis in multitudine satis copiosa. Et intrantes prenominati dictam ecclesiam Sancte Anne fuerunt ibidem honorifice recepti per honorabilem et religiosum fratrem Matheum Ferdinandi, priorem, et nonnullos ex canonicis eiusdem monasterii sive domus Sancte Anne, exeuntes obviam eis, pulsatis campanis omnibus ecclesie supradicte. Et effusis primitus orationibus ad Dominum coram altari maiori ecclesie iamdicte, constitutis postea in eadem ecclesia subtus eorum eiusdem ad²⁰² petitionis instantiam iamdictorum Iohannis Besora, Anthonii Vitalis, Raymundi Terrats, Petri Çaydi, Simonis Bru, Raymundi Jalbert et Petri Ros, iamdictus dominus Abbas, Commissarius Apostolicus sepedictus, presente et vidente dicto domino priore et aliquibus ex fratribus sive canonicis dicti monasterii sive domus Sancte Anne,

199. Rubeo manca al ms.

200. Segueix ratllat et se.

201. Segueix ratllat predictum in manibus.

202. Segueix ratllat eorum.

tradidit eisdem Iohanni Besora et aliis post ipsum per ordinem descriptis habitum et crucem gestari solitam per fratres dicti monasterii sive domus Sancte Anne, ipsis humiliter recipientibus et acceptantibus habitum et crucem predictos. Quibus sic factis, confestim / [58] iamdicti Iohannes Besora, Anthonius Vitalis, Raymundus Terrats, Petrus Çaydi, Simon Bru, Raymundus Jalbert et Petrus Ros,²⁰³ omnes et quilibet eorum, prestiterunt canonicam obedientiam ore et manibus iamdicto honorabili et religioso domino Matheo Ferdinandi, priori predicto, confitentes eum esse eorum dominum priorem et pastorem. Et predicta mandavit iamdictus reverendus dominus Abbas, Commissarius Apostolicus memoratus, per ordinem in presenti processu inseri et intimari et ad partem fieri et tradi eis, quorum intererit, unum et plura publica instrumenta per me dictum Gabrielem Canyelles, notarium, presentibus ad hec pro testibus iamdictis venerabilibus Guillelmo de Choro, utriusque iuris bacallario, rectore²⁰⁴ ecclesie de Cambrils, Anthonio de Manso Rubeo, rectore ecclesie de Prades, Tarraconensis diocesis, et Bartholomeo Palmerola, presbitero Barchinone, testibus ad premissa²⁰⁵ vocatis, adhibitis et rogatis.

[1423, juny, 16]

Consequenter autem die mercurii, intitulata XVI^a die iamdicti mensis iunii, anno iamdicto a nativitate Domini M^o CCCC^o XXIII°, venerabilis et religiosa domina soror Elicsendis de Togo-riis, priorissa, / [59] soror Constanca Alquisimina, subpriorissa, soror Mandina de Hostalrich, soror Sibilia de Pallars, soror Elionor de Pallars, soror Periconia Picanyes, soror Marina Martiniç, soror Iohanna de Marlenchs, soror Violant Clariana, soror Eulalia çes Corts et soror Eulalia Servera, sorores dicti monasterii Sororum Predicatricum, convocate ad sonum campane et de mandato iamdicte domine priorisse,²⁰⁶ et congregatae intus dictam domum capituli,²⁰⁷ ut moris est conventum seu capitulum eiusdem monasterii convocari et congregari, et ibidem ex causa infrascripta capitulum tenentes, facientes et celebrantes, gratis et ex certis eorum scientiis, agentes in his de et cum consensibus, auctoritatibus et decretis dictorum religiosi fratris Arnaldi Socarrats, prioris conventualis ipsarum sororum, et magistri Arnaldi de Curtibus,²⁰⁸ magistri in sacra pagina, vicarii et locumtenentis generalis reverendi domini prioris provincialis in provincia Aragonum ordinis Fratrum Predicatorum, licet absentium, laudarunt, aprobarunt, ratificarunt et confirmarunt omnia et singula acta et exequata per dictum reverendum dominum Abbatem dicti monasterii Populeti in vim sue comissionis et tam vigore conventionum inhitarum et conventarum inter ipsas²⁰⁹ priorissam et conventum, ex una parte, et dominos priores et conventus dictorum monasteriorum Sancte Eulalie de Campo et Sancte Anne civitatis Barchinone, tam coniunctim quam divisim quam alias, ex parte alia,²¹⁰ et etiam agenda et exequanda per eundem dominum Commissarium de et super unione fienda de dicto monasterio Sancte Eulalie ad dictam / [60] domum sive ad dictum monasterium Sancte Anne, et super translatione et transportatione fiendis expost de ipsis priorissa et conventu ad dictum²¹¹ monasterium Sancte Eulalie, situm in dicta platea Sancte Anne, usque ad eorum plenissimum finem et complementum, convenientes et promittentes iamdicto reverendo domino Abbati, Commissario iamdicto, ibidem in dicta congregatione presenti, sub pena mille florenorum auri Aragonie, in qua incidi voluerunt casu quo contrafecerint. Ac etiam sponte iurarunt per Dominum Deum

203. Segueix ratllat st.

204. rectore amb abreviatura supèrflua.

205. Segueix ratllat adhibitis.

206. Segueix ratllat convocate et.

207. Segueix ratllat et ibi.

208. Segueix ratllat vic.

209. Segueix ratllat dicta.

210. ex parte alia interlineat.

211. Dictum, escrit sobre dictam.

et eius Sancta quatuor Evangelia, manibus earum et cuiuslibet earum corporaliter tacta, quod contra predicta vel aliqua de eisdem non facient vel venient iure aliquo sive causa. Et ea omnia et singula supradicta²¹² facta et iurata per dictas dominam priorissam et sorores Predicatricum laudarunt, aprobarunt, ratificarunt et confirmarunt dicti magister Arnaldus de Curtibus,²¹³ vicarius et locumtenens dicti prioris provincialis, et frater Arnaldus Socarrats, prior dictarum priorisse et sororum, in crastinum, videlicet die iovis, XVII^a die dicti mensis iunii, intus operatorium scribanie mei dicti Gabrielis Cayelles, notarii, situm in platea Sancti Iacobi Barchinone coram fonte eiusdem platee, prout latius in publico instrumento inde recepto per me dictum Gabrielem Cayelles, notarium,²¹⁴ sunt latius contenta. / [61]

[1423, juny, 16]

Consecutive autem eadem die mercurii, XVI^a²¹⁵ die iamdicti mensis iunii, prefatus reverendus dominus Abbas, Commissarius Apostolicus memoratus, volens circa prosecutionem comissionis sibi facte²¹⁶ intendere usque ad sui totalem finem, constitutus hac de causa intus²¹⁷ ecclesiam dicti monasterii Sancte Anne et eorum eiusdem ecclesie, coram prefatis domino Matheo Ferdinandi, priore, Galcerando Maçot, Petro Ros, Bartholomeo Berengario de Vall-labrera, Francisco Vila, Raymundo Terrats, Petro Çaydi, Simone Bru, Anthonio Cases et Raymundo Jalbert, conventualibus dicti monasterii Sancte Anne, convocatis ad sonum campane et de mandato iamdicti domini prioris, congregatisque intus eorum predictum, et hac de causa conventum seu capitulum eiusdem monasterii facientibus, celebrantibus et representantibus,²¹⁸ ibidem prefatus dominus Abbas, auctoritate dicte comissionis apostolice,²¹⁹ exposuit ipsis domino priori et conventui, egoque dictus Gabriel Cayelles, notarius memoratus, de ipsius domini Commissarii mandato fidem feci eisdem de laudatione, approbatione, ratificatione et confirmatione,²²⁰ promissione et pene impositione, supra proxime factis per iamdictas dominam priorissam et conventum dicti monasterii Sororum Predicatricum. Et sic idem dominus Commissarius ortabatur eosdem quatenus pro expeditione negotiorum sibi commissorum facerent illud.

Et confestim iamdicti dominus prior et conventus dicti sui monasterii, sic ut dictum est, convocati et congregati modo et forma factis per dictas dominas priorissam et conventum dicti monasterii Sororum Predicatricum, laudarunt, aprobarunt, ratificarunt et afirmarunt omnia et singula acta et exequitata per / [62] dictum reverendum dominum Abbatem dicti monasterii Populeti in vim sue comissionis et tam vigore conventionum inhitarum et conventarum inter ipsum dominum priorem et predecessorem suum et conventum dicti sui monasterii, ex una parte, et honorabilem priorem et conventum dicti monasterii Sancte Eulalie de Campo et dictas dominam priorissam et conventum dicti monasterii Sororum Predicatricum, tam conjunctim quam divisim, ex parte altera; et etiam agenda et expectanda per eundem dominum Commissarium de et super unione fienda de dicto monasterio Sancte Eulalie ad dictum monasterium sive domum Sancte Anne, et super translatione et transportatione fiendis expost de ipsis priorissa et conventu ad dictum monasterium Sancte Eulalie, situm in dicta platea Sancte Anne, usque ad eorum plenissimum finem et complementum; convenientes et promittentes iamdicto reve-

212. Segueix ratllat lauda.

213. Segueix ratllat prior.

214. Segueix ratllat latius.

215. XVI^a, al ms XV^a.

216. Segueix ratllat inde.

217. Segueix ratllat dcm.

218. facientibus celebrantibus et representantibus, al ms facientes celebrantes et representantes.

219. Segueix ratllat imposui.

220. Segueix ratllat s.

rendo domino Abbati, Commissario iamque dicto, ibidem in dicta congregatione presenti, sub simili pena mille florenorum auri Aragonie, in qua incidi voluerunt casu quo contrafecerint, ac etiam sponte iurarunt per Dominum Deum et eius sancta quatuor Evangelia, manibus eorum et cuiuslibet eorum corporaliter tacta, quod contra predicta vel aliqua de eisdem non facient vel venient iure aliquo sive causa, prout latius in instrumento publico inde recepto per me dictum Gabrielem Canyelles, notarium, latius continetur.

Expedito autem de predictis et ad alios actus non divertendo, nec licenciato dicto conventu a dicta congregatione, sed adhuc eadem congregatione durante, / [63] iamdictus reverendus dominus Abbas, Commissarius Apostolicus memoratus, in vim dicte sue comissionis et auctoritate apostolica supradicta²²¹ prefatis venerabilibus priori et fratribus dicte domus et dicte domui Sepulcri Dominici fructibusque, redditibus et proventibus eiusdem domus, concessit, constituit et ordinavit pensionnes annuas trescentorum florenorum auri Aragonie per²²² ipsum dominum priorem dicti monasterii Sancte Anne, qui nunc est et pro tempore fuerit, iamdictis domine priorisse et conventui dicti monasterii²²³ Sororum Predicatricum anno quolibet persolvendas, quamdiu ipse domina priorissa et conventus annuam pensionem quadringentorum florenorum eis, ut supra in presenti processu continetur, impositam iamdicto honorabili Raymundo de Casanova, qui dictum prioratum Sancte Eulalie de Campo obtinebat, solvent et solvere tenebuntur, mandando²²⁴ eidem honorabili priori dicte domus sive dicti monasterii Sancte Anne,²²⁵ et alii cuicumque succedenti in dicto prioratu, sub penis et sententiis in publico instrumento de his recepto per me dictum Gabrielem Canyelles, notarium, dicta XV^a die presentis mensis iunii, quatenus dictos trecentos florenos anno quolibet modo iamdicto dictis domine priorisse et conventui dicti monasterii Sororum Predicatricum tribuant et solvant. Qui quidem honorabilis prior et conventus monasterii supradicti, sicut dictum est, convocati et congregati, et conventum seu capitulum dicti monasterii facientes et representantes, agentes in his de et cum auctoritate et decreto iamdicti reverendi domini Abbatis, Commissarii Apostolici supradicti, ibidem presentis et auctorizantis, in solutum et satisfactionem²²⁶ dicte annue pensionis dictorum trescentorum florenorum impositorum, ut superius est contentum, quam impositionem et concessionem inde factam acceptarunt et acceptare se dixerunt, sponte dederunt, concesserunt / [64] iamdictis domine priorisse et sororibus dicti monasterii Sororum Predicatricum dicte civitatis Barchinone, quamdiu scilicet ipse domina priorissa et conventus prestabunt honorabili Raymundo de Casanova, olim priori dicti monasterii Sancte Eulalie de Campo, suam annuam pensionem quadringentorum florenorum et consimilem annuam pecunie quantitatem trescentorum florenorum ex et de censibus et redditibus contentis in capibrevio dicti olim monasterii Sancte Eulalie de Campo, incipiendo ipsos redditus in festo sive termino Nativitatis Sancti Iohannis Baptiste mensis iunii in antea, donec ipsi census et redditus sufficiant ad complementum dictorum trescentorum florenorum annue pensionis iamdicte, prout predicta assignatio dicte annue pensionis, in solutum datio dictorum censuum et reddituum, iurium et actionum cessio et translatio, evictio, bonorum obligatio et alie clausule et cautele latius constant per dictum publicum instrumentum receptum per me dictum Gabrielem Canyelles, notarium, dicta sexta decima die iamdicti mensis et anni.

221. Segueix ratllat imposui.

222. Segueix ratllat eosdem p.

223. Segueix ratllat sancte.

224. Segueix ratllat eisdem honorabilibus priori et.

225. Segueix ratllat q.

226. Segueix ratllat dictorum.

[1423, juny, 30]

Post predicta vero die mercurii, tricesima die iunii iamdicti, anno predicto a nativitate Domini millesimo CCCC^o XXIII°, iamdictus reverendus dominus Abbas, Commissarius Apostolicus iamdictus, constitutus hac de causa intus dictum monasterium olim Sancte / [65] Eulalie de Campo Barchinone, situm in dicta platea Sancte Anne, quod monasterium et eius ecclesia et omnes domus et officine dimissa et dimisse erant propter unionem iamdictam et propter²²⁷ renuntiationem factam per dictum honorabilem Raymundum de Casanova, olim priorem dicti²²⁸ monasterii, de dicto prioratu, et mutationem sive translationem factam de conventu dicti monasterii ad dictam domum sive ad dictum monasterium Sancte Anne, ubi se transtulerunt, prout supra in presenti processu continetur ad calendarium²²⁹ quartodecime diey dicti mensis iunii, propter quam causam vacua erant omnia supradicta. Et²³⁰ auctoritate apostolica supradicta et in vim dicte sue comissionis dedit, contulit et assignavit iamdictis domine priorisse et conventui dicti monasterii Sororum Predicatricum Barchinone, licet absentibus, et discreto Bojons, presbitero, procuratori, yconomo et actori earumdem domine priorisse et conventus, ibidem presenti²³¹ et pro eisdem domina priorissa et conventu presenti, recipienti et acceptanti dictum olim monasterium Sancte Eulalie,²³² situm in dicta platea Sancte Anne, et ecclesiam eiusdem nuncupatam ecclesiam Beate Marie de *Mon*²³³ *Syon*, cum omnibus domibus et officinis omnibusque iuribus et pertinentiis eiusdem, pro²³⁴ loco, habitatione et monasterio²³⁵ earumdem domine priorisse et conventus, prout ipsum monasterium et ecclesia eiusdem cum omnibus²³⁶ iuribus et pertinentiis / [66] suis et cum domibus conjunctis immediate eidem monasterio Sancte Eulalie ad partem meridiey et coram platea Sancte Anne, quas similiter idem dominus prior dedit, contulit et assignavit eisdem domine priorisse et²³⁷ conventui dicti monasterii Sororum Predicatricum; et terminatur ab oriente in civo vocato *d'en Salavert*, a meridie in vico vocato *d'en Queralt*, ab occidente in platea predicta Sancte Anne, a circio partim in tenedone venerabilis Petri Ferrarii, iurisperiti ville Castilionis Empuriarum, et partim in tenedone domine Clare, uxoris Iohannis March, quondam, civis Barchinone, et partim in tenedone domine Constancie, uxoris Iohannis Creu, quondam, et partim in tenedone²³⁸ Nicholay Serdà, brochaterii, civis dicte civitatis.

De quibus quidem monasterio, ecclesia, domibus, officiis et orto idem dominus Abbas, Commissarius Apostolicus memoratus, auctoritate apostolica supradicta, tradidit possessionem corporalem seu quasi iamdicto Bernardo Boions, procuratori, yconomo et actori predicto, nomine dictarum domine priorisse et conventus recipienti et acceptanti in modum videlicet subsequentem:

Nam idem dominus Commissarius accepit per manus ipsum Bernardum Boions, nomine supradicto, et inmisit eum intus ecclesiam monasterii supradicti constructam et hedificatam sub titulo et invocatione Beate Marie de Monte Syon, tradiditque sibi claves portalis ecclesie eiusdem. Et consecutive introduxit eundem Bernardum Boions, nomine prelibato, / [67] intus mo-

227. Segueix ratllat trans.

228. Segueix ratllat oli.

229. Segueix ratllat dict.

230. Segueix ratllat dedit.

231. Segueix ratllat re.

232. Segueix ratllat de.

233. Segueix ratllat te.

234. Segueix ratllat hic.

235. Segueix ratllat eodem.

236. Segueix ratllat ter.

237. Segueix ratllat monasterio.

238. Segueix ratllat j.

nasterium supradictum tradiditque sibi claves portarum principalium monasterii supradicti, introduxitque eundem procuratorem nomine iamque dicto intus reffectorium eiusdem monasterii, et in coquina et cellario et aliis officinis monasterii supradicti,²³⁹ tradidit etiam eidem Bernardo Boions claves omnium dictarum domorum et officinarum. Dictus vero Bernardus Boions nomine dictarum domine priorisse et conventus clausit et apperuit omnes et singulas ianuas ipsius ecclesie et dicti monasterii omniumque et singularum²⁴⁰ officinarum monasterii supradicti. Et protestatus fuit expresse²⁴¹ nomine dictarum dominarum priorisse et conventus quod non solum predicta re et corpore set etiam animo²⁴² dicte principalis sue possidebant seu possidere intendebant, prout predicta omnia et singula latius constant per instrumentum publicum de eisdem receptum dicta XXX^a die iunii per me dictum Gabrielem Canyelles, notarium sepedictum.

[1423, juliol, 3]

Post predicta vero die sabbati, intitulata tertia die iulii, anno a nativitate Domini predicto millesimo CCCC^o XXIII°, iamdicte domina Elicsendis de Togoriis, priorissa, Constanca Alquissimina, subpriorissa, Subirana Berguesa, Mandina de Hostalrich, Sibilia de Pallars, Elionor de Pallars, Periconia de Picanyes, Maria Martiniç, Violant de Clariana, Iohanneta de Mallenchs, Eulalia çes Corts et Eulalia Servera, sorores monasterii supradicti, convocate de mandato dicte / [68] domine priorisse et ad sonum squille, et convocate intus capitulum sive domum capituli supradictum et ibidem conventum seu capitulum eiusdem monasterii facientes, tenentes et celebrantes specialiter ex hac de causa, gratis et de certis eorum scientiis, medio iuramento per quamlibet earum prestito ad sancta Dei quatuor Evangelia in manibus et posse iamdicti reverendi domini Abbatis dicti monasterii Populeti, Commissarii Apostolici sepedicti, quod totum id quicquid et quantum iamdictus dominus Commissarius Apostolicus inter et per²⁴³ eas ordinabit secundum earum regulam et statuta earum ordinis et iuxta earum possibilitatem tenebunt, complebunt et servabunt et non contrafacient vel venient quavis ratione seu causa, prout latius constat per publicum instrumentum receptum die proxime dicta per me dictum Grabelem Canyelles, notarium.

[1423, juliol, 4]

Ex post autem die dominica, intitulata quarta die dicti mensis iulii, anno predicto a nativitate Domini M^o CCCC^o XXIII° iamdictus dominus Abbas, Commissarius Apostolicus supradictus, constitutus personaliter intus ecclesiam dicti monasterii Sororum Predicatricum Barchinone, que ecclesia introitum habet per vicum hospitalis Sancte Crucis dicte civitatis, ubi / [69] est picca vocata *la Pica d'en Colom*, auctoritate apostolica supradicta, volentibus, consentientibus ac presentibus domina priorissa et conventu sororum dicti monasterii,²⁴⁴ tradidit possessionem corporalem seu quasi venerabili et discreto Anthonio Portella, presbitero, beneficiato in Sede Barchinone, procuratori generali reverendissimi in Christo patris et domini Francisci, miseratione divina patriarche Iherosolimitani, administratorisque perpetui Ecclesie Barchinone, pro tertia parte, factis inde tribus equalibus partibus, communiter et pro indiviso; et venerabilibus et religiosis Bartholomeo Berengario de Vall-labrera et Petro Çaydi, conventualibus domus

239. Segueix ratllat quu.

240. Segueix ratllat jac.

241. Segueix ratllat q.

242. set etiam animo, interlineat i escrit sobre posside ratllat.

243. et per interlineat.

244. Segueix ratllat et p.

sive monasterii Sancte Anne dicte civitatis, procuratoribus, yconomis et actoribus die presenti constitutis ad hec et alia per honorabilem religiosum²⁴⁵ Matheum Ferdinandi, priorem, et conventum²⁴⁶ eiusdem domus sive monasterii Sancte Anne pro residuis duabus partibus communiter et pro indiviso de ecclesia iamdicta et toto monasterio supradicto ipsarum priorisse et Sororum Predicatricum, prout ipsum monasterium est situm et constitutum pro habitatione²⁴⁷ earundem dominarum priorisse et conventus cum suis limitibus et confrontationibus latius contentis et designatis in instrumento²⁴⁸ concessionis et assignationis eisdem reverendissimo patriarche, ut administratori predicto, et dictis priori et conventui dicti monasterii Sancte Anne de²⁴⁹ / [70] eisdem ecclesia et monasterio pro partibus superius designatis, prout superius est contentum,²⁵⁰ sub calendario secunde diei iamdicti mensis iunii. Quam quidem possessionem tradidit iamdicto reverendissimo domino administratori et priori et conventui predictis sive pro eis dictis venerabilibus et discretis Anthonio Portella pro dicto domino administratore et²⁵¹ Bartholomeo Berengario de Vall-labrera et Petro Çaydi pro dictis priore et conventu dicte domus sive dicti monasterii Sancte Anne in hunc modum:

Quoniam accepit eosdem Anthonium Portella, Bartholomeum Berengarium de Vall-labrera et Petrum Çaydi pariter per eorum manus et introduxit eos in²⁵² dicta ecclesia, et etiam intus monasterium supradictum, et in omnibus et singulis domibus et officinis monasterii supradicti, tradiditque eisdem claves dicte ecclesie et monasterii supradicti et portalis, quo ingressus habebatur ad idem monasterium per dictum vicum vocatum *d'en Porta*. Qui quidem procuratores, omnes tres supranominati, clausurunt et apperierunt ianuas omnes dicte ecclesie et dicti portalis dicti vici *d'en Porta*, et protestati fuerunt nominibus supradictis quod predicta possidebant et possidere intendebant non solum re et corpore sed etiam anima. / [71] Qua quidem possessione per dictos procuratores, yconomos et actores tam dicti reverendissimi domini patriarche, administratoris predicti,²⁵³ et dicti honorabilis prioris et conventus predicti Sancte Anne²⁵⁴ Barchinone adepta, com adhuc intus monasterium ipsum essent aliqua bona mobilia dictarum dominarum priorisse et monialium, ideo dictam ecclesiam et monasterium supradictum et claves eiusdem tradiderunt in comandam et custodiam venerabili Iacobo Rigolff, civi Barchinone, de comuni concordia ipsorum procuratorum et dictarum domine priorisse et sororum monasterii supradicti, que omnes ibi aderant et exire volebant ecclesiam et monasterium antedictum causa se transferendi ab eodem monasterio ad dictum monasterium Sancte Eulalie²⁵⁵ situm in dicta platea Sancte Anne Barchinone. Qui quidem Iacobus Rigolff recepit sponte dictam ecclesiam et monasterium antedictum in comandam et custodiam, et procuratoribus supradictis promittens eandem ecclesiam et dictum monasterium et claves predictas eisdem procuratoribus restituere confestim cum bona predicta abstraxerit a monasterio supradicto et per eosdem procuratores fuerit requisitus sub persone sue et bonorum suorum, mobilium et immobilium, omnium obligatione, prout predicta omnia et singula in publico instrumento de predictis recepto²⁵⁶ per me dictum Gabrielem Canyelles, notarium, proxime dicta die dominica, latius est contenta. / [72]

245. Segueix ratllat fratrem Bartholomeum Berengarii de Vall Labrera.

246. Segueix ratllat de.

247. Segueix ratllat ipsarum dominarum.

248. Segueix ratllat do.

249. Segueix ratllat dic.

250. Segueix ratllat ad.

251. Segueix ratllat s.

252. Segueix ratllat i.

253. Segueix ratllat adop.

254. Segueix ratllat de.

255. Segueix ratllat de Campo.

256. Segueix ratllat in poss.

[1423, juliol, 4]

Expedito autem de omnibus et singulis supradictis cum omnia et singula agenda, antequam locus esset mutationi et translationi fiendis per dictum dominum Abbatem, Commissarium Apostolicum prelibatum, de dictis dominabus priorissa et conventu dicti monasterii Sororum Predicatricum ad dictum monasterium Sancte Eulalie, situm in sepedicta platea Sancte Anne, et acta essent et completa et nil aliud restaret ad agendum, pro tanto memoratus dominus Abbas, Commissarius Apostolicus sepedictus, querens dare sue comissioni felicem exitum et finem optatum, iamdicta die dominica intitulata quarta die iamdicti mensis²⁵⁷ iulii, anno predicto a nativitate Domini millesimo CCCC^o XXIII°, contulit licentiam et posse plenum iamdictis dominis priorisse et sororibus dicti monasterii Sororum Predicatricum, ibidem presentibus et inferius nominatis, assumendi et instituendi dictum monasterium Sancte Eulalie, situm in dicta platea Sancte Anne, cum ecclesia, claustro, cimiterio, reffectorio, dormitorio, domibus et ortis suis et aliis officinis in earum monasterium, et ad illud transeundi ac in eo perpetuo remanendi, prout hoc habet ab expresso tenor comissionis apostolice supradicte.

Qua quidem licentia data et concessa et per dictas dominas priorissam et / [73] conventum cum humili et debita reverentia et honore Sancte Sedis Apostolice et iamdicti domini Commissarii²⁵⁸ supplicique actione gratiarum acceptata, confestim²⁵⁹ ipse domine priorissa et conventus monasterium supradictum Sancte Eulalie cum ecclesia, claustro, cimiterio, reffectorio, dormitorio, domibus, ortis et aliis officinis in earum monasterium assumpserunt et animo in eodem perpetuo remanendi ad illud transierunt ordine et modo sequentibus:

Nam deponente et ordinante iamdicto reverendo domino Abbate, Commissario Apostolico supradicto, iamdicte domine²⁶⁰ Elicsendis de Togoriis, priorissa, Constancia Alquissimina, subpriorissa, Subirana Berguesa, Mandina de Hostalrich, Sibilía Pallars, Elionor de Pallars, Periconia de Picanyes, Marina Martiniç. Violant de Clariana, Johanneta de Mallenchs, Eulalia Servera, sorores monasterii predicti Sororum Predicatricum²⁶¹ expresse professe, simul cum multis aliis sororibus eiusdem monasterii, tam laycalibus quam non adhuc professis, precedente²⁶² processione presbiterorum parrochialis ecclesie Beate Marie de Pinu cum cruce erecta, et concomitantibus dicto reverendo domino Abbate, Commissario Apostolico supradicto, et pluribus et diversis / [74] notabilibus civibus et aliis dicte civitatis in multitudine copiosa,²⁶³ exeuntes dictum monasterium per ecclesiam eiusdem et transierunt ad dictum monasterium Sancte Eulalie, situm in dicta platea Sancte Anne. Et cum personaliter ad dictum monasterium accessissent, tunc iamdictus reverendus dominus Abbas, Commissarius Apostolicus iamque dictus, constitutus personaliter hac de causa coram portali introitus principalis monasterii supradicti²⁶⁴ olim Sancte Eulalie de Campo iamdictis domine priorisse et conventui Predicatricum assignati, introduxit singulas sorores dicti monasterii Sororum Predicatricum intus monasterium supradictum, prout superius scripte sunt, et postremo iamdictam dominam Elicsendem de Togoriis, priorissam predictam, cui tradidit claves omnes²⁶⁵ dicti monasterii et officinarum eiusdem. Que quidem domina priorissa ipsas accipiens claves intus dictum monasterium se recepit et a parte

257. Segueix ratllat iunii.

258. Segueix ratllat humil.

259. confestim, sic al ms.

260. Segueix ratllat prio.

261. Segueix ratllat sin.

262. Segueix ratllat ibus.

263. Segueix ratllat tra exeundes.

264. Segueix ratllat i.

265. Segueix ratllat tam.

interiori clausit ianuas²⁶⁶ portalis predicti monasterii iamque dicti cum vecte et clavi²⁶⁷ earumdem ianuarum; et remanserunt intus idem monasterium recedentibus ab hic omnibus qui ibidem advenerat causa videndi introitum²⁶⁸ ipsarum dominarum priorisse et sororum predicatarum²⁶⁹ intus monasterium supradictum.

Dum autem iamdictus reverendus dominus Abbas dicti monasterii / [75] Populeti, Commissarius Apostolicus prenarratus, introduceret iamdictas dominam priorissam et sorores monasterii supradicti Predicatricum intus dictum monasterium Sancte Eulalie eis assignatum, affuerunt ibidem venerabiles et religiosi fratres Bartholomeus Berengarius de Vall-labrera et Petrus Çaydi, conventuales dicti monasterii Sancte Anne dicte civitatis Barchinone, nominibus eorum propriis, ut dixerunt, et ut procuratores, yconomi et actores per dictum dominum priorem et conventum²⁷⁰ eiusdem monasterii Sancte Anne constituti, nominibus predictis dixerunt iamdicto domino Abbati, Commissario supradicto, quod ipsi protestabantur²⁷¹ eisdem nominibus quod propter introductionem predictam non fieret eis ore iudicium in domibus que erant ad latus dicti monasterii versus plateam Sancte Anne et meridiem, que domus pertinebant monasterio supradicto Sancte Anne et non erant nec fuerunt de pertinentiis ipsius monasterii, ubi introducebantur, nec consentiebant alias dicte introductioni, petentes inde fieri eis et suis principalibus unum et plura publica instrumenta, salvato eis quod predicta possent latius in scriptis dare et offerre. Et confestim dictus dominus Abbas, Commissarius qui supra, dixit quod non consentiebat predictis, nisi darent et offerrent ea in scriptis. / [76]

3. APÈNDIX DOCUMENTAL. DOCUMENTS NOTARIALS REFERENTS AL PROCÉS

1

1420, agost 27. Santa Maria Major, Roma

El papa Martí V, dóna llicència a l'Abat de Poblet, Juan Martínez de Mengucho, a petició dels Reis d'Aragó Alfons i Maria, per a que faci efectiu el desig del prior i canonges del monestir de Santa Eulàlia del Camp, alias dels Sachs, de la ciutat de Barcelona, de l'orde de Sant Agustí, d'anar al monestir de Santa Anna del Sepulcre del Senyor, de la ciutat de Barcelona, de l'orde de Sant Agustí, i viure conjuntament amb els frares d'aquest monestir. Mana també que faci efectiu el desig de les monges del monestir de Sant Pere Màrtir de la regla de l'orde dels Frares Predicadors, d'anar al monestir de Santa Eulàlia. El monestir de Sant Pere Màrtir és considerat petit i insuficient i indigne de les monges, la majoria filles de nobles i cavallers. Disposa que els béns immobles del monestir de Sant Pere Màrtir siguin venuts i destinats a usos profans, tret de l'església i el cementiri, i que les monges facin efectiva al prior de Santa Eulàlia una pensió de 400 florins. I aquestes rebin una pensió de 300 florins sobre els béns del monestir de Santa Anna del Sant Sepulcre.

Commissio

266. Segueix ratllat m.

267. Segueix ratllat eius.

268. Segueix ratllat in monasterium.

269. Segueix ratllat in in.

270. Segueix ratllat dicti monasterii.

271. Segueix ratllat ej.

Martinus,²⁷² episcopus, servus servorum Dei, dilecto filio Abbati monasterii Populeti, Terracoenensis diocesis, salutem et apostolicam benedictionem. Apostolice Sedis providentia circumsperta, votis personarum ecclesiasticarum presertim sub regulari observantia divinis laudibus deditarum, ut proinde quietius Altissimo famulentur, annuit easque favoribus et gratiis prosequitur opportunis. Sane, sicut exhibita nobis nuper pro parte carissimi in Christo filii nostri Alfonsi, Regis, et carissime in Christo filie nostre Marie, Regine Aragonum, coniugum illustrium, petitio continebat quod dilecti filii prior et canonici monasterii Sancte Eulalie de Campo, alias *dels Sachs* civitatis Barchinone nuncupati, per priorem soliti gubernari, ordinis Sancti Augustini, desiderant de eodem monasterio ad domum Sancte Anne Sepulcri Dominici civitatis et ordinis predictorum se transferri, ibique unacum eiusdem / [4] domus priore et fratribus sub eorum regulari habitu virtutum Domino famulari. Quodque, attento quod monasterium monialium Sancti Petri Martiris Barchinone sub regula ordinis Fratrum Predicatorum viventium, in suis edificiis adeo strictum est et angustum quod ipsius, per priorissam gubernari soliti, priorissa et sorores seu moniales, quarum quamplures de nobili et etiam militari genere procreate existunt, nequeunt inibi, prout desiderant, Domino famulari, et secundum generis sui decentiam pro sua mora locum habere competentem, eadem priorissa et sorores cupiunt de eodem monasterio Sancti Petri ad ipsum monasterium Sancte Eulalie²⁷³ eis pro sua mora quamplurimum utile et accomodum, si priorem et canonicos supradictos ad domum transferri contingat antedictam et prefatum monasterium Sancte Eulalie eisdem priorisse et sororibus in monasterium concedatur.

Quare pro parte Regis et Regine ac prioris et priorisse canonicorum et sororum predictorum nobis fuit humiliter supplicatum ut prefatis priori et canonicis de monasterio Sancte Eulalie predicto cum ornamentis, vestimentis, libris, calicibus, reliquiis, reliquiariis, iocalibus et aliis bonis, mobilibus et immobilibus, ac iuribus universis dicti monasterii, eidem domui applicandis et appropriandis, ad ipsam domum transeundi et inhibi habitum per canonicos et fratres eiusdem domus gestari solitum recipiendi²⁷⁴ et professionem expressam per fratres dicte domus emitti solitam emittendi, et in eo perpetuo remanendi, necnon priorisse et sororibus predictis dictum monasterium Sancte Eulalie cum ecclesia, clauistro, cimiterio, refectorio, dormitorio,²⁷⁵ domibus et ortis suis et aliis officinis in earum monasterium assumendi et instituendi et ad illud transeundi ac in eo perpetuo remanendi. Necnon monasterium Sancti Petri, eius ordine in illo suppresso, ipsius solum cum eius domibus, edificiis ac ortis ad earum utilitatem ac comodum in prophanos usus vendendi et alienandi ac pretium et pretia inde habitura in earum ac dicti / [6] monasterii Sancte Eulalie utilitatem, et alias, prout eis pro bono sue translationis huiusmodi videbitur, convertendi licentiam concedere, necnon quadringentorum per priorissam et sorores super earum suique monasterii sic de novo per eas assumendi priori monasterii quo adiunxerit vel donec sibi de aliqua dignitate aut alio beneficio ecclesiastico, cuius fructus, redditus et proventus tanti annui²⁷⁶ valoris illam vel illud pro tempore obtinenti et in ea vel eo non residenti vel pensione consilimis aut maioris valoris provisum fuerit, et priorisse ac sororibus predictis, ut huiusmodi quadringentorum comodius solvere valeant trescentorum florenorum auri de Aragonia interim vel quamdiu dictorum quadringentorum florenorum solvere tenebuntur per²⁷⁷ priorem eiusdem domus et fratres eiusdem domus solvendas pensiones annuas super eiusdem domus Sepulcri Dominici fructibus, redditibus et proventibus concedere, constituere et assignare et alias in premissis opportune providere de benignitate apostolica dignemur.

272. Al marge esquerre Clausum traditum per me Salvatorem Coll priorem.

273. eis pro sua mora... Sancte Eulalie interlineat.

274. et inhibi ... recipiendi interlineat.

275. Dormitorio, al ms dormitorio.

276. Annu, al ms anui.

277. Segueix ratllat ips.

Nos igitur ipsorum priorisse et sororum ac prioris monasterii et canonicorum predictorum votis in hac parte favorabiliter annuentes, volentesque eos favoribus prosequi gratiosis, ac de premissis certam notitiam non habentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, discretioni tue, de qua in his et aliis specialem in Domino fiduciam obtinemus, per apostolica scripta comittimus et mandamus quatenus, vocatis quorum interest et aliis qui fuerint evocandi, de premissis omnibus et eorum / circumstantiis universis auctoritate nostra te diligenter informes, et si per informationem huiusmodi ea reppereris veritate fulciri et tibi utile et salubre videatur, quod huiusmodi licentia concedatur et alia premissa fiant. Super quibus tuam conscientiam oneramus prefatis priori monasterii, canonicis ac priorisse et sororibus huiusmodi licentias auctoritate nostra largiaris. Necnon ornamenta, cruces, vestimenta, libros, calices, reliquias, reliquiaria, iocalia et alia bona, mobilia et immobilia, predicti monasterii Sancte Eulalie cum²⁷⁸ omnibus iuribus et pertinentiis suis dicte domui Sepulcri Dominici et mense conventuali eiusdem auctoritate predicta appropries et applies, ipsumque monasterium Sancte Eulalie cum²⁷⁹ eius ecclesia claustro, reffectorio, dormitorio, domibus, officinis atque ortis in ipsarum priorisse et sororum, ac earum que in ipso succedent, monasterio²⁸⁰ eis constituas et assignes. Et insuper pensiones predictas prefatis priori monasterii ac priorisse et sororibus ipsis, ut premittitur, annis singulis in terminis per te deputandis integre persolvendas eadem auctoritate concedas, constituas et assignes easque facias priori et priorisse et sororibus predictis²⁸¹ integre persolvi. Necnon quecumque alia que circa premissa et ea concernentia utilia ac accomoda videris,²⁸² iuri tamen non obviantia, statuas et ordines, prout tibi videbitur expedire, proviso tamen quod ecclesia et cimiterium dicti monasterii Sancti Petri ad prophanos usus, velut hereditas, nullatenus transferantur, contradictores per censuram ecclesiasticam appellatione postposita compescendo, non obstantibus constitutionibus apostolicis ac statutis et consuetudinibus monasteriorum et domus Sepulcri Domini ac ordinum predictorum, etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quacumque firmitate alia roboratis, ceterisque contrariis quibuscumque, seu si priori et conventui dicte domus Sepulcri Dominici ac priorisse et sororibus predictis vel quibusvis aliis communiter vel divisim, a Sede Apostolica indultum existat quod interdicti, suspendi vel excommunicari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi²⁸³ mentionem.

Datum Rome, apud Sanctam²⁸⁴ Mariam Maiorem, VI kalendas septembris, pontificatus nostri anno quarto.

2

[1421]. Barcelona

La Reina Maria presenta a fra Joan, Abat de Poblet, delegat papal o Comissari, la butlla papal per a que es porti a terme la unió del monestir de Santa Eulàlia del Camp, anomenat dels Frares del Sach, amb el monestir de Santa Anna del Sant Sepulcre de la ciutat de Barcelona, i el trasllat de la comunitat del monestir de les monges Predicadores o Predicadoreses. Mana que es faci efectiu el trasllat i la unió en un temps molt breu. Mana també que Gabriel Canyelles, notari de la ciutat de Barcelona, posi en escrit tot el

278. Segueix ratllat dicte.

279. Segueix ratllat omnibus iuribus et pertinentiis suis.

280. Monasterio, escrit damunt monasterium ratllat.

281. predictis interlineat.

282. videris escrit al marge esquerre.

283. huiusmodi repetit al ms.

284. Segueix ratllat Petrum.

que ha estat concordat sobre els dits trasllat i unió i ho faci saber al delegat papal. A més a més, mana que l'Abat de Poblet, delegat papal, vegi personalment i s'informi de tot el que afecta als dits trasllat i unió.

Serenissima domina Regina, ut locumtenens serenissimi domini Regis, domini²⁸⁵ et mariti sui, cupiens²⁸⁶ toto suo consitu nomine predicto et ac inchoata per eundem illustrissimum dominum Regem circa piam translationem²⁸⁷ priorisse et conventus Predicatricum huius civitatis fiendam²⁸⁸ et unionem²⁸⁹ fiendam de priore²⁹⁰ et conventu monasterii vocati de Sacho cum priore, conventu et monasterio Sancte Anne dicte civitatis, et per sanctissimum dominum Papam comissa vobis venerabili Abbati Populeti ad instantiam et supplicationem dicti domini Regis ad debitum²⁹¹ optatumque et preoptatum per illustrissimum dominum Regem Ferdinandum, divine memorie,²⁹² genitorem dicti domini regis, effectum et realem exequutionem perducere, ut tedia, labores et expensse circa et ob dictas translationem et unionem sustenta et sustente diversimode per dictas priorissam et conventum²⁹³ satis²⁹⁴ pauperes, finali et concupita possint consolationem letari et aliorum priorum et conventuum predictorum²⁹⁵ ad finem dictarum translationis et unionis ylares perveniant concupitum. Tamen presenti scriptura presentant vobis venerabili Abbati iamdicto, domini Pape ad hec specialiter delegato, bullam papalem et comissionem predictas, requirens vos pro Deo et quanta potest deprecatur affectione nominibus antedictis, ut recognita per vos dicte comissionis prehambula informatione de omnibus que circa translationes et unionem predictas pridem iam accitata et conventa²⁹⁶ fuere, et de aliis in bulla²⁹⁷ predicta contentis, dictas translationes et unionem infra tempus brevissimum ad realem velitis exequutionem deducere et finalem ut sic mandatum papale dictorumque dominorum Regum propositum et ipsius domine Regine affectum²⁹⁸ et voluntas dictorum priorum et conventuum, qui in hoc et ad hoc iam plenissime sunt concordantes, valeant adimpleri.

Et ad informandum vos, delegatum et Commissarium antedictum, domina Regina mandat Gabrieli, notario, ut omnia iam concordata et conventa inter dictos priores, priorissam ac conventus predictos circa huius translationes et unionem in vestro posse exhibeat, ponat et mittat, que clare vos de predictis omnibus informabunt.²⁹⁹ Que omnia requirit continuari post dicte bulle presentationem.

Necnon requirit ut ad dicta monasteria personaliter accedatis et signanter ad monasterium Predicatricum, ut inde necessitatem dicte translationis et illarum paupertatem et habitationum carentiam oculariter videatis, et de aliis omnibus necessariis ad predicta vos breviter velitis informare. / Predictas translationem et unionem realiter exequendo,³⁰⁰ offert quidem eadem serenissima domina Regina vobis dicto venerabili Abbati et delegato prestare in omnibus et singulis circa hec per vos exequendis usque ad finalem conclusionem omnium, suum

285. Segueix ratllat sui sui.

286. Segueix ratllat prosequi.

287. Segueix ratllat monasterii abbati.

288. Segueix ratllat per super.

289. Segueix ratllat ex causa.

290. priore interlineat.

291. Segueix ratllat ac.

292. divine memorie interlineat.

293. Segueix ratllat que.

294. Segueix ratllat paper.

295. Segueix ratllat adeptu.

296. et conventa escrit al marge esquerre.

297. Segueix ratllat con.

298. Segueix ratllat impleatis.

299. Segueix ratllat ver.

300. realiter exequendo interlineat.

auxilium et iuvamen, si quis in predictis implendis et exequendis vobis inhobediens³⁰¹ tanti boni fuerit perturbator.³⁰²

Mandans vobis notario ut de hiis omnibus instrumenta conficiatis publica et ad partem conficiatis, et eidem domine Regine nominibus predictis tradatis publicum instrumentum.³⁰³

3

[1421. Barcelona]

Segons la comissió apostòlica el Comissari donarà llicència al convent dels canonges de Santa Eulàlia del Camp per a llur trasllat i unificació amb el convent de Santa Anna del Sant Sepulcre. Que tots els ornaments, creus, vestits, llibres, calzes, relíquies, joies i altres béns, mobles i immobles, els drets, pertinences, beneficis i rendes passin al convent i mensa conventual del monestir de Santa Anna del Sant Sepulcre. Que es doni llicència a les monges del monestir de Sant Pere Màrtir per tal que es traslladin al monestir de Santa Eulàlia. Que el monestir de Sant Pere Màrtir, el seu sòl amb les cases, edificis i horts puguin ser venuts. Que el monestir de Santa Eulàlia amb tots els seus béns passi al convent de les monges de Sant Pere Màrtir. Que s'assigni a Ramon de Casanova, prior de Santa Eulàlia, una pensió anual de 400 florins, que han de pagar les monges de Sant Pere Màrtir. Que concedeixi una pensió anual de 300 florins a les monges de Sant Pere, que hauran de pagar el prior i els frares de Santa Anna. Que es faci la renúncia per part del prior de Santa Eulàlia. Que atengui qui donarà l'hàbit als canonges de Santa Eulàlia amb el trasllat de la creu.

Iuxta comissionem apostolicam sunt fienda per reverendum dominum Commissarium sequentia

[1] Primo, quod largiatur licentiam priori et conventui canonicorum sive ipsis canonicis monasterii Sancte Eulalie se transferendi et traseundi³⁰⁴ ad domum Sancte Anne, ibique una cum eiusdem domus priore et fratribus sub eorum regulari habitu virtutum Domino famulari et professionem expressam emitendi et in eo perpetuo remanendi.

[2] Item, quod ornamenta, cruces, vestimenta, libros, calices, reliquias, reliquiaria, jocalia et alia bona, mobilia et immobilia, predicti monasterii cum omnibus iuribus et pertinentiis suis, officiis et beneficiis et *rendes e drets de aquell*³⁰⁵ dicte domui Sepulcri Dominici et mense conventuali eiusdem appropriet et applicet.

Factum fuit die veneris, XI die iunii, anno M^o CCCC^o XXIII°, presentibus *los frares de Poblet qui van ab son mossèn l'Abat*.³⁰⁶

[3] Item, quod largiatur licentiam priorisse et sororibus monasterii Sancti Petri Martiris de eodem monasterio Sancti Petri ad³⁰⁷ monasterium Sancte Eulalie se transferri et ad illud transeundi et in eo perpetuo remanendi.

301. Segueix ratllat at.

302. Segueix ratllat re.

303.

304. transeundi interlineat.

305. officiis et beneficiis et rendes e drets de aquell interlineat.

306. Factum fuit die veneris, XI die iunii, anno M^o CCCC^o XXIII°, presentibus los frares de Poblet qui van ab son mossèn l'abat
nota marginal afectant els dos punts anteriors.

307. Segueix ratllat ipsum m.

[4] Item, ipsum monasterium Sancti Petri Martiris, ordine in illo suppresso, ipsum solum cum domibus, edificis et ortis vendendi *et cetera*.

[5] Item, quod ipsum monasterium Sancte Eulalie cum eius ecclesia, claustro, reffectorio, dormitorio, domibus, officinis aque ortis in ipsorum priorisse et sororum, ac earum que in ipso succedent, monasterium eis constituat et assignet³⁰⁸ et quod in his interveniat consensus prioris et conventus Sancte Eulalie.³⁰⁹

Factum est.³¹⁰

[6] Item, concedat, constituat et assignet domino Raymundo de Casanova, priori nunc dicti monasterii Sancte Eulalie de Campo, annuam pensionem quadringentorum florenorum persolvendam per priorissam et sorores dicti monasterii, de novo per eas assumendi, per terminos statuendos. Et hoc fiat expensis priorisse et conventus.

[7] Item, concedat, constituat et assignet priorisse et sororibus pensionem annuam trescentorum florenorum solvendam eis per priorem et fratres domus Sancte Anne. Et hoc expensis prioris et fratrum.

Factum est.³¹¹

[8] Item, fiat renuntitatio per priorem Sancte Eulalie et attendatur si renunciabit in manibus domini Commissarii, qui secundum comissionem habet ipsum transferre. Et non fit ibi mentio de renuntiatione. Aut renunciabit in manibus domini episcopi Barchinone.

Factum est in manibus domini Abbatis.³¹²

[9] Item, attendatur quis dabit³¹³ habitum canonicis Sancte Eulalie cum translatione crucis.

Factum est per priorem.³¹⁴ /

[10] Quod³¹⁵ assignatio censualium mortuorum continetur in secunda scriptura eorum.

Signatures:

Frater Johannes Besora, Anthonius Vitalis, Raymundus Terrats, Petrus Çaydi, Simon Bru, Raymundus Jalbert, Petrus Ros.

4

1421 Abril 21, 26, 28; Maig 9, 10. Barcelona

Capítols convinguts entre les parts sobre el trasllat i unió del monestir de Santa Eulàlia del Camp de Barcelona al monestir de Santa Anna de la mateixa ciutat i el trasllat del convent de les monges Predicadores o Predicadoreses al convent de la plaça de Santa Anna, dit monestir de Montsió o dels Sachs.

308. Segueix ratllat precedente transportatione fienda.

309. Segueix ratllat item quod.

310. Factum est escrit al marge esquerre.

311. Factum est, escrit al marge esquerre.

312. Factum est in manibus domini abbatis, escrit al marge esquerre.

313. Al ms dabitum.

314. Factum est per priorem, escrit al marge esquerre.

315. Quod, interlineat escrit sobre consualis ratllat.

S'estableix una pensió de 400 florins a pagar al prior de Santa Eulàlia per la renúncia al seu priorat. Es pagaran al prior les despeses pel conreu de les vinyes. Les despeses per butlles, pel procés i altres messions per tal renúncia fins a la possessió d'una nova dignitat aniran a càrrec de les monges Predicadores. El dit prior retindrà els lluïsmes i altres drets a ell pertanyents abans de la renúncia. En cas de conflicte, s'imposarà l'autoritat dels Consellers de la ciutat de Barcelona.

Per tal que la unió per nostre Sant Pare faedora, a suplicació del senyor Rey e de la senyora Reyna, dels canonges del convent del monastir de Sancta Eulàlia del Camp de Barcelona al convent del monastir de Sancta Anna de la dita ciutat, e la mutació després faedora del convent de les dones Preycadoresses de la dita ciutat del lloch on vuy són en lo monastir, lo qual los dits canonges han e posseeixen en la plaça de Sancta Anna, vulgarment appellat monastir de Montision o dels Sachs, pus fàcilment venguen a lur degut acabament, són convenguts entre les parts devall escrites, tractats e concordats los capítols següents:

[1] Primerament que la prioressa e convent de les dites dones Preycadoresses ab auctoritat de lur principal superior e ab confirmació apostolical donen constitució e assignen a l'honorable e religiós Ramon de Casanova, vuy prior del dit monestir de Sancta Eulàlia, lo qual per rahó de les dites unió e mutació haurà a renunciar al dit seu priorat, pensió annual de quantitat e summa de CCCC florins d'or d'Aragó de just pes e bona ley, per los quals li assignen los censals que a ells fa lo reverent archabisbe de Tarragona e lo General de Catalunya e altres bons censals dels millors que hagen tro a la quantitat dessús dita habedors e rebedors per lo dit mossèn Ramon de Casanova quescons anys de vita sua, tro a tant quel dit nostre Sant Para hage proveït al dit mossèn Ramon de alguna dignitat de l'orde de Sant Agustí, valent en portans CCCC florins anuals, en alguns dels bisbats de Barcelona, de Vich o de Leyda e no en alguns altres qualsevol bisbats sinó los exposats aquí. Però de les dites dignitats són exceptades, e lo dit mossèn Ramon excepte, lo priorat de Manleu, lo priorat de Luçà, lo priorat de Riu de Peres, lo priorat de Sent Rulff de Terraça, la pabordia de Caselles e la pabordia de Sent Pere dels Arquells. Mas totes altres dignitats del dit orde constituïdes dins alguns dels dits bisbats de Barcelona, Vich o Leyda haie acceptar lo dit Ramon, posat que in portans no valguessin los dits CCCC florins, pus li sie fet compliment e a aquells, segons dessús se conté.³¹⁶

[2] Item, que les bulles e procés de tals provisió o provisions, e totes les altres messions tro a consaguïda per lo dit mossèn Ramon possessió pacífica de tal dignitat, se hagen haver e fer de despeses pròpies de les dites prioressa e convent de Preycadoresses, exceptada la vagant pertanyent a pagar al dit mossèn Ramon de Casanova per rahó de provisió a ell faedora de alguna dignitat, la qual vagant haie a pagar lo dit mossèn Ramon del seu propi. Però si per qualsevol cas lo dit mossèn Ramon³¹⁷ tramudant de tal dignitat,³¹⁸ què serie stat proveït a alguna altre, que en aquest cas les dites prioressa e convent de les Preycadoresses haïen e sien tengudes pagar al dit mossèn Ramon la dita vagant que haurie pagada per rahó de la primera provisió a ell, segons dit és, faedora.

[3] Item, que les dites assignació e confirmació de pensió, que les dites prioressa e convent faran al dit Ramon, facen ab evicció en tot cas e ab ob-/ligació dels dits censals e dels altres béns del dit monastir, e ab intimacions e metiment de possessions e liurament de cartes, e ab pacte exprès, que en cas de luycions los preus dels dits censals se hagen a convertir en altres censals segons a coneixença del dit mossèn Ramon e de la prioressa e convent seu dessús dits. E faran compliment cascuns anys dels dits CCCC florins, si los censals compradors no-y bastaven e la quantitat e preus de aquells. E lo dit mossèn Ramon dessús dit, haüt compliment totes les dites

316. Terraça ... se conté interlineat.

317. ere interlineat.

318. de interlineat.

coses, convé e promet que consentirà, e ara per lavors consent, a les dites unió e mutació e renunciarà al dit priorat e a tot dret a ell pertanyent en aquell e vendes e béns de aquell, retenguts ves ell tots béns seus propis per ell adquirits del dia que hagué possessió del dit monastir tro al dia que farà la dita renunciació.

[4] Item, més anant se reté lo dit mossèn Ramon tots luysmes, fadigues e altres qualsevol drets pertanyents o pertanyer podents a ell per rahó de qualsevulla contractes o alienacions, fets e fermats en poder de notari ans del dia de la dita renunciació per ell fahedora de qualsevol propietats que-s tenguen per lo dit monastir, en los quals contractes la ferma del dit prior per rahó de senyoria sia necessària, posat que les dites cartes se presentassen après feta per ell la dita renunciació, ratès encare tots derretatges o rendes e altres qualsevol drets e emoluments deguts e degudes e a ell pertanyents e pertanyer devents per quelsevol rahó del temps que serie passat tro al jorn de la dita resignació.³¹⁹

[5] Item, encara més és convengut que lo dit mossèn lo prior de Sancta Anna sie tengut a resarcir, tornar e pagar realment e de fet al dit mossèn Ramon de Casanova totes messions e despeses per ell fetes així en podar, cavar, magencar, levar e venemar les vinyes del dit monestir, com en lo striar e recollir lo vi en lo seller de aquell, *pro rata temporis* que la dita renunciació se farà per lo dit mossèn Ramon, declarat emperò que lo dit mossèn Ramon haie e sie tengut pendre en compte e sort de paga tot ço que ell, ans de la dita renunciació, haurie reebut o despès de les dites vinyes e convertit en son ús o del dit monestir. E no resmenys sie tengut lo dit mossèn Ramon leixar literament e sens algun contrast tot lo vi, sermens e altres coses que de les dites vinyes seran stats per ell reebuts o en lo dit temps de la dita renunciació seran atrobats en lo seller, e altres cases del dit monestir. E si per ventura lo dit mossèn Ramon, prior, haurà venut tot lo vi o partida de aquell en lo temps de la dita renunciació, que los preus e quantitats de aquell haie e sia tengut pendre en compte *pro rata* de les dites despeses. E si més era la quantitat dels preus de tal vi venut, que les dites despeses per ell fetes en les dites vinyes dins aquell any que es farà la dita renunciació, per ço que més anant hi serà, haie e sie tengut tornar e liurar realment e de fet al dit mossèn lo prior de Sancta Anna sens algun debat e contradicció fetes la unió e mutació desús dites. / E ara per lavors consent a les dites unió e mutació e renunciarà al dit priorat a ell pertanyent en aquell, e rendas e béns de aquell, retenguts ves ell tots béns seus propis per ell adquirits del dia que hage possessió del dit monestir tro al dia que farà la dita renunciació, si emperò talls béns seran stats adquirits per ell *intuitu sue persone* e no seran stats per ell assignats *tacite vel espresse* a ús e servey de la *Ecclesia* o del dit monestir o de algunes cases offecines de aquell.

[6] Item, més anant se reté lo dit mossèn Ramon tots luysmes, mitgs-luysmes, fadiges e altres quallsevoll drets pertanyents o pertanyer podents a ell per rahó de qualsevulla contractes, alienacions fets e fermats en poder de notari ans del dia de la renunciació per ell faedora de quallsevoll propietats que-s tengen per lo dit monestir, en los quals contractes la ferma del dit prior per rahó de senyoria sie necessària, posat que les dites cartes se prestassen après un mes après feta per ell dit Ramon la dita renunciació. Si enperò sens spay de un mes après feta per lo dit mossèn Ramon la dita renunciació, talls cartes e contractes seran presentades³²⁰ *cum propter calamum detur laudimium*, los luysmes de tals contractes pertanyents per rahó de la ferma del senyor, sien guanyats al dit prior de Sancta Anna, qui faria les dites fermes.

[7] Item, encara més és convengut que lo dit mossèn lo prior de Sancta Anna sia tengut a resestir, tornar e pagar realment e de fet al dit mossèn Ramon Casanova totes messions e despeses per ell fetas així en podar, cavar, mejencar, levar e veremar les dites vinyes del dit monestir, com en

319. Al marge esquerre ratllat que sien especificats per tolre dubtes e qüestions.

320. en altre manera, hi passat lo dit mes, altres cartes eran presentades escrit al marge esquerre.

stoyar e recollir lo vi en lo celer de aquell *pro rata temporis* que la dita renunciació se farà per lo dit mossèn Ramon, declarat emperò que lo dit mossèn Ramon, prior, aye e sia tengut pendra en comptes e sort de paga tot ço que ell ans de la dita renunciació auria rabut o despès de les dites vinyes o convertit en son ús o del dit monestir. E no resmenys sia tengut lo dit mossèn Ramon leixar liberament e sens algun contrast tot lo vi, serments e altres coses que les dites vinyes o convent en son ús o del dit monestir. E no resmenys sia tengut lo dit mossèn Ramon leixar liberament e sens algun contrast tot lo vi, sermens e altres coses que les dites vinyes seran estats per ell rabuts o en lo dit temps de la dita renunciació seran atrobats en lo celer e altres cases del dit monastir. E si per ventura lo dit mossèn Ramon, prior, aurà vanut tot lo vi o partida de aquell en lo temps de la dita renunciació, que los preus o quantitats de aquell age e sia tengut penre en compte *pro rata* per les dites despeses. E si més era la quantitat dels preus de tal vi vanut, que les dites despeses per ell fetas en les dites vinyes aquell any que's farà la dita renunciació, que ço que més anant hi serà, haya e sia tengut tornar e liurar realment e de fet³²¹ mossèn lo prior de Sancta Anna sens algun debat e contradicció, fetas la unió e mutació desús dites.

[8] E per tall con los dits canonges³²² del dit convent de Sancta Eulàlia del Camp, ab tots los drets, béns e rendas, officis e beneficis e joyes de aquell monestir, feta la dita unió, seran transportats, transladats e mudats en lo monestir de Sancta Anna desús dit, e per consegüent tractat³²³ e concordat que lo dit mossèn lo prior de Sancta Anna, après feta la dita unió o per ell presa possassió de les rendas, béns e drets del dit monestir, aüda e rabuda per ell e son convent la quantitat, le quall ans de totes cosas ha ésser al dit convent dels³²⁴ canonges de Sancta Eulàlia adjudicada per los honorables Consells de la dita ciutat en compensació e satisfacció del dit lur manastir, lo quall leixan e lo quall a ésser donat a les dites dones³²⁵ per lur / habitació, la qual quantitat hauran a pagar les dites dones e no abans haie e sie tengut assignar a les dites prioressa e convent de les dites dones de les rendes del dit monestir de Sancta Eulàlia començant a aquell cap de algun terme, ço és, de Nadal, Carnestoltes, Pascha *et cetera*, que elles volran elegir, e continuant arreu sens algun mijà lo capbreu del dit monestir de Sancta Eulàlia, fins en quantitat de ·CCC· florins d'or d'Aragó de bona ley e just pes, havedors e reebadors en nuda percepció tant de temps com durarà la dita responsió de ·CCCC· florins per elles faedora a dit mossèn de Casanova o no més anant.

E la dessús dita assignació a les dites dones faedora de les dites rendes farà lo dit mossèn lo prior de Sancta Anna en la manera e temps dessús dits et ab evicció e altres obligacions, clàusules e promissions necessàries e oportunes, sens però algun liurament de cartes e contractes de les propietats sobre què tals rendes se pendran, com sia justa cosa que stigen e romanguen vers lo dit monestir de Sancta Anna, a qui s'esguardarà en tal cas la propietat de les dites rendes e les fermes per rahó de senyoria, si donchs no eren censals morts. E si n'havie de aquells, haien a liurar les cartes a les dites prioressa e convent en la manera que elles han a dar al dit Mossèn Ramon.

[9] Encara més, és convengut e concordat entre les dites parts que,³²⁶ si per ventura entre elles are e per anant ere e-s engendrave alguna qüestió, debat o altercació en e per rahó dels presents capítols e de les coses contengudes en aquells, que tal qüestió, debat o altercació puxen e haien a levar, sedar, tolre e declarar, sens scriptura e altre figura de juy, tota malícia repellida, los honorables Consellers de la dita ciutat de Barchinona, qui ara són e d'aquí anant seran, a declaració e determinació dels quals prometen les dites parts star, obtemperar e no contradir

321. al dit interlineat.

322. Al ms canoges interlineat.

323. Segueix ratllat avengut.

324. Al ms del.

325. Dones, interlineat sobre preycadoresses ratllat.

326. Segueix ratllat per anant.

per alguna rahó sots la pena devall contenguda, excepte però lo dit mossèn Ramon, del present poder que·ls dits honorables Consellers no puxen declarar ara o en esdevenidor que ell haie ne sie tengut pendre ne acceptar alguna de les dignitats següents, ço és, lo priorat de Manleu, lo priorat de Luçà, lo priorat de Riu de Peres, lo priorat de Sent Rulff de Tarraça, la pabordia de Caselles e la pabordia de Sant Pere dels Arquells,³²⁷ alguna de les quals dignitats lo dit mossèn Ramon en alguna manera no acceptarie.

E los presents capítols e totes e sengles coses contengudes en aquells convenen e prometen / les dites parts e cascuna de aquelles, ço és, cascuna d'elles, tant com a elles se pertanguen, tenir, complir e observar sots pena de II^m florins d'or d'Aragó, de la qual pena tantes vegades com serà comesa sie enanyada la terça part a la part obedient, e la terça part a la obra del mur de la ciutat, e l'altre terça part a l'official que·n farà exequició. Volents e consintints les dites parts que per aquests capítols no sie fet preiudici a altres³²⁸ qualsevol capítols o pactes fets e fermats entre ells en e sobre o per rahó de les dites unió e mutació, esmena o compensació per les dites dones fahedora per rahó del dit monestir, segons dit és, ans cascuns dels dits pactes e obligacions da-gen fetes stiguen en lur força e valor.

E que dels presents capítols sien fetes tantes cartes com a cascuna de les dites parts sien necessàries ab totes promissions,³²⁹ obligacions, submissions, renunciacions, sacraments e altres clàusules e cauteles necessàries e útils, a coneguda del notari, del present contracte la substància no mudada.

Die veneris, IX^a madii, anno M^o CCCC^a XXI°

Frater Galcerandus Maçot, locumtenens prioris, infirmantis.

Frater Johannes Maçana.

Frater Matheus Ferdinandi.

Frater³³⁰ Anthonius Cases.

Testes: venerabiles Iohannes Darrús, regni Navarre, Francischus Joventeny, presbiter Barchinone, et Petrus de Feliu, presbiter Barchinone, et Bernardus Triter, cochus dicti M[...].

Die sabbati, X madii, M^o CCCC^a XXI°

Testes firme dicti honorabilis Raymundi de Casanova, qui firmavit et iuravit die lune XXI^a aprilis, anno a nativitate Domini M^o CCCC^o XXI°: Iohannes Colom, civis Barchinone, et Anthonius Livera, clericus tonsuratus Barchinone, comorans cum dicto reverendo Raymundo.

Die lune, XXVIII^a die dicti mensis aprilis [1421] firmavit et iuravit domine priorissa et conventus infrascripte:

Sor Elicsenda Togores, priorissa. Sor Constancia Alquissimina, subpriorissa. Sor Subirana Berguesa. Sor Clara Luçera. Sor Mandina de Hostalrich. Sor Sibilia de Pallars. Sor Elionor de Pallars. Sor Marina Martíniç. Sor Constança Terrach. Sor Iohanna de Mallenchs. Sor Violant de Clariana. Sor Eulàlia çes Corts. Sor Eulàlia Cervera, Sor Pericona Picanyes.

Testes: Pere Mathes, sartor, Berengarius Serra, fusterius, Pere Moges, maior dierum.

327. Segueix ratllat les q.

328. no sie fet preiudici a altres interlineat.

329. Segueix ratllat a la.

330. Segueix ratllat math.

Testes firme domini prioris Sancte Anne, qui firmavit et iuravit die sabbati, XXVI^a dicti mensis aprilis: Discretus Franciscus Joventeny, presbiter, Dominicus Benedicti, clericus Dertusensis diocesis.

Anthוניus Vitalis, sacrista, Petrus Çaydi, hospitalarius, Simon Bru, infirmarius, Raymundus Jauberti.

Testes: discretus Bernardus Guisés, vicarius ecclesie dicti monasterii, et Petrus Galí, parrochie Sancti Salvatoris de Polinyano.

Die sabbati, X^a madii, consentiit venerabilis Bartholomeus Segura, prior Sancti Petri de Cubellis, salvis prerrogativis sui prioratus.

Testes: Bernardus Splugues, notarius, et Matheus de [..].

5

1421 Abril 21, 26, 28; Maig 9, 10. Barcelona

Ramon de Casanova, prior del monestir de Santa Eulàlia del Camp, de l'orde de Sant Agustí, Joan de Prats, prior del monestir de Santa Anna, de l'orde del Sant Sepulcre, i Elisenda de Togores, priora del monestir de Sant Pere Màrtir de l'orde de Predicadores o Predicadores i les monges del dit convent, consenteixen i accepten els capítols sobre la unificació i el trasllat de llurs monestirs, que es troben en poder dels Consellers de Barcelona. Com llurs priors, el mateix fan i acorden els canonges de Santa Anna i els canonges de Santa Eulàlia, i també el prior del priorat de Sant Pere de Cubells que depèn del monestir de Santa Eulàlia del Camp.

In nomine Domini, amen. Universis et singulis presentis seriem inspecturis pateat evidenter quod ego Raymundus³³¹ de Casanova, prior monasterii Sancte Eulalie de Campo Barchinone, siti in platea Sancte Anne civitatis Barchinone, ordinis Sancti Augustini, ex una parte; et ego frater Johannes³³² de Pratis, prior monasterii Sancte Anne dicte civitatis, ordinis Dominici Sepulcri, ex parte altera; et nos Elicsendis³³³ Togores, priorissa, soror Constancia Alquissimina, subpriorissa, soror Subirana Berguesa, soror Clara Luçana, soror Arnaldina de Hostalricho, soror Sibilia de Pallars, soror Elionor de Pallars, soror Marina Martiniç, soror Constancia Tarrach, soror Johanna de Mallenchs, soror Violant de Clariana, soror Eulalia çes Corts, soror Eulalia Cervera et soror Periconia Picanyes, sorores monasterii Sancti Pertri Martiris,³³⁴ Predicatricum dicte civitatis Barchinone, convocate³³⁵ ad sonum campane et de mandato domine priorisse et congregatae intus capitulum nostri monasterii supradicti et ibidem pro infrascriptis capitulum tenentes, facientes et celebrantes, ex alia partibus, gratis et ex certis nostri dictarum partium scientiis, confitemur et recognoscimus alterutra pars nostrum alterutri ad invicem quod de et super infrascriptis fuerunt inter nos dictas partes, concordata,³³⁶ inhita et conventa capitula infrascripta et omnia et singula que in eis continentur.

Quorum capitulorum tenor talis est: *Per tal que la unió et cetera. Inserantur.*

331. Damunt el nom dues ratlletes per a indicar la ferma i l'abreviatura iur per a indicar el jurament.

332. Damunt el nom dues ratlletes per a indicar la ferma i l'abreviatura iur per a indicar el jurament

333. Damunt la resta de noms de les monges: Constancia, Subirana, Clara, Arnaldina, Sibilia, Elionor, Marina, Constancia, Johanna, Violant, Eulalia, Eulalia, Periconia, les dues ratlletes de la ferma i l'abreviatura iur per a indicar el jurament.

334. ordinis interlineat.

335. Segueix ratllat et congregatae.

336. Segueix ratllat et.

Et ideo nos dicte partes laudantes, aprobantes, ratificantes et confirmantes capitula supradicta omnia et singula in eisdem contenta, prout melius et plenius superius continentur, convenimus et promittimus alterutra pars nostrum alterutri ad invicem quod contenta in eisdem capitulis³³⁷ faciemus, tenebimus, complebimus et servabimus, prout superius sunt inserta. Et contra ea vel aliqua de eisdem non faciemus vel veniemus iure aliquo sive causa, sine omni videlicet dilatione, excusatione et exceptione et absque omni damno, missione et interesse alterutrius partis nostrum. Quodque restituemus, dabimus et solvemus alterutra pars alterutri ad invicem omnes et singulas missiones, damna et interesse³³⁸ que fient et sustinebuntur culpa alterutrius nolentis complere predicta. Super quibus missionibus, damnis et interesse credatur parti eas facienti plano et simplici verbo, nullo alio probationum genere requisito. Et pro predictis omnibus et singulis complendis et attendendis, tenendis et observandis, obligamus pars parti et nobis ad invicem omnia bona nostra et cuiuslibet nostri³³⁹, habita et habenda. Iurantes sponte per Dominum Deum et eius sancta quatuor Evangelia, manibus cuiuslibet nostrum corporaliter tacta, predicta omnia et singula attendere et complere, tenere et observare et in aliquo non contrafecere vel venire iure aliquo sive causa.

Nos itaque frater Galcerandus³⁴⁰ Maçot, locumtenens dicti honorabilis domini fratris Iohannis de Pratis, prioris dicti monasterii Sancte Anne, pro nunc infirmantis, frater Johannes Maçana et frater Matheus Ferdinandi,³⁴¹ omnes tres canonici Iherosolimitani, et frater Anthonius Cases, omnes quatuor conventuales dicti monasterii Sancte Anne,³⁴² convocati ad sonum campane et congregati hac de causa intus corum ecclesie dicti monasterii et ibidem pro his³⁴³ conventum facientes et celebrantes, cum non simus plures presentes, aliis absentibus a civitate Barchinone, certificati ad plenum de capitulis preinsertis et contentis in eis, sine tamen aliquali preiudicio³⁴⁴ conventus dicti monasterii Sancte Anne, et singulorum eiusdem, et sine aliquali preiudicio³⁴⁵ certorum capitulorum conventorum et in posse honorabilium Consiliarorum dicte civitatis Barchinone existentium, firme facte per dictum dominum priorem nostrum consentimus.

Et assimili nos Anthonius³⁴⁶ Vitalis, sacrista, Petrus Çaydi, hospitalerius, Simon Bru, infirmarius, Raymundus Jauberti, canonici dicti monasterii Sancte Eulalie de Campo Barchinone, convocati ad sonum campane et de mandato dicti domini prioris dicti monasterii Sancte Eulalie³⁴⁷ et convocati in claustro dicti monasterii siti in dicta platea Sancte Anne, ubi erat presens dictus dominus prior, et ibidem conventum facientes et celebrantes, ubi similiter convenerant venerabiles Raymundus Terrat et [...] ³⁴⁸ canonici proxime dicti monasterii in³⁴⁹ predictis non consentientes, ymo expresse contradicentes, sine aliquali preiudicio conventus dicti monasterii et singularium eiusdem et officiorum nostrorum predictorum et capitulorum predictorum in posse / dictorum Consiliarorum existentium, firme predictae facte per dictum dominum Raymundum de Casanova, consentimus.

337. Segueix ratllat bene.

338. Segueix ratllat quas.

339. et cuiuslibet nostri interlineat sobre mobí ratllat.

340. Damunt el nom dues ratlletes per a indicar la ferma i l'abreviatura iur per a indicar el jurament. El mateix damunt la resta de noms dels frares: Iohannes, Matheus, Antonius.

341. Segueix ratllat canon.

342. Segueix ratllat ab.

343. Pro his interlineat.

344. Segueix ratllat ordinantium.

345. Segueix ratllat ordinantium.

346. Damunt el nom dues ratlletes per a indicar la ferma i l'abreviatura iur per a indicar el jurament. El mateix damunt la resta de noms dels frares: Petrus, Simon, Raymundus.

347. dicti monasterii Sancte Eulalie interlineat.

348. Espai en blanc per als noms dels altres frares.

349. Segueix ratllat in his ex.

Ego etiam Bartholomeus Segura, prior prioratus Sancti Petri de Cubellis, dependentis a dicto monasterio Sancte Eulalie de Campo, sine preiudicio supradicto et salvis prerogativis dicti mei prioratus, consentio firme per dictum Raymundum de Casanova facte, ut superius continetur

Actum est hoc Barchinone, diebus, anno et locis infrascriptis.

Sig+num Raymundi de Casanova, prior dicti monasterii Sancte Eulalie, qui hec laudo et firmo et iuro intus hospitium habitationis honorabilis Francisci de Alçamora, licenciati in legibus, quam fovet in dicta civitate in vico vocato de Sancto Honorato, vicesima prima die aprilis, anno a nativitate Domini M^o CCCC^o vicesimo primo, presentibus testibus: venerabili Johanne Colom, cive Barchinone, et Antonio Liura, clerico tonsurato, comorante cum dicto domino Raymundo de Casanova.

Sign+num fratris Johannis de Pratis, prioris monasterii Sancte Anne, qui hec laudo et firmo et iuro intus dictum monasterium Sancte Anne, vicesima sexta die dicti mensis aprilis, presentibus testibus: Francisco Joventeny, presbitero, Dominico Benedicti, clerico diocesis Dertusensis.

Sig+num Elicsendis Togore, priorisse, sig+num sororis Constancie Alquisimina, subpriorisse, sororis Subirane Berguesa, sororis Clare Luçana, sororis Mandine de Hostalricho, sororis Sibillie de Pallars, sororis Elionoris de Pallars, sororis Marine Martiniç.

Sig+na sororis Constancie Tarrach, sororis Johanne de Mallenchs, sororis Violant de Clariana, sororis Eulalie çes Corts, sororis Eulalie Cervera et sororis Perichone Picanyes, predictarum, conventum hac de causa facientium et celebrantium, que hec laudamus, concedimus, firmamus et iuramus intus capitulum monasterii nostri predicti, vicesima octava die sepepredicti mensis aprilis, anno predicto, presentibus testibus: Petro Mathes, sartore, Berengario Serra, fusterio, et Petro Moges, maiore dierum, basterio, civibus Barchinone.

Sig+na fratris³⁵⁰ Galcerandi Maçot, fratris Iohannis Maçana, fratris Mathei Ferdinandi et fratris Anthonii Cases,³⁵¹ dicti monasterii Sancte Anne, qui predicti factis per dictum dominum fratrem Iohannem de Pratis, priorem eiusdem monasterii, ut predictum est, consentimus, nona die madii, anno predicto a nativitate Domini M^o CCCC^o vicesimo primo, presentibus testibus: dicto Francischo Joventeny et discreto Petro de Feliu, presbiteris Barchinone.³⁵²

Sig+na Anthonii Vitalis, Petri Çaydi, Simonis Bru et Raymundi Jauberti, conventualium dicti monasterii Sancte Eulalie de Campo Barchinone,³⁵³ qui predictis factis per dictum dominum Raymundi de Casanova, priorem proxime dicti monasterii Sancte Eulalie, ut³⁵⁴ iam dictum est, consentimus,³⁵⁵ proxime dicta die madii, presentibus testibus: discreto Bernardo Guisés, presbitero, vicario ecclesie dicti monasterii Sancte Eulalie, et Petro Galí, parrochie Sancti Salvatoris de Polinyano diocesis Barchinone.

Sig+num Bartholomei Segura, prioris dicti prioratus de Cubellis, qui predictis per dictum dominum priorem dicti monasterii Sancte Eulalie factis, ut dictum est, consentio intus operatorium scribanie mei notarii infrascripti, situm in platea Sancti Iacobi dicte civitatis,³⁵⁶ decima die iamdicti mensis madii, anno predicto, presentibus testibus: venerabili Bernardo de Speluncis, notario et scriba honorabilis Concilii civitatis Barchinone, et Matheo de Theseracho, notario Barchinone.

350. fratris interlineat escrit sobre fcta ratllat.

351. conventualium interlineat escrit sobre conventus ratllat.

352. nona die ... Barchinone escrit al marge esquerre.

353. Segueix ratllat et Bartholomei Segura prioris dicti prioratus de Cubellis.

354. Segueix ratllat iamdictum.

355. Segueix ratllat eadem.

356. situm ... civitatis interlineat.

1422 maig 12. Església de Santa Anna, Barcelona

Mateu Ferran, canonge jerosolimità, prior del monestir de Santa Anna de l'orde del Sant Sepulcre, accepta i es compromet a complir els capítols signats pel seu predecessor Joan Prats. Ramon de Casanova, prior del monestir de Santa Eulàlia del Camp, que es troba en la plaça de Santa Anna, i també les religioses de Sant Pere Màrtir, de l'orde de les Predicadores o Predicadores. Mateu Ferran lloa, aprova, ratifica, signa els capítols i promet al prior de Santa Eulàlia del Camp i a les monges de Sant Pere Màrtir, que observarà el contingut dels capítols. Obliga els béns del seu monestir. Els frares del convent donen llur assentiment.

In nomine Domini, amen. Universis et singulis presentis seriem inspecturis pateat evidenter quod ego frater Matheus Ferdinandi, canonicus Iherosolimitanus, prior monasterii Sancte Anne civitatis Barchinone, ordinis Dominici Sepulchri, attendens quod inter venerabilem et religiosum fratrem Iohannem de Pratis, predecessorem meum in prioratu prefato, ex una, et venerabilem et religiosum Raymundum de Casanova, priorem monasterii Sancte Eulalie de Campo Barchinone, siti in platea Sancte Anne dicte civitatis, ordinis Sancti Augustini, ex altera, ac venerabiles et religiosas dominam Elicsendem Togores, priorissam, et sorores monasterii Sancti Petri Martiris, ordinis Predicatricum eiusdem civitatis Barchinone, ex alia partibus, cum publico instrumento inde facto et firmato in posse Gabrielis Canyelles, notarii infrascripti³⁵⁷ sub diversis kalendariis, quorum primum est vicesima prima die aprilis, anno a nativitate Domini M^o CCCC^o XXI°, et ultimum est decima die madii eodem anno, facta fuerunt, firmata et iurata quedam capitula huiusmodi seriey: *Per tal que la unió etcetera. Inserantur.*

Attendens inquam fuisse dictum et allegatum per aliquos quod pro parte mea dicti fratris Mathei Ferdinandi, prioris predicti, fuit a beatissimo domino nostro Papa impetrata et obtenta³⁵⁸ recisio firme et obligationis³⁵⁹ capitulorum preinsertorum³⁶⁰ quatenus per priorem iamdicti monasterii Sancte Anne habent fieri et compleri, que recisio nunquam fuit per me seu quemvis procuratorem meum et alium nomine meo, me sciente, petita nec obtenta, nec credo eam fuisse petitam seu obtentam; et ubi petita fuerit seu obtenta, eandem ratam non habeo neque gratam, ymo volo capitula iamque dicta et contenta in eis tenere et servare ad unguem iuxta eorum seriam plenioram, pro tanto gratis et ex certa scientia, agens in his de et cum consensu mei capituli infrascripti, tenore presentis publici instrumenti firmiter valituri, renuntians primitus cuivis recisioni et aliis quibusvis obstaculis dictorum capitulorum, si que facte fuerint seu obtente, necnon et quibusvis³⁶¹ actibus impredientibus unionem et mutationem in preinsertis capitulis contentas, laudo, aprobo, ratifico et confirmo, facioque et firmo capitula preinserta, omniaque et singula in eis contenta, certificatus ad plenum de eisdem capitulis et omnibus et singulis in eis contentis per lecturam³⁶² et verum intellectum eorundem nedum modo tempore huius firme, ymo etiam antea pluries et quia in omnibus illis [...] tamen fuerimus [...] de tractato in eorum diem³⁶³ conveniens et promittens iamdictis domino priori dicti monasterii Sancte Eulalie de Campo, dictisque dominabus priorisse et conventui sororum dicti monasterii Sancti Petri Martiris, in manu et posse notarii infrascripti, tamquam publice persone pro eisdem et aliis quorum intersit recipienti et stipulanti quod capitula preinserta omniaque et singula in

357. Infrascripti, interlineat i escrit damunt subscripti ratllat.

358. impetrata et obtenta interlineat.

359. Segueix ratllat dictorum.

360. Segueix ratllat prout ad.

361. Segueix ratllat impedimentis.

362. Segueix ratllat eorum.

363. et quia in omnibus illis [...] tamen fuerimus [...] de tractato in eorum diem escrit al marge esquerre.

eis contenta tenebo, complebo et servabo et contra ea vel aliqua de eisdem non faciam vel veniam iure aliquo sive causa, dum tamen per dictos priorem et priorissam et conventus predicta observentur et non alias,³⁶⁴ obligans pro his et pro omnibus missionibus, damnis et interesse iamdictis domino priori³⁶⁵ dicti monasterii Sancte Eulalie dominabusque priorisse et conventui dicti monasterii Sancti Petri Martiris omnia bona mea, habita et habenda. Et pro maiori validatione predictorum, iuro per Dominum Deum et eius sancta quatuor Evangelia, manibus meis corporaliter tacta, predicta omnia et singula attendere et complere, tenere et observare et in aliquo non contrafacere vel venire iure aliquo sive causa.

Quibus omnibus et singulis nos frater Galcerandus Maçot, frater Johannes Maçana,³⁶⁶ frater Gabriel Manera, frater Franciscus Vila et frater Anthonius Cases, canonici Iherosolimitani, conventuales dicti monasterii Sancte Anne, convocati ad sonum campane et³⁶⁷ de mandato dicti domini prioris et congregati hac de causa intus corum ecclesie dicti monasterii,³⁶⁸ ut moris est, conventum seu capitulum ipsius monasterii convocari et congregari, et ibidem pro his conventum facientes et celebrantes, cum pro nunc in eodem monasterio non simus plures presentes, aliis absentibus a civitate Barchinone, certificati ad plenum de capitulis preinsertis et contentis in eis, sine tamen aliquali preiudicio conventus dicti monasterii Sancte Anne et singularium eiusdem, et sine aliquali preiudicio eorum capitulorum conventorum et in posse honorabilium dominorum Consiliarorum dicte civitatis Barchinone consentimus.

Actum est hoc Barchinone, intus videlicet corum ecclesie supradicte, duodecima die madii, anno a nativitate Domini millesimo CCCC^o vicesimo secundo.

Sig+num fratris Mathei Ferdinandi, prioris predicti, qui hec laudo, firmo et iuro.

Sig+na fratris Galcerandi Maçot, fratris Iohannis Maçana, fratris Gabrielis Manera, fratris Francisci Vila, et fratris Anthonii Cases, conventualium dicti monasterii Sancte Anne, qui predictis factis per dictum dominum fratrem Matheum Ferdinandi, priorem predictum, consentimus.

Testes: Honorabilis et religiosus frater Anthonius Munionis, comendator de Novallis, diocesis Tisaronensis, ordinis Dominici Sepulchri, Petrus Rexach, licenciatus in legibus, et discretus Franciscus Joventeny, presbiter, beneficiatus in ecclesia monasterii de Junqueriis civitatits [Barchinone].

Vidit Bonanatus Petri.

Vidit Petrus de Rexacho.

Die martis, XII^a die madii, anno a nativitate Domini M^o CCCC^o XXII°, honorabilis Matheus Ferdinandi, prior monasterii Sancte Anne renunciavit omni dispensationi et relaxationi, si que facte fuerunt, et laudavit et approbavit capitula. Et promisit et iuravit servare capitula. Conenserunt predictus frater Galcerandus Maçot, frater Johannes Maçana, frater Gabriel Romera, frater Franciscus Vila, frater Anthonius Cases.

364. dum tamen per dictos priorem et priorissam et conventus predicta observentur et non alias escrit al marge esquerre.

365. Segueix ratllat sancte.

366. Segueix ratllat frer.

367. Segueix ratllat congre.

368. Segueix ratllat et ibidem pro h.

7**1423 Maig 28. Palau Reial, Barcelona**

El prior de monestir de Santa Anna, presents diversos religiosos de dit monestir, accepta l'actuació del Comissari, sempre que hom observi totes les convencions establertes entre el seu predecessor i el prior de Santa Eulàlia. El mateix fan, mitjançant procurador, la priora i el convent de les Predicadores o Predicadores.

Die veneris, XXVIII^a die madii, in sala³⁶⁹ palatii.

Dominus prior Sante Anne, presentibus venerabilibus religiosis fratre Berengario Bartholomeo de Vall Labrera et fratre³⁷⁰ Francischo Vila, conventualibus dicti monasterii, dixit quod placet sibi quod dictus Comissarius procedat iuxta formam comissionis sue, dum tamen omnes conventiones inhite inter³⁷¹ predecessorem suum et ipsum et dominum priorem Sancte Eulalie cum consensibus conventuum, et etiam inter conventus dictorum monasteriorum et singulares penitus serventur, et etiam priorem et conventum et priorissam et conventum. Similem responsionem fecerunt dicti venerabiles fratres Berengarius, Bartholomeus et frater Francischus pro se et conventu.³⁷² Ad idem Jacobus Rigolff, procurator et actor dominarum priorisse et conventus Predicatricum, offert³⁷³ dominam priorissam et conventum Predicatricum complere.

Venerabiles et religiosi fratres Petrus Çaydi, locumtenens domini prioris, et Raymundus Jalberti, canonici dicti monasterii Sancte Eulalie de Campo, nomine, ut dixerunt, conventus dicti monasterii comparentes, dixerunt quod non desistunt a premissis, retinentes sibi responsum fiendum ad crastinam diem iuxta ordinationes eorum in capitulis contentas, accipientes reformari deformatum, si quid sit.

8**1423, Maig, [29]. Barcelona**

Fra Joan, Abat de Poblet, Comissari Apostòlic, requirit pels Rei i la Reina, havent estat informat pel notari Gabriel Canyelles que el monestir de Sant Pere Màrtir és petit i inadequat per a les monges, moltes de les quals són nobles o filles de cavallers, dona llicència a les dites monges del monestir de Sant Pere Màrtir, de l'orde de Predicadors, per a traslladar-se al monestir de Santa Eulàlia. També dona llicència per a que hom pugui destinar el monestir de Sant Pere Màrtir a usos profans i per a que el preu obtingut sigui per utilitat de monestir de Santa Eulàlia. Dona sis dies per a executar el seu mandat.

Any M CCCC XXIII

Fa per les Preycadoresses

Frater Iohannes, Dei gratia Abbas monasterii Populeti, Terraconensis diocesis, per sanctissimum in Christo patrem et dominum nostrum dominum Martinum, divina providentia Papam

369. Segueix ratllat datum.

370. Segueix ratllat Gabriele Mart.

371. Segueix ratllat ipsum.

372. Segueix ratllat m.

373. Segueix ratllat compler.

quintum, in et super³⁷⁴ infrascriptis Commissarius assignatus, venerabilibus et religiosis priorisse et sororibus monasterii Sancti Petri Martiris, sub regula ordinis Fratrum Predicatorum viventibus, omnibusque aliis et singulis quorum interest vel intererit, quosque presens tangit negotium vel tangere poterit quomodolibet in futurum, comuniter vel divisim, quocumque nomine censeantur, salutem in Domino et mandatis nostris, ymo verius apostolicis, firmiter obedire.

Litteras apostolicas pergameneas dicti sanctissimi in Christo patris et domini nostri domini Martini, divina providentia Pape quinti, cuius vera bulla plumbea in cordulis canapis more romane curie pendenti munitas, sanas quidem et integras, non viciatas, non cancellatas, nec in aliqua sua parte suspectas, sed omni prorsus vitio et suspicione carentes, pro parte serenissimorum dominorum Regis et Regine Aragonum nobis presentatas, cum humili et debita reverentia, recepimus sub hac forma: *Martinus episcopus, servus servorum Dei et cetera. Inserantur.*

Post quorum quidem litterarum apostolicarum presentationem et receptionem fuimus pro parte eorundem dominorum³⁷⁵ Regis et Regine cum debita instantia requisiti quatenus ad executionem in dictis litteris contentorum procedere curaremus iuxta traditam seu directam in preinsertis apostolicis litteris nobis formam. Nos igitur frater Iohannes, abbas et Commissarius Apostolicus memoratus, volentes mandatum apostolicum nobis in hac parte directum reverenter exequi, ut tenemur, de et super contentis in litteris apostolicis preinsertis³⁷⁶ certam recepimus informationem, adhibito per nos ad ipsam informationem recipiendam³⁷⁷ Gabriele Canyelles, notario infrascripto.

Et quia per informationem ipsam clare comperimus quod monasterium supradictum Sancti Petri Martiris est in suis edificiis adeo strictum et angustum quod vos domina³⁷⁸ priorissa et sorores sive moniales eiusdem monasterii, quarum plures estis de nobili ac militari genere procreate, nequitis inhibi, prout desideratis, Domino famulari, nec pro vestri mora locum competentem habetis, et quia nobis salubre videtur infrascripta esse fienda et fieri debere,³⁷⁹ pro tanto pronuntiamus et declaramus³⁸⁰ licentiam per nos fore dandam,³⁸¹ sicuti auctoritate apostolica nobis in hac parte comissa tenore presentis donamus et concedimus vobis dictis dominis priorisse et conventui sororum sive monialium predictarum³⁸² prefatum monasterium Sancte Eulalie cum ecclesia, claustro, cimiterio, reffectorio, dormitorio, domibus et ortis suis et aliis officinis in vestrum monasterium assumendi et instituendi, et ad illud transeundi ac in eo perpetuo remanendi.

Necnon iamdictum monasterium Sancti Petri Martiris, eius ordine in illo suppresso, et nuch pro tunch ipsius solum cum eius domibus, edificiis ac ortis ad vestri utilitatem et commodum in prophanos usus vendendi et alienandi ac pretium et pretia inde habitura in vestri ac dicti monasterii Sancte Eulalie utilitatem et alias, prout / vobis pro bono vestro translationis videbitur convertendi. Et etiam dictum monasterium Sancte³⁸³ Eulalie cum eius ecclesia, claustro, reffectorio, dormitorio, domibus, officinis atque ortis in vestrum dictarum dominarum priorisse et sororum et aliarum que in ipso succedent monasterio vobis³⁸⁴ eisdem priorisse et sororibus

374. Segueix ratllat translatione cam assumptione fienda per pri vos.

375. Segueix ratllat dominorum.

376. Segueix ratllat on videlicet de.

377. Segueix ratllat notario in.

378. vos domina interlineat.

379. et quia nobis salubre videntur infrascripta esse fienda et fieri debere interlineat i segueix ratllat vobis per no.

380. Pronuntiamus et declaramus repetit al ms.

381. Licentia per nos fore danda al ms.

382. vobis dictis dominis priorisse et conventui sororum sive monialium predictarum interlineat.

383. Segueix ratllat Anne.

384. Segueix ratllat conse.

sive monialibus³⁸⁵ eadem auctoritate apostolica supradicta tenore presentium constituimus et assignamus. Quocirca³⁸⁶ vos omnes et singulos quibus noster presens processus dirigitur,³⁸⁷ auctoritate apostolica nobis in hac parte comissa, tenore presentium requirimus et monemus primo, secundo, tertio et peremptorie, comuniter et divisim, vobisque nichilominus et cuilibet vestrum in virtute sancte obedientie et sub penis infrascriptis districte precipiendo mandamus quatenus infra sex dierum spatium post presentationem seu notificationem presentium vobis fiendam immediate³⁸⁸ sequentium, quorum sex dierum duos pro primo, duos pro secundo et reliquos duos pro tertio et peremptorio termino et monitione canonica assignamus et licentiam per nos superius concessam iamdictis priorisse et sororibus prefatum monasterium Sancte Eulalie cum ecclesia, claustro, cimiterio, reffectorio, dormitorio, domibus et ortis suis et aliis officinis in eorum monasterium assumendi et instituendi et ad illud transeundi ac in eo perpetuo remanendi et alias superius contenta faciendi, constitutionemque et assignationem per nos eadem auctoritate apostolica factas iamdictis priorisse et sororibus suis monialibus de eisdem monasterio Sancte Eulalie ecclesia, claustro, cimiterio, reffectorio,³⁸⁹ dormitorio, domibus, ortis et aliis officinis,³⁹⁰ prout ad unumquemque vestrum pertineat et spectet, teneatis firmiter et servetis et non contraveniatis seu aliquem contravenire permittatis³⁹¹ quibusvis³⁹² rationibus sive causis. Quod si forte premissa omnia et singula non adimpleveritis vel destuleritis contumacite adimplere aut aliquid in contrarium feceritis ac monitionibus et mandatis nostris, ymo verius apostolicis, non parueritis, cum effectum in vos omnes et singulos supradictos, qui culpabiles fueritis in premissis, necnon in contradictores quoslibet et rebelles et predicta et eorum singula perturbantes vel impediens, perturbantibusque et impediens dantes auxilium, consilium vel favorem, publice vel occulte, directe vel indirecte cuiuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis vel conditionis existant, ex nuch prout ex tunc singulariter in singulos predicta canonica monitione premissa, excomunione sententiam in his scriptis ferimus et etiam promulgamus.

Ceterum cum ad executionem premissorum ulterius facienda nequeamus personaliter interesse, aliis negotiis impediti, universis et singulis dominis abbatibus, prioribus, prepositis, decanis, archidiaconis, cantoribus, succentoribus, scolasticis, thesaurariis, sacristis, canonicis tam cathedralium quam collegiatarum, et parrochialium ecclesiarum rectoribus, vicariisque perpepui, capellanis, curatis et non curatis per civitatem et diocesim Barchinone, et alias ubilibet constitutis,³⁹³ et eorum cuilibet insolidum super ulteriori executione predicti mandati apostolici atque nostri facienda, tenore presentium comittimus plenarie vices nostras, donec eas ad nos duxerimus reservandas, quos et eorum quemlibet requirimus et monemus primo, secundo, tertio et peremptorie, comuniter et divisim, eisque nichilominus et eorum cuilibet in virtute sancte obedientie et sub excomunione pena, quam in eos et eorum quemlibet, nisi in f[...].

385. eisdem priorisse et sororibus sive monialibus interlineat.

386. Segueix ratllat vos iamdictas priorissam et sorores dicti monasterii Sancti Petri Martiris succedentibus in dicto monasterio Sancte Eulalie succedentesque vestras in monasterio eodem Sancte Eulalie omnesque alias omnes et singulas, quibus noster presens processus dirigitur, requirimus et monemus primo, secundo, tertio et peremptorie.

387. Segueix ratllat postquam dictas priorissam et successores sive moniales predictas.

388. Segueix ratllat sequitur.

389. Segueix ratllat cimiterio re.

390. Segueix ratllat teneatis.

391. permittatis, al ms permittat.

392. Segueix ratllat ut.

393. Segueix ratllat ad.

1423 Maig 30. Palau Episcopal, Barcelona

Fra Joan, Comissari Apostòlic, mana, segons el contingut de la butlla papal i el requeriment dels Reis, als frares dels monestirs de Santa Eulàlia del Camp i de Santa Anna, i a fra Pere Ros, prior del priorat del Garraf, el trasllat i la unificació dels canonges del monestir de Santa Eulàlia, alias dels Sachs, al monestir de Santa Anna. Estableix el nombre de canonges després del trasllat i unificació en dotze, malgrat que el convent de Santa Eulàlia, alias dels Sachs, és de sis canonges i el convent de monestir de Santa Anna és de cinc canonges. Invoca la mediació dels Consellers de la ciutat de Barcelona. Mana, amb el consentiment de la Reina, que té el dret de presentació, que el priorat del Garraf s'uneixi a la casa de Santa Anna i nomena prior fra Pere Ros.

Frater Iohannes, Dei gratia Abbas monasterii³⁹⁴ Populeti, Terraconensis diocesis, per sanctissimum in Christo patrem et dominum nostrum dominum Martinum, digna Dei providentia papam quintum, Comissarius in et super translatione canonicorum monasterii Sancte Eulalie de Campo, alias *dels Sachs*, civitatis Barchinone, ad domum Sancte Anne eiusdem civitatis, et diversis aliis et ea concernentibus³⁹⁵ assignatus³⁹⁶ honorabilibus et vestris religiosis prioribus dicti monasterii Sancte Eulalie de Campo et domus sive monasterii Sancte Anne dicte civitatis Barchinone conventibusque canonicorum et fratrum eorundem monasteriorum, necnon fratri Petro Ros, priori prioratus de Garraff Barchinonensis diocesis, omnibus aliis et singulis quorum interest vel intererit quosque infrascriptum tangit negotium seu tangere poterit quomodolibet in futurum,³⁹⁷ comuniter vel divisim, quocumque nomine censeantur, salutem in Domino et mandatis nostris, ymo verius apostolicis, firmiter obedire.

Litteras apostolicas dicte nostre comissionis pergameneas dicti sanctissimi in Christo patris et domini nostri domini Martini, digna Dei providentia Pape quinti, cuius vera bulla plumbea in cordulis canapis more romane curie pendenti munitas, sanas quidem et integras, non viciatas, non cancellatas, nec in aliqua sui parte suspectas, sed omni prorsus vitio et suspitione carentes, pro parte serenissimorum dominorum Regis et Regine Aragonum nobis presentatas, cum humili et debita reverentia recepimus sub hac forma: *Martinus episcopus et cetera inserantur.*

Post quarum quidem litterarum apostolicarum presentationem et receptionem³⁹⁸ pro parte eorundem dominorum Regis et Regine Aragonum, fuimus³⁹⁹ cum debita instantia requisiti ut ad exequutionem in⁴⁰⁰ preinsertis litteris contentorum procedere curaremus iuxta traditam seu directam in eisdem litteris nobis formam.

Nos igitur frater / Iohannes, Abbas et Comissarius Apostolicus supradictus, volentes mandatum apostolicum supradictum nobis in hac parte directum reverenter exequi, ut tenemur, de et cum consilio honorabilis Guillermi Jordani, licenciati in decretis, civis Barchinone, consilarii sive assessoris in⁴⁰¹ et super exequutione dicte nostre comissionis per nos assumpti, auctoritate

394. Segueix ratllat beate Marie.

395. comissarius interlineat.

396. Segueix ratllat cum quibusdam litteris apostolicis pergameneis vera bulla plumbea prefati domini nostri pape in cordulis canapis more romane curie pendenti munitis, non viciatis, non cancellatis nec in aliqua sui parte suspectis sed omni prorsus vitio et suspitione carentibus quorum tenor de verbo pro parte serenissimorum dominorum duorum regis et regine Aragonum nobis presentatis, quarum tenor sequitur sub his verbis Martinus episcopus etc inseratur.

397. futurum, al ms furum.

398. Segueix ratllat fuimus.

399. fuimus interlineat.

400. Segueix ratllat de.

401. Segueix ratllat his.

apostolica supradicta statuimus et ordinamus translationem et mutationem canonicorum⁴⁰² ecclesie dicti monasterii Sancte Eulalie de Campo, alias *dels Sachs*, civitatis Barchinone, esse fiendam et fieri debere in dicta domo sive⁴⁰³ monasterio Sancte Anne eiusdem civitatis. Necnon eadem auctoritate dicte nostre comissionis statuimus et creamus numerum duodecim canonicorum et fratrum ipsius domus sive monasterii Sancte Anne eiusdem civitatis, qui inibi deserviant in divinis.⁴⁰⁴

Et cum in dicto monasterio Sancte Eulalie de Campo, sive *dels Sachs*, sint tantum sex canonici conventuales eiusdem monasterii, videlicet Iohannes Besora, Raymundus Terrats, Petrus Çaydi, Raymundus Jalbert, Simon Bru, infirmarius, et Anthonius Vitalis, sacrista eiusdem monasterii, et in dicta domo sive in dicto monasterio Sancte Anne sint tantum quinque fratres iam canonici Iherosolimitani, videlicet frater⁴⁰⁵ Galcerandus Maçot, frater Iohannes Maçana, frater Bartholomeus Berenguer de Vall-labrera, frater Franciscus Vila et frater Anthonius Cases, conventuales eiusdem domus sive monasterii Sante Anne; et iuxta formam certorum capitulorum factorum, concordatorum et conventorum, mediantibus honorabilibus Consiliariis civitatis Barchinone, prioratus de Garraff diocesis Barchinone habeat uniri dicte domui Sancte Anne et inibi⁴⁰⁶ perpetuo remanere, et quicumque fuerit prior dicti prioratus de Garraff habeat esse canonicus eiusdem domus sive monasterii Sancte Anne et precentor eiusdem, ideo auctoritate dicte nostre comissionis unimus et agregamus dictum prioratum de Garraff de et cum consensu serenissime domine Regine Aragonum, predictae, locumtenentis serenissimi principis et domini domini Regis, viri sui, habentis ius presentandi ad dictum prioratum iamdicte domui sive monasterio Sancte Anne et uni dictorum canonicatum. Nominamusque de presenti et pro prima vice fratrem Petrum Ros, priorem prioratus de Garraff, necnon alios canonicos et fratres⁴⁰⁷ / dictarum ecclesiarum in canonicos et fratres conventuales dicte domus sive dicti monasterii Sancte Anne. Et insuper statuimus et ordinamus quod canonici et fratres iamdicti habitum gestare habeant fratrum dicte domus sive dicti monasterii Sancte Anne⁴⁰⁸ et regula vivere sub eadem.

Pro tanto predicta omnia et singula vobis omnibus et singulis supradictis et aliis quorum intersit, notificantes et intimantes vos⁴⁰⁹ dictos dominos priores et conventus omnesque alios et singulos supradictos, quibus presens noster processus dirigitur, auctoritate apostolica supradicta tenore presentium requirimus et monemus primo, secundo, tertio et peremptorie comunitate et divisim vobisque nichilominus et cuilibet vestrum in virtute sancte obedientie et sub penis infrascriptis districte precipiendo mandamus quatenus infra sex dierum spatium post presentationem seu notificationem presentium vobis factam immediate sequentium, quorum sex dierum duos primo, duos secundo et reliquos duos dies pro tertio et peremptorio termino ac monitione canonica assignamus, statuta, ordinationes, creationem, unionem et aggregationem ac nominationem predictas, omniaque alia et singula supradicta teneatis, compleatis et⁴¹⁰ observetis et canonicos supra nominatos dicti monasterii Sancte Eulalie de Campo in canonicos et fratres dicte domus sive dicti monasterii Sancte Anne confestim cum translatio et mutatio iamdicte per nos realiter et actualiter facta fuerit, et etiam nunc pro tunc in canonicos recipiatis et in fratres, roquetum sive togam ad gestandum tradatis, eosque inibi sincera in Domino caritate tractetis.

402. Segueix ratllat dicte.

403. domo sive interlineat.

404. qui inibi deserviant in divinis interlineat i segueix ratllat quibus confestim cum translatio et mutatio per nos.

405. Segueix ratllat Iohannes Maçot.

406. et inibi interlineat.

407. Segueix ratllat conventuales quorumlibet..

408. Segueix ratllat et sub eadem.

409. Segueix ratllat dictas.

410. Segueix ratllat observetis.

Quod si forte premissa omnia et singula non adimpleveritis vel distuleritis contumaciter adimplere, aut aliquid in contrarium feceritis ac monitionibus et mandatis nostris, ymo verius apostolicis, non parueritis cum effectum, in vos omnes et singulos supradictos qui culpabiles fueritis in premissis, necnon in contradictores quoslibet et rebelles et predicta et eorum singula perturbantes vel impediens, perturbantibusque et impediens dantes auxilium, consilium et favorem publice vel occulte, directe vel indirecte, cuiuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis vel condicionis⁴¹¹ existant ex nunc prout ex tunc singulariter in singulos predicta canonica monitione premissa et excommunicationis in capitulum vero sive conventum dicte domus sive dicti monasterii Sancte Anne et suspensionis et in ecclesiam eiusdem et interdicti sententias in his scriptis ferimus et etiam promulgamus.

Ceterum, cum ad exequutionem premissorum vel ulterius faciendam nequeamus personaliter interesse pluribus aliis occupatus negotiis, universis et singulis dominis abbatibus, prioribus, prepositis, decanis, archidiaconis, cantoribus, succentoribus, scolasticis, thesaurariis, sacristis, canonicis tam cathedralium quam collegiatarum ac parrochialium ecclesiarum, ac rectoribus, vicariis quoque perpetuis, capellanis, curatis et non curatis, presbiteris, notariis et tabellionibus publicis ac clericis quibuscumque, per civitatem et diocesim Barchinone et alibi ubilibet constitutis et eorum cuilibet insolidum super ulteriori exequutione predicti mandati apostolici atque nostri facienda tenore presentium plenarie committimus vices nostras, donec eas ad nos⁴¹² duxerimus revocandas, / quos et eorum quemlibet requirimus et monemus primo, secundo, tertio et peremptorie, coniunctim vel divisim, eisque nichilominus et eorum cuilibet in virtute sancte obedientie et sub excommunicationis pena, quam in eos et ipsorum quemlibet, nisi infra sex dies postquam inde⁴¹³ fuerint⁴¹⁴ requisiti seu fuerit requisitus, quem terminum eis et eorum cuilibet pro omnibus dilationibus ac monitione canonica assignamus, fecerint que eis in hac parte comittimus et mandamus. Predicta canonica monitione premissa ferimus in hiis scriptis. Districte precipiendo mandamus quatenus ipsi vel eorum aliqui qui super hec fuerint requisiti seu fuerit requisitus ad vos⁴¹⁵ omnes⁴¹⁶ supradictos quibus noster presens processus dirigitur,⁴¹⁷ aliasque personas atque loca, de quibus expediens fuerit, personaliter accedant seu accedat et prefatas litteras et hunc nostrum processum omniaque et singula in eis contenta vobis et aliis quorum interest vel intererit, ubi, quando et quotiens fuerit oportum, legant, intiment et publice participant. Et nichilominus omnia et singula nobis in hac parte commissa plenarie exquantur iuxta traditam seu directam a Sede Apostolica nobis formam, ita tamen quod ipsi subdelegati nostri aut aliquis alius nichil in preiudicium predictorum⁴¹⁸ acceptare valeant nec circa suprascriptas sententias per nos in scriptis latas absolvendo vel suspendendo aliquid inmutare. Et si contingat nos super premissis in aliquo procedere, de quo nobis potestatem omnimodo reservamus, non intendimus propter hec comissionem nostram huiusmodi in aliquo revocare, nisi de revocatione ipsa specialem et expressam in nostris faceremus litteris mentionem.⁴¹⁹

Mandamus tamen vobis copiam fieri de premissis, si eam petieritis et habere volueritis, vestris tamen sumptibus et expensis. Absolutionem vero omnium et singulorum, qui prefatas nostras

411. Segueix ratllat vel condicionis.

412. ad nos interlineat i segueix ratllat specialiter et expresse.

413. inde interlineat i segueix ratllat pro parte dicti Francisci.

414. fuerint interlineat.

415. Segueix ratllat dominos episcopum et capitulum Barchinone ac.

416. Segueix ratllat alios.

417. quibus noster presens processus dirigitur interlineat.

418. predictorum interlineat i escrit damunt dicti Francisci ratllat.

419. Segueix ratllat prefatas quoque litteras apostolicas et hunc nostrum processum volumus penes dictum Franciscum vel procuratorem suum remanere et non per vos aut aliquem vestrum seu quemquam alium contra ipsius voluntatem quomodolibet detineri. Contrarium vero facientes prefatis nostris sententiis, prout in scriptis late sunt, volumus ipso facto subjacere.

sententias incurrerint quoquomodo, nobis vel superiori nostro tantummodo reservamus, in quorum omnium et singulorum fidem et testimonium premissorum patentes litteras seu presens publicum instrumentum, processum nostrum huiusmodi in se continentes seu continens, per notarium publicum infrascriptum subscribi, signari et publicari mandamus, nostrique sigilli fecimus appendicii muniri.

Datum et actum Barchinone, intus palatium episcopale ipsius civitatis, sub anno a nativitate Domini M^o CCCC^o XXIII°, die autem tricesima mensis madii, presentibus⁴²⁰ discreto Iohanne Pontii, notario dicti⁴²¹ reverendi domini Abbatis, et Iohanne Raffart, mercatore, cive Barchinone, testibus ad premissa vocatis specialiter et assumptis, et me Gabriele Canyelles, notario infrascripto.

Vidit antedictus Guillermus Jordani.

10

1423 Maig 30. Palau Episcopal, Barcelona

Francesc de Climent, dit Saperà, bisbe i administrador perpetu de la Seu de Barcelona i patriarca de Jerusalem, protesta que, a causa de la unió dels priorats de Santa Anna i de Santa Eulàlia del Camp de Barcelona, no pretén causar cap perjudici al seu dret sobre el priorat de Santa Anna, ni atribuir o concedir cap dret a fra Ferran, detentador de dit priorat.

Die dominica, XXX^a madii, dominus episcopus addendo dedit hanc cedulam⁴²²

Addendo ad responsionem per eum factam super unione prioratuum Sancte Anne et Sancte Eulalie de Campo Barchinonensium, dictus dominus Franciscus, patriarcha Iherosolimitanus ac episcopus et administrator perpetuus Sedis Barchinone, protestatur solempniter quod propter aliquid quod fecerit, dixerit vel consenserit, aut faciat, dicat vel consenciat in futurum super iamdicta unione vel dependentibus vel consequentibus ex eadem, non intendit neque vult in aliquo preiudicare iuri sibi competenti in prioratu Sancte Anne, nec propterea aliquod ius attribuere vel concedere fratri Matheo Ferdinandi, detentori dicti prioratus.

Et hoc protestatur in forma utiliori qua de iure fieri et dici potest.

11

1423 Juny 1. Capítol del monestir de Sant Pere Màrtir, Barcelona

Fra Joan, Abat del monestir de Poblet, Comissari papal en el procés d'unió i trasllat de convents de Barcelona, fa saber a les monges de Sant Pere Màrtir, de l'orde de Predicadors, que, segons la butlla papal, constitueix i assigna una pensió anual de 400 florins sobre els béns del monestir de Sant Pere Màrtir, que haurà de ser lliurada al venerable fra Ramon de Casanova, prior del monestir de Santa Eulàlia del Camp. Per tant mana que en el termini de 6 dies en haver estat requerides pel dit Ramon de Casanova, donin i paguin 400 florins de pensió anual sota pena d'excomunió a les monges, de suspensió al convent i d'interdicte a l'església del dit monestir.

420. Segueix ratllat Joh.

421. Segueix ratllat domini.

422. Segueix ratllat patriarca.

Frater Iohannes, Dei gratia Abbas monasterii Populeti, Commissarius ad infrascripta et alia a Sede Apostolica specialiter deputatus, venerabilibus et religiosis prioris et conventui sororum⁴²³ sive monialium monasterii Sancti Petri Martiris civitatis Barchinone,⁴²⁴ sub regula ordinis Fratrum Predicatorum viventibus, qui nunc estis et pro tempore fueritis, omnibusque aliis et singulis quorum interest vel intererit, quosque presens tangit negotium seu tangere poterit quomodolibet in futurum,⁴²⁵ communiter vel divisim, quocumque nomine censeantur, salutem in Domino et mandatis nostris, ymo verius apostolicis, firmiter obedire.

Litteras apostolicas sanctissimi in Christo patris et domini nostri domini Martini, divina providentia Pape quinti, eius vera bulla plumbea in cordulis canapis more romane curie pendenti munitas, sanas et integras, non viciatas, non cancellatas, nec in aliqua parte suspectas, sed omni prorsus vitio et suspicione carentes, recepimus, cum omnisque decuit⁴²⁶ reverentia, sub hac forma: *Martinus episcopus servus servorum Dei et cetera. Inseratur.*

Volentes igitur nos frater Iohannes, Abbas et Commissarius memoratus, assignationi et constitutioni dictorum quadringentorum florenorum annue pensionis in preinsertis litteris apostolicis contentorum comode⁴²⁷ providere⁴²⁸ eo ut citius in eisdem apostolicis litteris contenta suum sorciantur effectum, pro tanto auctoritate apostolica precontenta⁴²⁹ pensionem annuam quadringentorum florenorum auri Aragonie per vos, dictas venerabiles⁴³⁰ religiosas priorissam et conventum sororum⁴³¹ sive monialium dicti monasterii Sancti Petri Martiris, super vestris et vestri monasterii, per vos de novo assumendi, fructibus, redditibus et proventibus, venerabili et religioso fratri Raymundo de Casanova, priori iamdicti monasterii Sancte Eulalie de Campo, quo adiu[n]xerit vel donec sibi provissum fuerit de aliqua dignitate aut alio beneficio ecclesiastico, cuius fructus, redditus et proventus tanti annui valoris illam vel illud pro tempore obtinenti et in ea vel eo non residenti vel pensione consimilis aut maioris valoris provissum fuerit⁴³² annis singulis integre persolvendam, tenore presentium constituimus et etiam assignamus, prout melius et plenius in preinsertis litteris apostolicis est contentum.⁴³³

Pro tanto⁴³⁴ vos venerabiles et religiosas⁴³⁵ sorores Elicsendem de Togoriis, priorissam, Constan-tiam Alquisimina, subpriorissam, Subiranam Berguesa, Mandinam de Hostalrich, Sibiliam de Pallars, Elionorem de Pallars, Periconam Picanyes, Marinam Martiniç, Violant de Clariana, Johan-nam de Mallenchs, Eulaliam çes Corts et Eulaliam Çervera, sorores sive moniales iamdicti mo-nasterii⁴³⁶ Sancti Petri Martiris dicte civitatis, que nunc estis presentes⁴³⁷, convocate et congregare specialiter ex hac causa intus domum capituli vestri monasterii supradicti et ibidem capitulum facientes et celebrantes, succedentesque vobis in prioratu et conventu⁴³⁸ monasterii iamque dicti, omnesque alios et singulos quibus noster presens processus dirigitur, tenore presentium requiri-

423. Segueix ratllat predicatricum.

424. sub regula ordinis Fratrum Predicatorum interlineat.

425. Segueix ratllat qui.

426. cum omnisque decuit interlineat.

427. litteris apostolicis contentorum comode interlineat.

428. Providere, interlineat i escrit sobre locum dare ratllat.

429. Segueix ratllat pro tanto vos venerabiles

430. venerabiles interlineat.

431. Segueix ratllat pre.

432. Segueix ratllat integre persolvendam.

433. Segueix ratllat et nichilominus.

434. Pro tanto interlineat.

435. Segueix ratllat dominas.

436. Segueix ratllat sororum Predicatricum.

437. presentes interlineat.

438. et conventu interlineat.

mus et monemus primo, secundo et tertio, et peremptorie, comuniter et divisim, vobisque et eis in virtute sancte obedientie, et sub penis infrascriptis districte precipiendo, mandamus quatenus infra sex dies, a die requisitionis vobis pro parte dicti honorabilis Raymundi de Casanova fiende⁴³⁹ fueritis requisite, quorum sex dierum duos pro primo, duos pro secundo et reliquos duos dies vobis universis et singulis pro tertio et peremptorio termino ac monitione canonica assignamus, detis, solvatis⁴⁴⁰ seu dari et solvi faciat anno quolibet, modo supra imposito et contento, iamdicto honorabili Raymundo de Casanova, seu cui voluerit loco sui, iamdictos quadringentos florenos dicte annue per me supra imposite pensionis, seu secum super eisdem amicabiliter componatis.

Quod si forte premissa omnia et singula non adimpleveritis vel aliquid in contrarium feceritis vel impedimentum aliquod prestiteritis per vos⁴⁴¹ vel alium seu alios in premissis / vel aliquo eorum, directe vel indirecte, palam vel occulte, seu si mandatis nostris, ymo verius apostolicis, non parueritis et paruerint cum effectum, in vos omnes et singulas supradictas et alios contradictores quoslibet, et rebelles, et impredientibus et contradicentibus dantes auxilium, consilium vel favorem, publice vel occulte, directe vel indirecte, nisi infra spatium predictum a die sententie computandi contradictione, impedimento, rebellionem, auxilio, consilio et favore et aliis impedimentis destitueritis et destituerint, aut mandatis et monitionibus nostris, ymo verius apostolicis, non parueritis et paruerint, cum effectum, singulariter in singulos et in singulas excommunicationis, in capitulum vero seu conventum suspensionis, et in ecclesiam dicti monasterii interdicti sententias in his scriptis ferimus et etiam promulgamus, non obstantibus omnibus et singulis que iamdictus dominus noster Papa in preinsertis apostolicis litteris voluit non obstare.⁴⁴²

Ceterum cum ad exequutionem premissorum ulterius faciendam nequeamus ad presens, allis occupati negotiis, personaliter interesse, honorabilibus, providis et discretis universis et singulis dominis abbatibus, prioribus, prepositis, decanis, archidiaconis, precentoribus, tam cathedralium quam collegiatarum, canonicis et parrochialium ecclesiarum rectoribus, ebdomadariis, vicariis, presbiteris, curatis et non curatis, secularibus et regularibus, exemptis et non exemptis, per civitatem et diocesim Barchinone et alias ubilibet constitutis, et eorum cuilibet insolidum super ulteriori exequutione dicti mandati apostolici atque nostri facienda, tenore presentium comittimus plenarie vices nostras, donec eas ad nos duxerimus revocandas, quos et eorum quemlibet requirimus et monemus primo, secundo, tertio et peremptorie, comuniter et divisim, eisque nichilominus et eorum quemlibet in virtute sancte obedientie et sub excommunicationis pena, quam in ipsos et ipsorum quemlibet non parentes predicta sex dierum canonica monitione premissa ferimus in his scriptis, nisi fecerint que eis in hac parte comittimus, districte precipiendo mandamus quatenus ipsi vel eorum alter qui pro parte dicti honorabilis Raymundi de Casanova fuerint requisiti seu alter eorum fuerit requisitus infra sex dies huiusmodi requisitionis immediate sequentes, quorum sex dierum duos pro primo, duos pro secundo et reliquos duos pro tertio et peremptorio termino ac monitione canonica assignamus ad vos dictas⁴⁴³ venerabiles et religiosas priorissam et conventum, singulasque sorores sive moniales monasterii supradicti Predicatricum, que nunc estis et pro tempore fueritis, omnesque alios quibus noster presens processus dirigitur, aliasque personas et loca, de quibus expediens fuerit, personaliter accedant seu accedat.

Et prefatas litteras apostólicas et hunc nostrum processum et omnia et singula in eis contenta vobis et aliis quorum intersit, legant, intiment et fideliter publicare procurent ubi, quando et

439. fiende interlineat.

440. Segueix ratllat anno quolibet.

441. Segueix ratllat eu al.

442. non obstantibus omnibus et singulis que iamdictus dominus noster Papa in preinsertis apostolicis litteris voluit non obstare escrit al marge dret.

443. Segueix ratllat dominas.

quotiens fuerit opportunum, et nichilomus faciant iamdicto honorabili Raymundo de Casanova vel procuratori suo⁴⁴⁴ de prefatis quadringentis florenis modo predicto imposita⁴⁴⁵ anno quolibet integritur responderi. Et generaliter omnia et alia et singula nobis in hac parte comissa plenarie exequantur iuxta traditam seu directam a Sede Apostolica nobis formam, ita quod ipsi subdelegati nostri vel quicumque alii nichil in preiudicium dicti honorabilis Raymundi vel procuratoris sui valeant acceptare nec in processibus per nos factis et sententiis per nos latis absolvendo vel suspendendo aut alias aliquid inmutare.

Et si contingat nos super premissis in aliquo procedere, de quo nobis potestatem omnimodam reservamus, non intendimus propterea comissionem nostram in aliquo revocare, nisi de revocatione ipsa specialiter et expresse in nostris litteris mentio haberetur. Presentem vero processum et omnia alia munimenta huiusmodi, constitutionem et assignationem dictorum quadringentorum florenorum tangentia, penes dictum Raymundum de Casanova, vel procuratorem suum, volumus remanere et non per vos aut aliquem seu aliquos vestrum contra ipsius voluntatem quomodolibet detineri. Contrarium vero facientes predicta sex dierum canonica monitione / premissa excomunione sententia innodamus.

Mandamus tamen copiam fieri de premissis,⁴⁴⁶ si eam petieritis et habere volueritis, vestris tamen sumptibus et expensis.⁴⁴⁷ In quorum omnium et singulorum fidem et testimonium premissorum presentem processum seu presens publicum instrumentum per notarium subscriptum fieri et publicari mandamus et nostri sigilli appensione muniri.

Datum et actum Barchinone, intus capitulum dicti monasterii sororum Sancti Petri Martiris,⁴⁴⁸ sub anno a nativitate Domini M^o CCCC⁴⁴⁹ vicesimo tertio, die vero martis, prima die iunii,⁴⁵⁰ presentibus venerabilibus et religiosis fratre Petro Güells, fratre Marcho Penaflor, monachis dicti monasterii Populeti, discretis Bernardo Bojons, presbitero, Johanne Poncii, notario, Petro Dominguiç, scutifero iamdicti reverendi domini Abbatis, testibus ad premissa vocatis specialiter et assumptis, et me Gabriele Canyelles, notario infrascripto. /

12

1423 Juny 2. Barcelona

Fra Joan, Abat del monestir de Poblet, Comissari papal en el procés d'unió i trasllat de convents de Barcelona, en haver constituït una pensió anual de 400 florins a pagar per les religioses del monestir Sant Pere Màrtir o de les Predicadores o Predicadoreses a fra Ramon de Casanova, prior del monestir de Santa Eulàlia o dels frares dels Sachs, i en haver imposat una pensió anual de 300 florins a pagar a les religioses del monestir de Sant Pere Màrtir pel prior i frares del monestir de Santa Anna mentre duri el pagament de la pensió de 400 florins, que no es possible fer mentre no es faci el transit al monestir de Santa Anna, per consegüent, en virtut de la seva autoritat, mana, sota pena d'excomunió, al prior Ramon de Casanova passar del monestir de Santa Eulàlia al monestir de Santa Anna i allí rebre l'hàbit dels canonges d'aquest monestir, fer la professió pròpia d'aquests canonges i romandre perpètuament en aquest monestir.

444. vel procuratori suo interlineat.

445. intel imposita interlineat sobre ano ratllat.

446. Segueix ratllat preteritis.

447. Segueix ratllat absolutionem.

448. Sancti Petri Martiris interlineat.

449. Segueix ratllat XXX°.

450. Segueix ratllat anno a nat.

Frater Johannes, Dei gratia Abbas monasterii Populeti, Terraconensis diocesis, Commissarius ad infrascripta a Sede Apostolica delegatus, venerabili et religioso Raimundo de Casanova, priori monasterii Sancte Eulalie de Campo, alias *dels frares dels Sachs* civitatis Barchinone, salutem in Domino et mandatis nostris, ymo verius apostolicis, firmiter obedire.

Quia iuxta tenorem comissionis apostolice nobis facte, nos constituimus et assignamus vobis annuam pensionem quadringentorum florenorum auri Aragonie per venerabiles et religiosas priorissam et conventum monasterii Sancti Petri Martiris, sive de *les Preycadoresses* dicte civitatis, vobis, quamdiu vixeritis seu donech de dignitate equivalenti provisum vobis fuerit, iuxta dicte nostre comissionis tenorem et iuxta quandam concordiam inter vos et dictas priorissam et conventum inditam et coventam anno quolibet exsolvendam.

Pro qua annua pensione eedem priorissa et conventus annuas pensiones certorum censualium mortuorum vobis, presenti et acceptanti, constituerunt et assignarunt, transtulerunt, cesserunt et transportarunt cum consensu vicarii⁴⁵¹ provincialis provincie Aragonum, ordinis Fratrum Predicatorum, et prioris etiam ipsarum priorisse et conventus, ac cum approbatione et confirmatione nostris, ymo verius apostolicis, factis et sequitis, intimationibus debitis, ut anno quolibet vobis respondeatur de annuis pensionibus censualium predictorum. Super quibus⁴⁵² adhuc est vobis cautum ulterius per dictas priorissam et conventum, que omnia et singula supradicta sufficientia reputavimus et etiam reputamus ad vestri plenissimam securitatem, sic quod⁴⁵³ nil aliud restat agendum quin dicte annue pensiones in vos transiverint pleno iure,⁴⁵⁴ et consequenter per nos imponenda in vim eiusdem comissionis⁴⁵⁵ existat⁴⁵⁶ annua pensio trescentorum exolvenda dictis priorisse et conventui per venerabiles priorem et fratres dicte domus Sancte Anne⁴⁵⁷ anno quolibet, quamdiu ipse teneantur ad⁴⁵⁸ solutionem dicte quadringentorum florenorum annue pensionis,⁴⁵⁹ quod fieri nequit donech vos et conventus dicti vestri monasterii transieritis ad⁴⁶⁰ dictam domum Sancte Anne, de quo vobis et⁴⁶¹ conventui⁴⁶² dicti monasterii, iuxta tenorem memorate nostre comissionis, licentiam contulimus die presenti; ornamentaque, cruces, vestimenta, libros, calices, reliquias, reliquiaria, jocalia et alia bona, mobilia et immobilia, eiusdem monasterii Sancte Eulalie, cum omnibus iuribus et pertinentiis suis dicte domui Sante Anne et mense conventuali eiusdem auctoritate apostolica nobis comissa⁴⁶³ appropriavimus et applicavimus et tenore presentium appropiamus et applicamus.

Pro tanto eadem auctoritate qua fungimur, vos dictum venerabilem Raymundum de Casanova, priorem predicum, tenore presentis requirimus et monemus primo, secundo, tertio et peremptorio vobisque in virtute sancte obedientie et sub excommunicationis pena, quam trina et canonica monitione premissa in vos ferimus in his scriptis, nisi feceritis que mandamus, districte precepimus quod infra sex dies post presentationem, presentibus vobis, fiendam immediate sequentes, quorum sex dierum duos pro primo, duos pro secundo⁴⁶⁴ et reliquos duos dies vobis pro tertio

451. Segueix ratllat gen.

452. Segueix ratllat etiam.

453. sic quod interlineat.

454. Segueix ratllat cum igitur.

455. in vim eiusdem comissionis interlineat.

456. Segueix ratllat super reddendam et Jacobus dicti monasterii Sancte Eulalie.

457. per venerabiles priorem et fratres dicte domus Sancte Anne interlineat.

458. ad repetit al ms.

459. Segueix ratllat donech.

460. Segueix ratllat dictum monasterium sive ad.

461. Segueix ratllat dicto.

462. Segueix ratllat ut.

463. Segueix ratllat aplicamus.

464. Segueix ratllat et.

et peremptorio termino ac monitione canonica assignamus, de dicto monasterio Sancte Eulalie ad dictam domum Sancte Anne transeat, et inibi habitum per canonicos et fratres eiusdem domus gestari solitum recipiatis, et professionem expressam per fratres dicte domus emitti solitam emittatis, et in ea perpetuo remaneatis, prout tenor sepedicte nostre comissionis exigit seu requirit, certificantes vos quod, si predicta omnia et singula non adimpleveritis vel ea distuleritis contumaciter adimplere, dictis sex diebus elapsis, faceremus vos excommunicatum publice⁴⁶⁵ nunciari et vitari.

Datum Barchinone [..]

13

1423 Juny 16. Monestir de Santa Anna, Barcelona

Fra Joan, Abat del monestir de Poblet, Comissari papal en el procés d'unió i trasllat de convents de Barcelona, en haver constituït, una pensió anual de 400 florins que hauran de pagar les religioses del monestir Sant Pere Màrtir o de les Predicadores o Predicadoreses a fra Ramon de Casanova, prior del monestir de Santa Eulàlia o dels frares dels Sachs, i en haver imposat una pensió anual de 300 florins que s'hauran de pagar a les religioses del monestir de Sant Pere Màrtir pel prior i frares del monestir de Santa Anna mentre duri el pagament de la pensió de 400 florins, estableix una pensió anual de 300 florins, que s'hauran de pagar pel prior i canonges de Santa Anna sobre els béns d'aquest monestir, que hom lliurarà a les monges i convent del monestir de Sant Pere Màrtir.

*Fa per les Preycadoresses per los trescents florins que'l prior e convent de Santa Anna han a pagar.*⁴⁶⁶

Frater Iohannes, Dei gratia Abbas monasterii Populeti,⁴⁶⁷ Commissarius ad infrascripta et alia a Sede Apostolica specialiter deputatus, venerabilibus et religiosis priori et conventui domus⁴⁶⁸ Sancte Anne civitatis Barchinone Sepulcri Dominici, ordinis Sancti Augustini, qui nunc estis et pro tempore fueritis, ad⁴⁶⁹ quam domum Sancte Anne conventus monasterii Sancte Eulalie de Campo, alias *dels Sachs*, dicte civitatis Barchinone, auctoritate apostolica nobis comissa, per nos translatis, necnon ornamenta, cruces, vestimenta, libri, calices, reliquie, reliquiaria, iocalia et alia bona eiusdem monasterii Sancte Eulalie, cum omnibus iuribus et pertinentiis suis appropriata et applicata fuere, omnibusque aliis et singulis quorum interest vel intererit, quosque infrascriptum tangit negotium seu tangere poterit quomodolibet in futurum, communiter vel divisim, quocumque nomine censeantur, salutem in Domino et mandatis nostris, ymo verius apostolicis, firmiter obedire.

Litteras apostolicas sanctissimi in Christo patris et domini nostri domini Martini, divina providentia Pape quinti, eius vera bulla plumbea in cordulis canapis more romane curie pendenti munitas, sanas et integras, non viciatas, non cancellatas, nec in aliqua sui parte suspectas, sed omni prorsus vicio et suspicione carentes, cum ea qua decuit reverentia, recepimus sub hac forma: *Martinus, episcopus, servus servorum Dei*⁴⁷⁰ *et cetera. Inseratur*⁴⁷¹

465. Segueix ratllat nunciatis.

466. Fa per les... a pagar escrit al marge superior.

467. Terraconensis diocesis interlineat.

468. Segueix ratllat sive monasterii.

469. qui nunc estis et pro tempore fueritis ad escrit al marge dret

470. Segueix ratllat volent.

471. Segueix ratllat volentes igitur.

Et quia per nos, auctoritate apostolica preinserta, summa annue pensionis quadringentorum florenorum, in preinsertis litteris contentorum, per venerabiles et religiosas priorissam et sorores monasterii Sancti Petri Martiris⁴⁷² civitatis Barchinone anno quolibet solvendorum venerabili et religioso Raymundo de Casanova, priori monasterii Sancte Eulalie de Campo Barchinone, quando / adduxerit vel donech sibi provisum fuerit de aliqua dignitate aut aliquo beneficio ecclesiastico, cuius fructus, redditus et proventus tanti annui valoris illam vel illud pro tempore obtinenti et in ea vel eo non residenti vel pensione consimilis et maioris valoris provisum fuerit, annis singulis integre solvendam, assignavimus et constituimus⁴⁷³ in processu apostolico de ipsis assignatione et constitutione per nos auctoritate apostolica supradicta facto et recepto per Gabrielem Canyelles, notarium infrascriptum, sub anno a nativitate Domini M^o CCCC^o XX° tertio, die vero prima mensis iunii, latius continetur.

Quia etiam iuxta tenorem preinsertarum apostolicarum litterarum, ut prefate priorissa et⁴⁷⁴ sorores⁴⁷⁵ dicti monasterii Sancti Petri Martiris comodius solvere valeant dictam⁴⁷⁶ annuam pensionem predictam dictorum,⁴⁷⁷ quadringentorum florenorum,⁴⁷⁸ et pensionem annuam trescentorum florenorum⁴⁷⁹ auri de Aragonia, interim vel quamdiu dictorum quadringentorum florenorum annuam pensionem solvere tenebuntur, per priorem et fratres eiusdem domus super eiusdem domus Sepulcri Dominici fructibus, redditibus et proventibus, priorisse et sororibus predictis, annis singulis, per terminos per nos deputandos integre persolvendos, concedere, constituere et assignare tenemur, prout in preinsertis apostolicis litteris nobis traditur in mandatis.

Pro tanto auctoritate apostolica precontenta pensionem annuam trescentorum florenorum auri Aragonie per vos dictos venerabiles et religiosos priorem et canonicos sive fratres dicte domus Sancte Anne super eiusdem domus Sancte Anne fructibus, redditibus et proventibus iamdictis priorisse et sororibus predictis anno quolibet integre solvendorum interim vel quamdiu dictorum quadringentorum florenorum dicto venerabili Raymundo de Casanova, priori predicto, et⁴⁸⁰ anno quolibet solvere tenebuntur, vobis dictis priori et⁴⁸¹ canonicis sive fratribus supradictis super eiusdem domus Sancte Anne fructibus, redditibus et proventibus, auctoritate apostolica supradicta, tenore presentium concedimus, constituimus et assignamus, prout melius et plenius in preinsertis litteris est contentum. Quapropter vos iamdictos venerabiles priorem, canonicos et fratres iamdicte domus Sancte Anne succedentes vobis in prioratu et conventu eiusdem domus Sancte Anne, omnesque alios et singulos quorum interest vel intererit, et quibus noster presens processus dirigitur, tenore presentium requirimus et monemus / primo, secundo, tertio et premporie, comuniter et divisim, vobisque et eis in virtute sancte obedientie et sub penis infrascriptis districte precipiendo, mandamus quatenus infra sex dies, a die requisitionis pro parte dictarum priorisse et sororum fiende in antea sequuturos, quorum sex dierum duos pro primo, duos pro secundo et reliquos duos dies pro tercio et premporio termino ac monitione canonica assignantes, detis et solvatis seu dari et solvi faciatis anno quolibet modo supra imposito et contento iamdictis priorisse et sororibus, vel cui voluerint loco sui, iamdictos trescentos florenos auri Aragonum dicte annue per nos supra imposite pensionis, seu secum super eisdem amicabiliter componatis et conveniatis.

472. prout in preinsertis apostolicis litteris nobis traditur in mandatis interlineat.

473. Segueix ratllat prout lacius continetur.

474. Segueix ratllat sororibus.

475. Segueix ratllat pred.

476. Segueix ratllat summam pensionem.

477. pensionem predictam dictorum interlineat.

478. Segueix ratllat comodius solvere valeant summam.

479. Segueix ratllat comodius solvere valeant summam.

480. Segueix ratllat quando adduxerit.

481. Segueix ratllat fratribus.

Quod si forte premissa omnia et singula non adimpleveritis, vel aliquid in contrarium feceritis, vel impedimentum aliquod prestiteritis per vos vel alium seu alios in premissis vel aliquo eorum, directe vel indirecte, palam vel occulte, seu si mandatis nostris, ymo verius apostolicis, non parueritis et paruerint cum effectum, in vos omnes et singulos supradictos et alios contradictores quoslibet et rebelles, et impredientibus et contradicentibus dantes auxilium, consilium vel favorem, publice vel occulte, directe vel indirecte, nisi infra spatium predictum a die sentencie computandum et contradictione, rebellione, auxilio, consilio et favore et quibusvis aliis impedimentis destiteritis et destiterint, et mandatis et monitionibus nostris huius, ymo verius apostolicis, non parueritis et paruerint, cum effectum et singulariter in singulos et in singulas excomunionis, in capitulum vero seu conventum dicte domus suspensionis et in ecclesiam eiusdem domus interdicti sententias in hiis scriptis ferimus et etiam promulgamus, non obstantibus omnibus et singulis que iamdictus dominus noster Papa in prefatis suis apostolicis litteris voluit non obstare.

Ceterum cum ad exequationem premissorum ulterius faciendam nequeamus ad presens, aliis occupati negotiis, personaliter interesse, honorabilibus, providis et discretis universis et singulis dominis abbatibus, prioribus, prepositis, decanis, archidiaconis, precentoribus tam cathedralium quam collegiatarum ecclesiarum⁴⁸² canonicis et parrochialium ecclesiarum rectoribus, ebdomedariis, vicariis, presbiteris, curatis et non curatis, secularibus, regularibus, exemptis et non exemptis, per civitatem et diocesim Barchinone et alias ubilibet constitutis, et eorum cuilibet insolidum super ulteriori exequatione dicti mandati apostolici atque nostri facienda, tenore presentium comittimus plenarie vices nostras, donec eas ad nos duxerimus revocandas, quos et eorum quemlibet requirimus et monemus primo, secundo, tertio et peremptorie, comunitate et divisim, eisque nichilominus et eorum cuilibet in virtute sancte obedientie et sub excomunionis pena, quam in ipsos et eorum quemlibet non parentes predicta sex dierum canonica monitione premissa ferimus in hiis scriptis, [nisi] fecerint que eis in hac parte comittimus,⁴⁸³ districte precipiendo mandamus quatenus ipsi vel eorum alter qui pro parte dictarum domine priorisse et sororum fuerint requisiti, seu alter eorum fuerit requisitus, infra sex dies huius requisitionem immediate sequentes, quorum sex dierum duos pro primo, duos pro secundo et reliquos duos dies pro tertio et peremptorio termino ac monitione canonica assignamus ad vos dictos venerabiles priorem, canonicos et fratres, qui nunc estis et fueritis pro tempore, omnesque alios et singulos, quibus noster presens processus dirigitur aliasque personas et loca, de quibus expediens fuerit, personaliter accedant seu accedat et prefatas litteras apostolicas et hunc nostrum processum et omnia et singula in eis contenta vobis et aliis quorum intersit, legant, intiment et fideliter publicare procurent ubi, quando et quotiens fuerit opportunum, et nichilominus faciant iamdictis domine priorisse et sororibus vel earum procuratori de prefatis trescentis florenis modo predicto impositis, constitutis et assignatis sub penis iamdictis anno quolibet responderi. Et generaliter omnia alia et singula nobis in hac parte commissa plenarie exequantur iuxta traditam / seu directam a Sede Apostolica nobis formam, ita quod ipsi subdelegati nostri vel quicumque alii nichil in preiudicium dictarum priorisse et⁴⁸⁴ sororum vel earum procuratoris valeant attemptare nec in processibus per nos factis et sententiis per nos latis absolvendo vel suspendendo aut alias aliquid immutare.

Et si contingat nos super premissis in aliquo procedere, de quo nobis potestatem omnimodam reservamus, non intendimus propterea comissionem nostram huiusmodi in aliquo revocare, nisi de revocatione ipsa specialis et expressa in nostris litteris mencio haberetur.

Presentem vero processum, et alia omnia munimenta huiusmodi constitutionem et assignationem dictorum trescentorum florenorum in aliquo tangentia penes dictas venerabiles prioris-

482. Segueix ratllat rectoribus.

483. Segueix ratllat et mandamus.

484. Segueix ratllat convenius.

sam et sorores vel procuratorem earum volumus remanere et non per vos seu aliquem vestrum contra ipsius voluntatem quomodolibet detineri. Contrarium vero facientes predicta sex dierum canonica monitione premissa excommunicationis sententie innodamus.

Mandamus tamen copiam fieri de premissis, si eam petieritis et habere volueritis vestris tamen sumptibus et expensis. In quorum omnium fidem et testimonium premissorum presentem processum seu presens publicum instrumentum per notarium subscriptum fieri et publicari mandamus et nostri appensione sigilli muniri.

Datum et actum Barchinone, intus dictam domum Sancte Anne, sub anno a nativitate Domini millesimo CCCC^o vicesimo tertio, die vero mercurii, sextadecima mensis iunii,⁴⁸⁵ presentibus honorabili Petro Rexach, licenciato in legibus, cive Barchinone,⁴⁸⁶ venerabilibusque et religios⁴⁸⁷ fratribus Petro Güells et⁴⁸⁸ Marcho de Penaflor, monachis dicti monasterii⁴⁸⁹ Populeti, testibus ad premissa vocatis specialiter et assumptis, ac me Gabriele Canyelles, notario infrascripto.

14

1423 Juny 25. Barcelona

Fra Joan, Abat de Poblet, designat Comissari Apostòlic per al trasllat del prior i els canonges de monestir de Santa Eulàlia, dit també dels Sachs, al monestir de Santa Anna, en haver considerat que la tasca a ell encomanda havia durat més d'un mes i que les despeses fetes pel trasllat del monestir de Santa Anna i pel trasllat del monestir de les monges Predicadores o Predicadoreses, aquestes al monestir de Santa Eulàlia del Camp, dit també dels Sachs, han estat taxades en 100 florins d'or d'Aragó, de les quals el prior i convent de Santa Anna havien de pagar 55 florins i la priora i el convent de les germanes Predicadoreses 45 florins, tanmateix el prior i el convent de Santa Anna no han pagat la quantitat per ells deguda. Es per això que mana que el prior i el convent de Santa Anna paguin la quantitat a ells assignada i per ells deguda sota pena d'excomunió, suspensió i interdicte.

Iohannes, Dei gratia Abbas monasterii Populeti, Terraconensis diocesis, per sanctissimum in Christo patrem et dominum nostrum dominum Martinum, digna Dei providentia Papam quintum, in et super translatione⁴⁹⁰ canonicorum monasterii Sancte Eulalie de Campo, alias *dels Sachs*, civitatis Barchinone, ad domum Sancte⁴⁹¹ Anne eiusdem civitatis,⁴⁹² et diversis aliis et [sic] ea concernentibus⁴⁹³ Comissarius assignatus cum quibusdam litteris apostolicis, vera bulla plumbea prefati domini nostri Pape, in cordulis canapis pendenti munitis, que data fuerunt Rome apud Sanctam Mariam Maiorem, VI kalendas septembris pontificatus ipsius domini nostri Pape anno⁴⁹⁴ quarto, venerabilibus, providis et discretis universis et singulis presbiteris curatis et non curatis, per civitatem et diocesim Barchinone et alias ubilibet constitutis, ad quem seu quos presentes pervenerint seu fuerint presentate, salutem in Domino, et mandatis nostris, ymo verius apostolicis, firmiter obedire.

485. Segueix ratllat anno a nativitate Domini millesimo CC.

486. Segueix ratllat relig.

487. Segueix ratllat vir.

488. Segueix ratllat fratre.

489. Segueix ratllat p.

490. Segueix ratllat fratr.

491. Segueix ratllat Eulalie de.

492. Segueix ratllat que translatio iam.

493. Segueix ratllat auctoritate apostolica.

494. Segueix ratllat quinto.

Cum iuxta tenorem prenarrate nostre comissionis processerimus ad prefatam translationem faciendam et ad diversa alia nobis comissa et in prefata nostra comissione contenta, in quibus exequendis vaccavimus per unum mensem et ultra, licet plura alia eiusdem comissionis vigore restent exequenda, que exequutio,⁴⁹⁵ prout facta est et fienda, restat, venit ad onus et comunes expensas⁴⁹⁶ honorabilium⁴⁹⁷ venerabiliumque et religiosorum prioris et conventus dicte domus Sancte Anne, ac venerabilis religiosarumque priorisse et conventus sororum Predicatricum iamdicte civitatis, quibus dictum monasterium Sancte Eulalie de Campo, alias *dels Sachs*, est per nos, dictum Commissarium, pro eorum monasterio assignandum; et licet pluries ex parte⁴⁹⁸ nostra prior et conventus dicte domus Sancte Anne, priorissa et conventus sororum Predicatricum fuerint requisiti ut circa nostras expensas providerent, cum nemo teneatur propriis stipendiis militare,⁴⁹⁹ quas pro presenti duximus ad centum florenos auri Aragonie taxandas, de quibus dicti prior et conventus dicte domus Sancte Anne quinquaginta quinque, priorissa vero et conventus sororum Predicatricum predictae quadraginta quinque solvere tenerentur; et atamen prior et conventus dicte domus Sancte Anne partem eorum predictam, licet indebite et iniuste, distulerunt⁵⁰⁰ solvere et differunt etiam de presenti in nostri dispendium, vilipendium et iacturam; et pro tanto auctoritate apostolica supradicta vos et vestrum singulos, quibus nostre presentes littere diriguntur, requirimus et monemus primo, secundo et tertio et peremptorio termino, comuniter et divisim, vobisque et vestrum cuilibet, in virtute sancte obedientie et sub excommunicationis pena, quam in vos et vestrum singulos non presentes trina et canonica munitione premissa fuerimus in his scriptis, districte precipiendo mandamus quatenus intus ecclesiam dicte domus Sancte Anne infra missarum solemnias publice requiratis et moneatis⁵⁰¹ ex parte nostra, ymo verius apostolica,⁵⁰² sicuti nos tenore presentis requirimus et monemus, primo, secundo, tertio et peremptorio, comuniter et divisim, sub penis et sententiis infrascriptis, honorabilem et religiosum fratrem Matheum Ferdinandi, priorem, venerabilesque et religiosos fratres Galcerandum Maçot, Petrum Ros, Bartholomeum Berengarii de Vall Labrera, Franciscum Vila, Raymundum Terrat, Petrum Çaydi, Simonem Bru, Anthonium Cases, Raymundum Jalbert, Iohannem Maçana, Iohannem Besora et Anthonium Vitalis, conventuales dicte domus, quatenus infra tres dies post requisicionem et monitionem huiusmodi per vos fiendas immediate sequentes, quorum trium dierum, unum pro primo, unum pro secundo et reliquum unum pro tertio et peremptorio termino ac monitione canonica assignamus, solvant, tradant et delliberent nobis realiter et de facto dictos quinquaginta quinque florenos pro expensis nostris iamdictis. Alioquin, si huiusmodi solutionem facere distulerint seu neclexerint contumaciter adimplere, nunc pro tunc et e converso in⁵⁰³ priorem et fratres superius nominatos et excommunicationis, in conventum vero seu capitulum dicte domus et suspensionis, et in ecclesiam eiusdem domus et interdicti sententias in his scriptis ferimus et etiam promulgamus. Certificantes eosdem priorem et fratres, / prout nos assimili certificamus cum presenti, quod confestim, dictis tribus diebus elapsis, si predictos quinquaginta quinque florenos realiter non exsolverint, ut est dictum, singulos eorumdem excommunicatos, conventum vero seu capitulum eiusdem domus suspensum et ecclesiam supradictam esse ecclesiastico interdicto faciemus publice nunciari. Et ulterius ultra reatum periurii⁵⁰⁴ quem intererunt, eo quia contra formam promissionis per eos

495. Segueix ratllat factum est fienda expensis comunibus.

496. prout facta est et fienda restat venit ad onus et comunes expensas escrit al marge esquerre.

497. Segueix ratllat et bel.

498. Segueix ratllat eorum.

499. cum nemo teneatur propriis stipendiis militare interlineat.

500. Segueix ratllat fe.

501. Segueix ratllat prout nos tenore presentis.

502. Segueix ratllat pro.

503. Segueix ratllat dictos.

504. Segueix ratllat in.

facte cum publico instrumento recepto per Gabrielem Canyelles, notarium Barchinone, XVI^a die⁵⁰⁵ presentis mensis iunii, provideremus ut pena mille florenorum per eos sibi gratis imposita in casu contradictionis exigeretur penitus ab eisdem, et presentes redditus portitori eorum subscriptione vestra propria die qua huiusmodi mandatum adimpleveritis declarantes appositae in eisdem.

Datum Barchinone, XXV^a die iunii, anno a nativitate Domini M^o CCCC^o XXIII°.

15

1423 Juliol 4. Barcelona

Fra Joan, Abat del monestir de Poblet, Comissari papal en el procés d'unió i trasllat de convents de Barcelona, en haver donat llicència per a que les religioses Predicadores o Predicadores del monestir de Sant Pere Màrtir prenguessin possessió del monestir de Santa Eulàlia del Camp, situat a la plaça Santa Anna, presents el notari Gabriel Canyelles i la priora i les monges de l'Orde de Predicadors, sortiren tots del monestir de Sant Pere Màrtir i anaren al monestir de Santa Eulàlia en processó amb el dit Abat de Poblet, amb multitud de ciutadans, amb creu alçada, amb els preveres de l'església parroquial de Santa Maria del Pi, dins els límits de la qual es troben tant l'antic monestir, d'on sortiren, com el nou de Santa Eulàlia del Camp, que es troba a la plaça de Santa Anna. En arribar-hi el Comissari introduí les religioses en el nou monestir, els lliurà les claus i hom tancà les portes.

Com la prioressa e convent de les Preycadoresses isqueren de llur monestir e se'n anaren ab creu e processó al monestir de Santa Eulàlia de Camp

In Dei nomine. Noverint universi quod, cum reverendus dominus frater Iohannes,⁵⁰⁶ Dei gratia Abbas monasterii Populeti, Terraconensis diocesis, commissarius per sanctissimum in Christo patrem et dominum dominum Martinum, divina providentia Papam quintum, ad hec et similia assignatus⁵⁰⁷ cum suo processu apostolico, in formam publici instrumenti redacto et acto Barchinone, intus palatium regium maius civitatis Barchinone, sub anno a nativitate Domini M^o CCCC^o⁵⁰⁸ XX tertio, die vero tricesima prima mensis madii, clauso et subsignato per me Gabrielem Canyelles, auctoritate regia notarium publicum Barchinone infrascriptum, dedisset inter alia et concessisset⁵⁰⁹ licentiam venerabili et religiosis domine priorisse et conventui sororum Predicatricum monasterii Sancti Petri Martiris civitatis Barchinone⁵¹⁰ monasterium Sancte Eulalie de Campo Barchinone, situm in platea Sancte Anne dicte civitatis, cum ecclesia, claustro, cimiterio, reffectorio, dormitorio, domibus et ortis et aliis officinis, in earum monasterium assumendi et instituendi et ad illud transeundi ac in eo perpetuo remanendi, prout latius in iamdicto processu apostolico sive publico instrumento eiusdem est contentum; cumque etiam iamdictus reverendus dominus Abbas, Commissarius Apostolicus iamque dictus, tradiderit possessionem realem et corporalem iamdictis domine priorisse et conventui sororum Predicatricum per ministerium discreti Bojons, presbiteri, earum procuratoris, yconomi et actoris, et nomine earum recipientis de dictis monasterio Sancte Eulalie, ecclesia, claustro, cimiterio, reffectorio, dormitorio, domibus, ortis et aliis officinis, de cuius possessionis traditione plene constat per publicum instrumentum receptum et factum per me dictum Gabrielem Canyelles, notarium, tricesima

505. Segueix ratllat iunii proxime lapsi.

506. Segueix ratllat miseracione.

507. Assignatus, al ms assignatum.

508. Segueix ratllat X.

509. Segueix ratllat licc.

510. civitatis Barchinone interlineat.

die iunii proxime lapsi, ut in eodem instrumento plenius est videre; tandem prefati reverendi domini Abbatis dicti monasterii Populeti, Commissarii Apostolici supradicti, ordinatione, cum nil aliud quin predictae donatio, concessio et assignatio⁵¹¹ iamdictis domine priorisse et conventui dicti monasterii Sancti Petri Martiris, auctoritate apostolica facte⁵¹² de dicto⁵¹³ monasterio Sancte Eulalie de Campo suum plenius sorciantur effectum et restet ad agendum; pro tanto die dominica intitulata quarta die iulii, anno a nativitate Domini millesimo quadringentesimo vicesimo tercio, presente et vocato me iamdicto et infrascripto Gabriele Canyelles, auctoritate regia notario publico Barchinone, et presentibus etiam discretis Matheo de Thesaracho et Iohanne Muleto, notariis, civibus Barchinone, ac Bernardo de Curtibus, scriptore, testibus ad hec specialiter convocatis,⁵¹⁴ iamdicta domina priorissa⁵¹⁵ et conventus sororum predictarum, videlicet venerabilis et religiosa domina Elicsendis de Togoriis, priorissa, religioseque Constancia Alquissimina, subpriorissa, Subirana Berguesa, Mandina de Hostalrich, Sibilia de Pallars, Elionor de Pallars, Periconia Picanyes, Maria Martiniç, Violant de Clariana, Iohanneta de Mallenchs, Eulalia ses Corts et Eulalia Cervera,⁵¹⁶ sorores seu moniales expresse professe iamdicti monasterii Sancti Petri Martiris, transferentes se auctoritate licentie per dictum dominum Commissarium Apostolicum eis date et concesse⁵¹⁷ de dicto monasterio, in quo hactenus resederunt, ad dictum monasterium olim Sancte Eulalie de Campo Barchinone⁵¹⁸ recesserunt ab eodem monasterio,⁵¹⁹ exeuntes per portale ecclesie dicti monasterii, a quo recedebant, et in comitatu iamdicti reverendi domini Abbatis, Commissarii Apostolici sepedicti, et quamplurium honorabilium civium et⁵²⁰ diversorum aliorum civium et habitatorum⁵²¹ dicte civitatis in multitudine copiosa, cum cruce erecta et processione presbiterorum ecclesie parochialis Beate Marie de Pinu dicte civitatis,⁵²² infra quarum ecclesie⁵²³ et parrochie limites tam dictum monasterium antiquum, a quo recesserunt, quam dictum monasterium novum, ad quod accesserunt iamdictae domine priorissa et sorores, fundata existunt, eorum gressus mature, honeste et in perhumili compositione et ordine, lentis passibus et capitibus inclinatis et faciebus modeste velatis, direxerunt versus monasterium supradictum olim⁵²⁴ Sancte Eulalie de Campo, situm in dicta platea Sancte Anne. Et cum personaliter ad ipsum proxime dictum monasterium⁵²⁵ accessissent, tunc iamdictus dominus Abbas, Commissarius Apostolicus iamque dictus,⁵²⁶ constitutus personaliter hac de causa coram portali introitus principalis monasterii proxime dicti, iamdictis domine priorisse et conventui assignati, introduxit singulas earum per manus acceptas⁵²⁷ intus monasterium supradictum, prout superius per ordinem⁵²⁸ scripture sunt, et postremo iamdictam venerabilem dominam Elicsendem de Togoriis, priorissam, cui domine priorisse ipse dominus

511. Segueix ratllat facte.

512. Segueix ratllat suum plenius sorciantur effectum.

513. Segueix ratllat del.

514. pro tanto die dominica intitulata quarta die iulii, anno a nativitate Domini millesimo ... ac Bernardo de Curtibus, scriptore, testibus ad hec specialiter convocatis escrit al marge esquerre.

515. Segueix ratllat st.

516. Segueix ratllat mo.

517. auctoritate licentie per dictum dominum commissarium apostolicum eis date et concesse interlineat.

518. Barchinone interlineat.

519. Segueix ratllat in comitatu.

520. Segueix ratllat aliarum personarum.

521. civium et habitatorum interlineat.

522. Segueix ratllat accessissent.

523. Segueix ratllat limites.

524. olim interlineat.

525. Segueix ratllat accessissent.

526. Segueix ratllat fuere.

527. per manus acceptas interlineat.

528. per ordinem interlineat.

Abbas,⁵²⁹ Commissarius supradictus, omnes claves tradidit monasterii preexpressi et omnium officinarum monasterii eiusdem. Que quidem domina priorissa, ipsas accipiens claves, intus dictum monasterium se recepit et⁵³⁰ a parte interiori clausit ianuas portalis predicti monasterii iamque dicti cum vecte et clavi earumdem / ianuarum. Et sic remanserunt intus idem monasterium⁵³¹ iamdicte venerabilis domina priorissa et sorores sive moniales iamdicte, recedentibus abinde iamdicto reverendo domino Abbate, Commissario supradicto, et omnibus aliis qui dictas dominas priorissam et sorores sive moniales predictas concomitaverant ad ingressum monasterii preexpressi.

Die dominica, quarta die iulii, 1423.⁵³²

De quibus omnibus supradictis petierunt et requisiverunt tam dictus reverendus dominus Abbas, Commissarius Apostolicus memoratus, quam iamdicta priorissa eidem domine priorisse et suo conventui fieri et tradi unum et plura publica instrumenta per⁵³³ notarium predictum et etiam infrascriptum.

Acta fuerunt hec Barchinone, die et anno et locis predictis, presente me notario et testibus preexpressis, ut superius est contentum.

16

1423 Juliol 4. Barcelona

Els frares conventuals del monestir de Santa Anna exposen a fra Joan, Abat de Poblet i Comissari Apostòlic per a la unió dels monestirs de Santa Eulàlia del Camp i Santa Anna i el trasllat del monestir de Sant Pere Màrtir al monestir de Santa Eulàlia, situat a la plaça de Santa Anna de Barcelona, que algunes cases contigües, vers el sud, al monestir de Santa Anna a tocar la plaça de Santa Anna, no han pertanyut ni pertanyen al monestir de les Predicadores, donat el seu status jurídic, sinó que pertanyen de ple dret al monestir de Santa Anna. Demanen per tant que no canviï la propietat del dret de dites cases.

Noverint universi quod, cum die dominica, intitulata III^a die iulii, anno a nativitate Domini M^o CCCC XXIII°, hora videlicet tertiarum ipsius diey, cum reverendus in Christo pater et dominus dominus frater Iohannes, Dei gratia Abbas monasterii Populeti, Terraconensis diocesis, Commissarius Apostolicus ad hec et alia assignatus, introduceret venerabiles dominas priorissam et conventum monialium sive sororum Predicatricum civitatis Barchinone in monasterio olim vocato Sancte Eulalie de Campo, sive *dels frares dels Sachs*, civitatis Barchinone, dudum per ipsum dominum Commissarium eisdem priorisse et conventui et succedentibus eis in monasterium assignato et affuerunt coram eo, dum ipsam introductionem precipiebat,⁵³⁴ venerabiles et religiosi fratres Bartholomeus Berengarii de Vall Labrera et Petrus Çaydi, conventuales monasterii sive domus Sancte Anne civitatis Barchinone, nominibus eorum propriis et ut syndici, procuratores et actores honorabilis prioris et conventus dicti monasterii sive domus,⁵³⁵ dicentes et exponentes eidem quod ex eo quia quedam domus contigue monasterio supradicto et ad latus eiusdem ver-

529. Segueix ratllat et.

530. Segueix ratllat ac.

531. Segueix ratllat iamdicto.

532. Die dominica quarta die iulii 1423 escrit al marge esquerre.

533. Segueix ratllat nyt.

534. precipiebat, al ms prencipiebat.

535. nominibus eorum propriis et ut syndici, procuratores et actores honorabilis prioris et conventus dicti monasterii sive domus interlineat.

sus meridiem, exeuntes in platea Sancte Anne, non erant de pertinentiis⁵³⁶ eiusdem monasterii nec in usus prioris et conventus eiusdem, ymo separate et locari assuete, protestabantur ideo dictis nominibus quod propter introductionem iamdictam non fieret eis preiudicium in domibus supradictis, que non pertinuerunt neque pertinent dictis priorisse et conventui monialium supradictarum, ymo pertinent pleno iure dicto monasterio Sancte Anne tanquam bona appropriata et applicata ipsi monasterio. Et quod non adquiratur propter ipsam introductionem aliquod ius eisdem priorisse et conventui. Nec consentiebant eidem introductioni propter predicta, protestantes expresse de omni iure eorum. Et quod possint ea latius in scriptis dare,⁵³⁷ petentes de⁵³⁸ omnibus et singulis eis fieri et tradi unum et plura publica instrumenta. Dictus autem dominus Abbas dixit quod⁵³⁹ darent predicta in scriptis, alias quod non consentiebat predictis, petens hec continuari in fine premissorum et inde fieri et tradi unum et publica instrumenta.

Testes ad omnia predicta: domini Matheus de Thesarach et Iohannes Muleti, notarii, cives Barchinone.⁵⁴⁰

17

1423 Juliol 5. Barcelona

Petició a fra Joan, Abat de Poblet, Comissari Apostòlic per a la unió dels monestirs de Santa Eulàlia del Camp i Santa Anna i el trasllat del monestir de Sant Pere Màrtir al monestir de Santa Eulàlia, situat a la plaça de Santa Anna de Barcelona, que hom reconegui, en virtut dels pactes fets, que les propietats contigües al monestir de Sant Pere Màrtir són, en dues parts, propietat de monestir de Santa Anna. I que, per altra part, el sòl i les cases propietat del monestir de Santa Eulàlia pertanyen a la priora i al convent de les monges Predicadores o Predicadores del monestir de Santa Eulàlia on les monges s'han traslladat.

Patrum Sanctorum decreta rite iusteque more ac stilo solitis edidit [sic] ut in erectionibus, translationibus aut unionibus monasteriorum nulli fiat dispendium vel nocumentum, quinymo quevis pacta et inter partes pactata canonicis institutis minime obviantia iure notissimo voluit observari, hec iure comuni utique et municipali, tenore videlicet apostolice comissionis vobis reverendo in Christo patri ac domino Abbati Populeti, super unione seu translatione monasteriorum Sancte Eulalie et Sancti Petri Martiris Barchinone facte veniunt merito observanda, potissime quia in Ecclesia in suis actibus nulli consuevit aut debet fraudem adhibere.

Nempe novit eadem vestra reverentia paternitas quod monasteria iamdicta Sancte Eulalie videlicet et Sancti Petri Martiris, quoad ipsorum solum, situm et domos, certos, distinctos et limitatos habent terminos circumquaque ab aliis domibus, proprietatibus, dominiis et alodiis⁵⁴¹ quarumvis personarum segregatos et penitus separatos. Quarum domorum utilitas⁵⁴² quedam ad usum et fruitionem personarum monasteriorum iuxta earum congruentiam, quedam iure emphiteotico sub certa annua pensione vel locatione a personis monasterii percipienda possi-

536. Segueix ratllat mon.

537. Segueix ratllat et q.

538. Segueix ratllat predictis.

539. Segueix ratllat quod non consentiebat predictis do.

540. Al vers del document hom pot llegir Testes firme honorabilis Bernardi Michaelis: Franciscus çes Planes, civi s Minorisse, et Anthonius de Almenara, clericus tonsuratus, comorans cum dicto venerabili Bernardo Michaelis.

541. proprietatibus dominiis et alodiis, interlineat i escrit damunt penitus ratllat.

542. utilitas interlineat

debantur. Cum autem ita sit,⁵⁴³ quemadmodum vestra decrevit auctoritas⁵⁴⁴ iuxta capitula inita et concordata inter partes, quod solum domus dictorum monasteriorum cum suis omnibus contiguis proprietatibus hinc inde cedant et transeant in reliquam partem, videlicet quod solum et domus omnes⁵⁴⁵ ac proprietates contigue dicti monasterii Sancti Petri sint et efficiantur pro duabus partibus⁵⁴⁶ prioris et⁵⁴⁷ conventus monasterii Sancte Anne, et consequenter solum et domus omnes ac contigue proprietates dicti monasterii Sancte Eulalie sint in solidum⁵⁴⁸ et efficiantur priorisse et monialium dicti monasterii Sancti Petri, propterea Bartholomeus Berengarii de Vallebrera et Petrus Çeydi, canonici, sindici, actores ac procuratores reverendi patris domini prioris et honorabilis conventus monasterii Sancte Anne suplicant,⁵⁴⁹ postulant et requirunt quatenus vice et auctoritate apostolica premissa, quibus fungimini, eisdem possessionem realem et corporalem omnium domorum⁵⁵⁰ predictarum, que olim⁵⁵¹ et ante translationem et unionem dictorum monasteriorum per⁵⁵² vos factas fuerant dicti monasterii Sancti Petri ac priorisse et monialium eius, integram et completam tradi faciatis, sicuti prior et canonici memorati prompti et parati se offerunt tradere et deliberare possessionem omnium domorum contiguarum monasterii prefati Sancte Eulalie, ut equalitas et paritas hinc inde secundum capitula predicta⁵⁵³ promissa, pactata et firmata serventur. Alias, si premissa facere recusaveritis, quod nullatenus opinantur, idem sindici et procuratores dicunt, afirnant et protestantur, quod traditioni et inductioni cuiusvis possessionis domorum memorati monasterii Sancte Eulalie ipsis priorisse et monialibus⁵⁵⁴ aliter per nos⁵⁵⁵ date vel dande nullomodo consentiant. Ymo expresse dissenciunt et contradicunt, ut heri⁵⁵⁶ coram notario et testibus⁵⁵⁷ in ingressu dictarum priorisse et monialium in monasterio predicto Sancte Eulalie verbo in vestri⁵⁵⁸ et earum presentia dixerunt, petierunt, retinuerunt et protestati fuerunt,⁵⁵⁹ dicentes pro tutione iuris sui monasterii animo et corpore se retinere et habere possessionem omnium domorum premissarum dicti monasterii Sancte Eulalie⁵⁶⁰ et ab ea minime se aut monasterium velle tacite vel expresse⁵⁶¹ eicere vel⁵⁶² exuere, protestantes reverenter de iniustitia et nullitate actorum et de aliis iuris remediis spoliatis adversus spoliatores competentibus. De quibus *et cetera*.

Die lune, V^a die iulii, anno a nativitate Domini M^o CCCC^o XXIII° venerabiles⁵⁶³ fratres Bartholomeus Berengarii de Valle Labrera et Petrus Çaydi, conventuales monasterii sive domus Sancte Anne civitatis Barchinone, venientes ad scribaniam mei Gabrielis Canyelles, notarii, tra-

543. Segueix ratllat quod.

544. Segueix ratllat quod.

545. Segueix ratllat contigue.

546. Segueix ratllat monasterii Sancte Anne.

547. Segueix ratllat eius.

548. In solidum interlineat.

549. suplicant interlineat.

550. Segueix ratllat que.

551. Segueix ratllat fuerant.

552. Segueix ratllat pp.

553. predicta interlineat

554. Segueix ratllat tradende.

555. per nos, interlineat i escrit damunt fraude nullo ratllat.

556. Heri, al ms eri escrit sobre hodie ratllat.

557. et testibus interlineat.

558. Segueix ratllat pres.

559. Segueix ratllat que persitum notatius inscriptis redigere non curavit.

560. dicti monasterii Sancte Eulalie interlineat.

561. tacite vel expresse interlineat.

562. Segueix ratllat exuere.

563. Segueix ratllat Petrus Çaydi et.

diderunt michi, eidem notario, presentem cedulam, quam voluerunt continuari in fine protestationis verborum facte et inde fieri eis unum et plura publica instrumenta.

Testes: Bernardus de Curtibus et Bernardus Pictoris, scriptores Barchinone.

18

1423 Juliol 23. Santa Maria de Natzaret, Barcelona

Fra Joan, designat Comissari Apostòlic per al trasllat del prior i els canonges de monestir de Santa Eulàlia, dit també dels Sachs, al monestir de Santa Anna, considerant que no li sembla útil que fra Ramon de Casanova de l'orde de Sant Agustí, abans prior del dit monestir de Santa Eulàlia, sigui transferit al monestir de Santa Anna, professi i rebi l'hàbit com els frares d'aquest monestir, perdent en aquest cas l'assignació de la pensió de 400 florins a pagar per la priora i monges del monestir de Sant Pere Màrtir, si de l'orde de Sant Agustí passés al monestir de Santa Anna de l'orde del Sant Sepulcre, dona llicència per a que fra Ramon de Casanova passi al monestir de Santa Maria de la ciutat de Manresa, de l'orde de Sant Agustí, on prengué, sent un nen, l'hàbit de l'orde de Sant Agustí.

Frater Iohannes, Dei gratia Abbas monasterii Populeti, diocesis Terraconensis, per sanctissimum in Christo patrem et dominum nostrum dominum Martinum, digna Dei providentia Papam V^m, in et super translatione prioris et canonicorum monasterii Sancte Eulalie de Campo, alias *dels Sachs*, civitatis Barchinone, ad domum Sancte Anne dicte civitatis, et quibusdam aliis ea concernentibus Comissarius deputatus cum quibusdam litteris apostolicis, vera bulla plumbea dicti domini nostri Pape, in quibusdam cordulis canapis more romane curie pendenti munitis, que date fuerunt Rome apud Sanctam Mariam Maiorem, VI kalendas septembris pontificatus ipsius domini nostri Pape anno quarto, honorabili et religioso Raymundo de Casanova, ordinis Sancti Augustini, professori, olim priori dicti monasterii Sancte Eulalie de Campo, alias *dels Sachs*, salutem in Domino Ihesu Christo.

Quia ex certis iustis et rationabilibus causis, animum nostrum moventibus,⁵⁶⁴ nobis non videtur utile nec salubre iuxta conditionem in prenarrata nostra comissione expressam ut vos ad dictam domum Sancte Anne transferamini seu transeatis, neque inibi habitum per canonicos et fratres eiusdem domus gestari solitum recipiatis, professionem expressam per fratres dicte domus emitti solitam emittatis, et minus in eadem domo remaneatis, nec unquam intentionis vestre seu alias cogitatum fuit ac existit quod vos ad dictam domum⁵⁶⁵ Sancte Anne transferretis, habitum predictum assumeretis, nec⁵⁶⁶ obedientiam huiusmodi emitteretis, prout sumus veridice informati; quia etiam auctoritate apostolica et in vim prenarrate nostre comissionis annuam pensionem quadringentorum florenorum venerabilibus prioris et sororibus monasterii Sancti Petri Martiris, ordinis Fratrum Predicatorum dicte civitatis, quibus iuxta tenorem eiusdem nostre comissionis dictum monasterium Sancte Eulalie fuit per nos assignatum⁵⁶⁷ vobis, quamdiu vixeritis seu donec vobis provissum fuerit de aliqua dignitate, cuius fructus, redditus et proventus tanti annui valoris existant illam pro tempore obtinenti et in ea non residenti, que dignitas iuxta tenorem certe conventionis inhite et religione prestiti iuris firmate per vos et priorem domus predictae, priorissamque et conventum sororum predictarum, debet esse ordinis Sancti Augustini, quod suum comode nequiret sortiri effectum, si de ordine Sancti

564. Segueix ratllat utile nech.

565. ad dictam domum interlineat.

566. nec interlineat.

567. fuit per nos assignatum interlineat, sobre assignandum ratllat.

Augustini⁵⁶⁸ ad dictum Dominici [sic] Sepulcrum contigeret vos transferri, et sic ultra alias precipuas rationes animum nostrum moventes, rationabilis causa subest prohibens translationem de persona vestra fieri supradictam.

Sed cogitantibus nobis in quo loco eiusdem ordinis Sancti Augustini possetis Domino famulari, tandem nostre considerationi occurrit,⁵⁶⁹ vobisque acceptum fuit et gratum, quod in ecclesia monasterii Beate Marie civitatis Minorise dicti ordinis Sancti Augustini, in qua in puerili vestra etate pro Crucifixi gloria, vanitatem seculi postponendo, habitum religionis sub dicti Sancti Augustini regula suscepistis, possetis iuxta eandem regulam salubriter vivere et ibidem Omnipotenti Deo servire.

Pro tanto saluti et quieti anime vestre cupientes salubriter providere, liberantes et eximentes vos a translatione predicta, a receptione habitus per fratres dicte domus Sancte Anne gestari soliti et ab omissione professionis per eosdem fratres emitti solite, et eundi ad dicta civitatem Minorise et in dicta ecclesia Beate Marie eiusdem civitatis Altissimo famulandi et abinde et a dicta etiam civitate causa spaciandi et negotia vestra et aliorum pertractandi, recedendi, standi et redeundi, prout consciencie vestre, de qua fama veriloqua preheunte et facti evidentia ac experientia rerum magisterium demonstrante, laudabile testimonium perhibetur, visum fuerit modis tamen semper honestis et statui vestro ac religioni predictae, congruis prestita iam nobis, Commissario predicto, per vos obedientia salutari, donec vobis de dignitate in memorata conventionem expressa valoris annui quadringentorum florenorum provisum fuerit aut alias circa modum vivendi et personam vestram aliter Domino famulandi per Summum Pontificem fuit ordinatum, auctoritate apostolica, qua fungimur, in hac parte vobis tenore presentis licentiam et facultatem plenariam indulgemus.⁵⁷⁰

Datum Barchinone, intus domum nostram de Natzareto, prima die iulii, anno a nativitate Domini M CCCC^o XXIII.

Vidit Abbas.

Ego Bonanatus Petri consulo sic esse factum.

Ego Francischus de la Mora consulo sic esse si induit [...].

4. ÍNDEX ONOMÀSTIC I TOPONOMÀSTIC

Alfons el Magnànim (1396-1458), rei d'Aragó, de València, de Mallorca, de Sicília, de Sardenya i de Nàpols, i comte de Barcelona.

Alquissimina, Constança, sotspriora, conventual del monestir de les monges Predicadores o Predicadoreses de la ciutat de Barcelona.

Aragó, província de l'orde dels Frares Predicadors, regne.

Arquells, Sant Pere dels Arquells (Segarra).

Barcelona, ciutat, comtat.

Bellera, Constança de, priora, conventual del monestir de les Monges Predicadores o Predicadoreses de la ciutat de Barcelona, de llinatge noble.

568. Segueix ratllat predicto.

569. Segueix ratllat quod.

570. aut alias circa modum vivendi et personam vestram ... facultatem plenariam indulgemus escrit al marge dret i segueix ratllat in qua omnium fidem et testimonium premissorum presentes vobis fieri et cetera.

Bellera, Margarida de, conventual del monestir de les Monges Predicadores o Predicadoreses de la ciutat de Barcelona, neboda de Constança de Bellera, de llinatge noble.

Benedicti, v. Benet.

Benet (Benedicti), Domènec, clergue de la diòcesi Tortosa.

Berga, vila.

Berguesa, Subirana, conventual del monestir de les Monges Predicadores o Predicadoreses de Sant Pere Màrtir, de la ciutat de Barcelona.

Besora, Joan, fra, canonge conventual del monestir de Santa Eulàlia del Camp, alias dels Sachs.

Boions, v. Bojons.

Bojons (Boions), prevere, procurador de les monges Predicadores o Predicadoreses del monestir de Sant Pere Màrtir, de la ciutat de Barcelona.

Bru, Simon, fra, canonge conventual del monestir de Santa Eulàlia del Camp, alias dels Sachs, infermer.

Bruna, Elionor, conventual del monestir de les Monges Predicadores o Predicadoreses del monestir de Sant Pere Màrtir, de la ciutat de Barcelona.

Cambrils, església, diòcesi de Tarragona.

Canyelles, Gabriel, notari, ciutadà de Barcelona.

Capella, Çília, conventual del monestir de les Monges Predicadores o Predicadoreses del monestir de Sant Pere Màrtir, de la ciutat de Barcelona.

Çapera, v. Saperera.

Carnestoltes, festa.

Casalis, v. Caselles.

Casanova, Ramon de, prior, canonge conventual del monestir de Santa Eulàlia del Camp, alias dels Sachs.

Casanova, Romeu de, escrivà del rei, procurador de Ramon de Casanova.

Caselles, Casselles (de Casalis, Casellis), Santa Maria de Caselles (Bages), pabordia, prepositura, priorat.

Casellis, de, v. Caselles.

Cases, Antoni, fra, canonge jerosolimità, conventual del monestir de Santa Anna de l'orde del Sant Sepulcre, de la ciutat de Barcelona.

Caselles, v. Caselles.

Castelló d'Empúries, vila.

Çaydí, Pere, fra, canonge jerosolimità, conventual del monestir de Santa Anna de l'orde del Sant Sepulcre, de la ciutat de Barcelona, hospitaler.

Cervelló, d'en, carrer de Barcelona.

Cervera (Çervera, Servera), Eulàlia, conventual del monestir de les Monges Predicadores o Predicadores del monestir de Sant Pere Màrtir, de la ciutat de Barcelona.

Clara, esposa de Joan March, ciutadà de Barcelona.

Claramunt (de Claromonte,) Violant de, conventual del monestir de les Monges Predicadores o Predicadores del monestir de Sant Pere Màrtir, de la ciutat de Barcelona, de llinatge noble.

Clariana, Violant, conventual del monestir de les Monges Predicadores o Predicadores del monestir de Sant Pere Màrtir, de la ciutat de Barcelona, de llinatge de cavallers.

Claromonte, de, v. Claramunt.

Climent, Francesc de (1348-1430), dit Saperà (o Çaperà), bisbe i administrador perpetu de la Seu de Barcelona, patriarca de Jerusalem.

Colom, Joan, ciutadà de Barcelona.

Coll, Pere de, llicenciat en lleis.

Coll, Salvador, prior, canonge conventual del monestir de Santa Eulàlia del Camp, alias dels Sachs, de la ciutat de Barcelona.

Consell de la ciutat de Barcelona.

Consellers (Consellés) de la ciutat de Barcelona.

Constança, esposa de Joan Creu, ciutadà de Barcelona.

Cor (de Choro), Guillem de, batxiller in utroque iure, rector de Prades, església de Tarragona, de Cambrils.

Corts (de Curtibus), Arnau de, vicari i lloctinent general del prior provincial dels Frares Predicadors a la província d'Aragó.

Corts (de Curtibus), Bernat de, escrivà de Barcelona.

Corts, Eulàlia çes, conventual del monestir de les Monges Predicadores o Predicadores del monestir de Sant Pere Màrtir, de la ciutat de Barcelona.

Creu, Joan, ciutadà de Barcelona.

Cubelles (Cubellis), Sant Pere de Cubelles (Garraf).

Cubellis, de, v. Cubelles.

Curtibus, de, v. Corts.

Choro, de, v. Cor.

Darrús, Joan, del regne de Navarra.

Dolça, habitant de Barcelona.

Domínguiç, Pere, escuder de l'abat de Poblet, Comissari Apostòlic.

Dominici Sepulcri ordo (orde del Sant Sepulcre).

Esplugues (Splugues), Bernat, notari i escrivà del Consell de la ciutat de Barcelona.

Faner, Antoni, sastre, ciutadà de Barcelona.

Feliu, Pere de, prevere de Barcelona.

Ferdinandi, v. Ferran.

Ferran (Ferdinandi), Mateu, conventual, canonge jerosolimità, prior del monestir de Santa Anna de l'orde del Sant Sepulcre, de la ciutat de Barcelona.

Ferran I (138-1416), rei d'Aragó, d'Antequera, de Trastàmara, el Just o l'Honest, pare d'Alfons el Magnànim.

Ferrer, Pere, jurista de la vila de Castelló d'Empúries.

Francesc de Climent, v. Climent.

Frares Predicadors, orde, regla monàstica.

Galí, Pere, de la parròquia de Sant Salvador de Polinyà, diòcesi de Barcelona.

Garraf, Sant Vicenç de Garraf, priorat, diòcesi de Barcelona.

Generalitat o General de Catalunya.

Granell, Guillem, carnicer, ciutadà de Barcelona.

Güells, Pere, fra, monjo del monestir cistercenc de Poblet.

Guisés, Bernat, prevere, vicari de l'església del monestir de Santa Eulàlia.

Hostalrich (de Hostalricho), Berenguer d', cavaller, camarlenc de la reina.

Hostalrich (de Hostalricho), Mandina d', priora, conventual del monestir de les Monges Predicadores o Predicadores del monestir de Sant Pere Màrtir, de la ciutat de Barcelona, neboda de Berenguer d'Hostalrich, cavaller, camarlenc de la reina.

Hostalricho, de, v. Hostalrich.

Jalbert, Jaubert, Ramon, fra, canonge conventual del monestir de Santa Eulàlia del Camp, alias dels Sachs.

Joan, abat de Poblet, v. Juan Martínez de Mengucho.

Jonqueres, església de la ciutat de Barcelona.

Jordà, Guillem, doctor en decrets, llicenciat en lleis, ciutadà de Barcelona, conseller o assessor del Comissari Apostòlic.

Joventeny, Francesc, prevere, beneficiat en l'església de Jonqueres de la ciutat de Barcelona.

Livera, Antoni, clergue tonsurat de Barcelona.

Luçana, Clara, conventual del monestir de les Monges Predicadores o Predicadores de Sant Pere Màrtir, de la ciutat de Barcelona.

Lleida (Leyda), ciutat, diòcesi.

Lliura (Liura), Antoni, clergue tonsurat de Barcelona.

Lluçà (Luça), Santa Maria de Lluçà (Osona), priorat.

- Maçana, Joan, fra, canonge jerosolimità, conventual del monestir de Santa Anna de l'orde del Sant Sepulcre, de la ciutat de Barcelona.
- Maçot, Galceran, fra, canonge jerosolimità, conventual del monestir de Santa Anna de l'orde del Sant Sepulcre, de la ciutat de Barcelona.
- Mallenchs, Joana o Joaneta de, conventual del monestir de les Monges Predicadores o Predicadores del monestir de Sant Pere Màrtir, de la ciutat de Barcelona.
- Mallorca, universitat, regne, ciutat.
- Manera, Gabriel, fra, canonge jerosolimità, conventual del monestir de Santa Anna de l'orde del Sant Sepulcre, de la ciutat de Barcelona.
- Manlleu (Manleu), Santa Maria de Manlleu (Osona), priorat.
- Manresa, ciutat.
- March, Joan, ciutadà de Barcelona.
- Maria de Castella (1401-1458), esposa d'Alfons el Magnànim, reina d'Aragó, Sicília, València, Mallorca, Sardenya i Còrcega, comtessa de Barcelona, duquessa d'Atenes i Neopàtria, comtessa de Rosselló i Ceritània.
- Martí V, papa de l'Església Catòlica (1417 al 1431).
- Martínez de Mengucho, Juan (s. XIV-1433), monjo cistercenc, abat del monestir de Poblet, Comissari Apostòlic.
- Martiniç, Marina, conventual del monestir de les Monges Predicadores o Predicadores del monestir de Sant Pere Màrtir, de la ciutat de Barcelona.
- Mas-roig, Antoni de, rector de l'església de Prades, arquebisbat de Tarragona.
- Mates (Mathes), Pere, sastre, ciutadà de Barcelona.
- Mayol, Francesc, carnicer, ciutadà de Barcelona.
- Millars, Isabel (Ysabel), conventual del monestir de les Monges Predicadores o Predicadores del monestir de Sant Pere Màrtir, de la ciutat de Barcelona, de llinatge noble.
- Moges, Pere, baster, ciutadà de Barcelona.
- Mora, Francesc de la.
- Mulet (Muleti), Joan, notari, ciutadà de Barcelona.
- Muleti, v. Mulet.
- Munionis, v. Muñoz.
- Muñoz (Munionis), comanador de Nuévalos, diòcesis Tarazona, orde del Sant Sepulcre.
- Nadal, festa.
- Navarra, regne.
- Novallis, v. Nuévalos.
- Nuévalos (de Novallis), comanda de l'orde del Sant Sepulcre, diòcesi de Tarazona.

Oliver, Jaspert, ciutadà de Barcelona.

Padrolo (Pedrolo), Joan de, notari, ciutadà de Barcelona.

Palmerola, Bartomeu, prevere de Barcelona.

Pallars, Elionor de, conventual del monestir de les Monges Predicadores o Predicadoreses del monestir de Sant Pere Màrtir, de la ciutat de Barcelona, de llinatge noble.

Pallars, Sibília, conventual del monestir de les Monges Predicadores o Predicadoreses del monestir de Sant Pere Màrtir, de la ciutat de Barcelona, de llinatge noble.

Pasqua (Pascha), festa.

Pau, en, hortolà, ciutadà de Barcelona.

Penaflor, Marc, fra, monjo del monestir cistercenc de Poblet.

Pere (Petri), Bonanat.

Petri, v. Pere.

Pica d'en Colom, carrer de la ciutat de Barcelona.

Picanyes, Pericona, conventual del monestir de les Monges Predicadores o Predicadoreses del monestir de Sant Pere Màrtir, de la ciutat de Barcelona.

Pictoris, v. Pintor.

Pintor (Pictoris), escrivà de Barcelona.

Poblet, monestir cistercenc, arquebisbat de Tarragona.

Ponç (Pontii), Joan, notari del Comissari Apostòlic.

Ponç, Bernat, ciutadà de Barcelona.

Pontii, v. Ponç.

Porta, d'en, carrer de Barcelona.

Portella, Antoni, prevere, beneficiat a la Seu de Barcelona, procurador del Patriarca de Jerusalem.

Prades, església, parròquia de l'arquebisbat de Tarragona.

Pratis, v. Prats.

Prats, (de Pratis), Joan de, fra, prior, conventual del monestir de Santa Anna de l'orde del Sant Sepulcre, de la ciutat de Barcelona.

Predicadores, Preycadoresses, orde femení.

Queralt, d'en, carrer de la ciutat de Barcelona.

Rafart (Raffart), Joan, mercader, ciutadà de Barcelona.

Rexac, Pere, llicenciat en lleis, ciutadà de Barcelona.

Rigolff, Jaume, ciutadà de Barcelona, procurador i ecònom de la priora i del convent de les Monges Predicadores o Predicadoreses de Sant Pere Màrtir, de la ciutat de Barcelona.

Riudeperes (Riu de Peres), Sant Tomàs de Riudeperes (Osona), priorat.

Roger, Ramon, ferrer, ciutadà de Barcelona.

Roma, ciutat.

Romera, Gabriel, fra, conventual del monestir de Santa Anna de l'orde del Sant Sepulcre, de la ciutat de Barcelona.

Ros, Pere, fra, prior del priorat de Garraf, diòcesi de Barcelona.

Sachs (Sachs), frares del, monestir de Santa Eulàlia del Camp.

Salavert d'en, carrer de Barcelona.

Salvet, Francesc, mercader, ciutadà de Barcelona.

Sant Agustí, orde, regla.

Sant Jaume, plaça de la ciutat de Barcelona.

Sant Joan Baptista, festa.

Sant Pere de Cubelles, priorat.

Sant Pere de Cubelles, v. Cubelles.

Sant Pere dels Arquells (Segarra), pabordia, prepositura, priorat.

Sant Pere Màrtir, monestir, orde de Monges Predicadores o Predicadores, de la ciutat de Barcelona.

Sant Ruf de Santa Maria de Terrassa (Vallès Occidental).

Sant Ruf (Sent Rulff) de Santa Maria de Terrassa (Vallès Occidental), prepositura, priorat.

Sant Salvador de Polinyà, parròquia, diòcesi de Barcelona.

Sant Sepulcre, (Sanctum Sepulcrum, Sepulcrum Dominicum), orde.

Sant Tomàs de Riudeperes (Osona).

Sant Vicenç de Garraf, v. Garraf.

Santa Anna del Sepulcre del Senyor, dit també monestir de Montsió, de canonges jerosolimitans.

Santa Anna, plaça de la ciutat de Barcelona.

Santa Eulàlia, del Camp, alias dels Sachs, monestir de canonges conventuals de l'orde de Sant Agustí de la ciutat de Barcelona.

Santa Maria de Caselles (Bages).

Santa Maria de Lluçà (Osona), v. Lluçà.

Santa Maria de Manlleu (Osona).

Santa Maria de Montsió, de Mont Syon, església.

Santa Maria de Natzaret (Barcelona), priorat del monestir de Poblet.

Santa Maria de Terrassa (Vallès Occidental).

Santa Maria del Pi, església parroquial de la ciutat de Barcelona.

Santa Maria Major, basílica de la ciutat de Roma.

Santa Maria, monestir de l'orde de Sant Agustí de la ciutat de Manresa.

Segura, Bartomeu, prior de Sant Pere de Cubelles, depenent del monestir de Santa Eulàlia del Camp.

Sent Rulff, v. Sant Ruf.

Sepulcre del Senyor (Sepulcrum Dominicum), convent, monestir, orde, v. Santa Anna.

Sepulcrum Dominicum, v. Sepulcre del Senyor.

Serdà, Nicolau, brocater, ciutadà de Barcelona.

Serra, Berenguer, fuster, ciutadà de Barcelona.

Servera, v. Cervera.

Seu Apostòlica.

Socarrats, Arnau, prior del monestir de les Monges Predicadores o Predicadoreses del monestir de Sant Pere Màrtir, de la ciutat de Barcelona.

Soler, Pere, acaptador o procurator del bací dels infants orfes.

Sorores Predicatrices, v. monges Predicadores o Predicadoreses.

Tarazona (Tisaronensis), diòcesi.

Tarrach, Terrach, Constança, conventual del monestir de les Monges Predicadores o Predicadoreses del monestir de Sant Pere Màrtir, de la ciutat de Barcelona.

Tarragona, arquebisbat.

Tàrrega, vila.

Terrassa (Terracia), vila.

Terrat, Terrats, Ramon, fra, canonge conventual del monestir de Santa Eulàlia del Camp, alias dels Sachs, de la ciutat de Barcelona.

Tesarach (Thesarach), Mateu de, notari, ciutadà de Barcelona.

Tisaronensis, v. Tarazona.

Togores, Elisenda, priora, conventual del monestir de les Monges Predicadores o Predicadoreses del monestir de Sant Pere Màrtir, de la ciutat de Barcelona, de llinatge noble.

Torres, Arnau de, prior del monestir dels Frares Predicadors de la ciutat de Barcelona, lloctinent general del prior provincial de la província d'Aragó dels Frares Predicadors.

Tortosa, ciutat, diòcesi.

Triter, Bernat, coc, ciutadà de Barcelona.

Vall-labrera, Bartomeu Berenguer, fra, canonge jerosolimità, conventual del monestir de Santa Anna, dit monestir de Montsió, de la ciutat de Barcelona.

Vic (Vich), ciutat, bisbat.

Vidal (Vitalis), Antoni, canonge conventual del monestir de Santa Eulàlia del Camp, alias dels Sachs, de la ciutat de Barcelona, sagristà.

Vidal, Bernat, taverner, ciutadà de Barcelona.

Vila, Francesc, fra, canonge jerosolimità, conventual del monestir de Santa Anna, dit monestir de Montsió o dels Sachs.

Vila, Pere, ciutadà de Barcelona.

Vilafranca del Penedès (Vila Francha Penitentium), vila.

Vitalis, v. Vidal.

5. BIBLIOGRAFIA

ABADIAS AURÍN, David, «Felip de Malla, clergue, humanista, diplomàtic», *Splendor Pinensis. Santa Maria del Pi al segle XV*. I Jornades sobre les Basíliques Històriques de la Ciutat de Barcelona (16, 17 i 18 de Novembre de 2017, p. 89-124.

ACA (Arxiu de la Corona d'Aragó), *Cancellaria*, Reg, 2674, fol. 68-69.

ALANYÀ, Josep, *El cisma de Occidente y las visitas de Morella. Historia y documentos, 1378-1428*, Morella: Ajuntament de Morella i Capítol-Catedral de Santa Maria, 2014.

ALTISENT, Agustí, *Historia de Poblet*, Abadia de Poblet, 1974.

ALTURO I PERUCHO, Jesús, *L'arxiu antic de Santa Anna de Barcelona del 942 al 1200 (Aproximació històrico-lingüística)*, I-III, Barcelona: Fundació Noguera, 1985.

APSM (Arxiu Parroquial de Santa Maria del Mar), Pergamins Santa Anna, núm. 15007.

APSMP (Arxiu Parroquial de Santa Maria del Pi), APSMP C565.

ARAN I SURIOL, Joan, *Santa Anna de Barcelona*, Barcelona: Ed. Mediterrània, 2002.

ARRIBAS VINUESA, Josefina, «La vocación del Santo Sepulcro en Cataluña: monasterios, iglesias, advocaciones», *Actas de las I Jornadas de Estudio sobre la Orden del Santo Sepulcro*, Madrid: Ed. Alpuerto, 1991, p. 207-220.

BATLLE, Carme, *El «Llibre del Consell» de la ciutat de Barcelona. S. XIV: Les eleccions municipals*, Barcelona: CSIC, 2007.

BATLLE, Carme, *Vida i institucions polítiques, segles XIV-XV, Historia de Barcelona, 3 La ciutat de consolidada*, Ajuntament de Barcelona, 1992, p. 273-312.

BECQUET, Jean, *Le monde des chanoines (XIe-XIVe s.)*, Fanjeaux: Privat, 1989.

BELLIERI, Armando, «Historia de una antigua familia catalana. Los Bellera», *Analecta Sacra Tarraconensia*, 25.2 (1952), p. 339-374.

BOFARULL Y SANS, Francisco, *Felipe de Malla y el Concilio de Constanza. Estudio Histórico-Biográfico*, Gerona: Imprenta y Librería de Paciano Torres, 1882.

BRUNIQUER, Esteve Gilabert, *Les rúbriques de Bruniquer. Cerimonial dels magnífichs Consellers y Regiment de la ciutat de Barcelona*, 3 vols, Barcelona: Ajuntament de Barcelona, 1912.

- CALVO GÓMEZ, José Antonio, «Los canónigos regulares del Santo Sepulcro de Jerusalén en la Península Ibérica», *Medievalismo* 25 (2015), p. 55-84.
- CAPMANY, Aurelio, *La iglesia de Santa Ana de Barcelona*, Barcelona: Librería Francisco Puig, 1929.
- CASES I LOSCOS, Lluïsa, *Catàleg dels protocols notariais de Barcelona, 2. Altres Arxius*, Barcelona: Fundació Noguera, 1990.
- EMERY, Richard W., «The Second Council of Lyon and the Mendicant Orders», *The Catholic Historical Review* 39, 1953, p. 257-271.
- Església del Convent de Santa Maria de Montsió*, Guia Temàtica. Arquitectura de Barcelona, Barcelona: UPC, 2015.
- FELIU, Llorenç, «El monestir dels Frares de la Penitència de Jesucrist de Barcelona», *Analecta Sacra Tarraconensia* 11 (1934), p. 45-59.
- FINESTRES, Jaime, *Historia del Real Monasterio de Poblet*, Cervera: Imprenta de la Universidad, 1756.
- GARCÍA ÁLVAREZ-BUSTO, Alejandro, «Al servicio del claustro. Análisis de los espacios de trabajo en los monasterios hispánicos (siglos XI-XIX)», *Hispania Sacra*, LXVIII, 137, 2016, p. 145-178.
- GOLOBARDES VILA, Miquel, «El Sepulcre» de Peralada, Peralada: Ed. Biblioteca Palacio Peralada, 1955.
- HASQUENOPH, Sophie, *Histoire des ordres et congrégations religieuses en France du Moyen Âge à nos jours*, Paris: Champ Vallon, 2009.
- HERNANDO, Josep, «Els conversos: Del judaisme al cristianisme. Ruptura, integració i pràctica religiosa», *Formes de convivència a la Baixa Edat Mitjana*, Lleida: Pagès editors, p. 88-89.
- HERNANDO, Josep, «El procés contra el convers Nicolau Sanxo, ciutadà de Barcelona, acusat d'haver circumcidat el seu fill (1437-1438). «Processus inquisitionis facte contra Sanxo, conversum, civem Barchinone», *Acta Historica et Archaologica Mediaevalia*, 13 (1993), p. 75-100.
- HERNANDO, Josep, «Els inicis de la cartoixa de Montalegre. Domènec de Bonafè: Entorn religiós, social i polític», *XXXIV Congrés Internacional sobre la Cartoixa. La Cartoixa de Montalegre. La Província Cartoixana de Catalunya*, 2015, p. 179-192.
- <https://monestirs.cat/monst/monestir.htm>
- JASPERT, Nikolas *Stift una Stadt. Das Heiliggrabpriorat von Santa Anna und das Regularkanonikers-tift Santa Eulàlia del Camp im mittelalterlichen Barcelona, 1145-1423*, Berlín (Berliner Historische Studien, 24; Ordensstudien, X), 1996.
- JASPERT, Nikolas, «El Consell de Cent i les institucions ecclesiàstiques: cap a una visió comprensiva, Barcelona», *Quaderns d'Història*, 4 (2001), p. 108-127.
- JASPERT, Nikolas, «Centro y periferia: los superiores de la Orden del Santo Sepulcro y sus prioratos en la Corona Catalano-Aragonesa», *La orden del Santo Sepulcro*, Actas de las II Jornadas de Estudio *La Orden del Santo Sepulcro*, Zaragoza, 1995, Zaragoza: Centro de Estudios del Santo Sepulcro, 1996, p. 125-139.
- JASPERT, Nikolas, «**El patrimoni dels canonges regulars a la Barcelona medieval**», *La ciutat i el seu territori, dos mil anys d'història*; III Congrés d'història de Barcelona, Barcelona: Inst. Municipal d'Història, 1993, p. 195-207.

- JASPERT, Nikolas, «Die ritterorden und der Orden vom Heiligen Grab auf der Iberischen Halbinsel», *Militia Sancti Sepulcri. Idea e istituzioni, a cura di Kaspar Elm e Cosimo Damiano Fonseca*. Atti del Colloquio Internazionale tenuto presso la Pontificia Università del Laterano, 1996, Città del Vaticano, 1998, p. 381-410.
- JASPERT, Nikolas, «La estructuración de las primeras posesiones del Capítulo del Santo Sepulcro en la Península Ibérica: La génesis del Priorato de Santa Ana en Barcelona y sus dependencias», *Actas de las I Jornadas de Estudio sobre la orden del Santo Sepulcro*, Zaragoza: Centro de Estudios de la Orden del Santo Sepulcro, 1991, p. 93-108.
- La orden del Santo Sepulcro*, Actas de las I Jornadas de Estudio sobre la orden del Santo Sepulcro, Zaragoza: Centro de Estudios de la Orden del Santo Sepulcro, 1991.
- Llibre de les solemnitats de Barcelona, (1424-1546)*, Edició a cura de A. duran i Santpere i Josep Sanabres, Barcelona: Institució Patxot, 1930.
- MACAIRE, Pierre, *Marcevol*, Montpellier, 2007.
- MADURELL I MARIMON, Josep M^a, «Mestre Felip de Malla», *Boletín de la Real Academia de Buenas Letras de Barcelona*, XXX (1963-1964), p. 499-625.
- Manual de novells ardots, vulgarment apellat Dietari del Antich consell Barceloní*, Barcelona: Consell de Cent Jurats, 1892-1975: vol. I 1830, vol II 1983, vol. III. 1894.
- MASNOU PRATDESABA, Josep M., «El bisbat de Vic durant l'episcopat de Ramon Gaufred (1110-1145)», *Revista Catalana de Teologia*, Facultat de Teologia de Catalunya, XXVI (2002), p. 257-293.
- Militia Sancti Sepulcri. Idea e istituzioni, a cura di Kaspar Elm e Cosimo Damiano Fonseca*. Atti del Colloquio Internazionale tenuto presso la Pontificia Università del Laterano, 1996, Città del Vaticano, 1998.
- MONJAS MANSO, Lluís, *La reforma eclesiàstica i religiosa de la província eclesiàstica tarraconense al llarg de la Baixa Edat Mitjana a través dels Qüestionaris de visita pastoral*, Barcelona: Fundació Noguera, 2008.
- ORTÍ GOST, Pere, «El Consell de Cent durant l'Edat Mitjana», *El temps del Consell de Cent. I: L'emergència del municipi, segles XIII-XIV*, Barcelona: Ajuntament de Barcelona, 2001, p. 21-48.
- PAULÍ, Antonio, *El Real Monasterio de Nuestra Señora de Monte-sión*, Barcelona, 1952
- PERARNAU I ESPELT, Josep, *Felip de Malla, Correspondència política*, (a cura de), vol I, Barcelona: Ed. Barcino, 1978.
- PERARNAU I ESPELT, Josep, *La tragicomèdia del compromís de Casp: Invent i imposició de Benet XIII*, Barcelona: Institut d'Estudis Catalans, Facultat de Teologia de Catalunya, 2014.
- PLADEVALL, Antoni, «El priorat de Sant Pere dels Arquells a la Segarra», *Miscel·lània Històrica Catalana*, Poblet 1970, p. 53-87.
- PLADEVALL, Antoni, *Els monestirs catalans*. Barcelona: Ed. Destino, 1970.
- ROCA I COSTA, Maria Carme, *Abadesses i priores a la Catalunya medieval*, Barcelona: Base, S.A., 2014.
- SANS I TRAVÉ, Josep Maria, «Els Ordes Militars a Catalunya», *Catalan Historical Review*, 4, (2011), p. 201-225.

- SENDRA, Pilar, «Formació del primer patrimoni de la Canònica de Sant Tomàs de Riudeperes (Osona) al llarg del segle XI», *Gerbert d'Orlhac i el seu temps: Catalunya i Europa a la fi del 1r mil·lenni*, Vic: Eumo, 1999, p. 763-781.
- TOMIC, Pere, *Història e conquesta del Realme d'Aragó e principat de Catalunya*: Catarroja-València: Ed. Afers, 2009.
- VALLE, Genaro del, [*Historia de las Instituciones Monásticas*](#), desde los primeros monjes hasta la extinción de los conventos en España, Madrid: Imprenta calle Angosta de San Bernardo, nº 22, 1842.
- VAN ETTE, Aloïs, *Les chanoines réguliers de Saint Augustin. Aperçu historique*, Cholet: Farré et Freulon, 1953.
- VIDAL, Pierre, «Étude historique sur le prieuré de Marcevol de l'ordre des Chanoines du Saint-Sépulcre», *Bulletin de la Société agricole, scientifique et littéraire des Pyrénées-Orientales*, Perpignan, nº 29, © 1988, p. 165-207.